CENSVRÆ FACULTATUM SACRÆ THEOLOGIÆ LOVANIENSIS AC DUACENSIS,

Super quibuſdam Articulis de Sacra Scriptura, Gratia, & Prædeſtinatione, Anno Domini 1586. Lovanii ſcripto traditis.

Editio altera multò auctior & emendatior.

PARISIIS,

M. DC. LXXXIII.

CENSURA LOVANIENSIS.

PRÆFATIO.

REVERENDIS IN CHRISTO Patribus, Patri Rectori ac Professoribus cæterisque Patribus Collegii Societatis Nominis IESV in Vniversitate Lovaniensi; Decanus & reliqui Theologiæ Facultatis in eadem Vniversitate Magistri æternam salutem pacemque precantur.

EVERENDI Patres. Cùm nuper ad aures nostras pervenisset, peregrina, offensiva, & periculosa quædam dogmata, circa Dei gratiam, & prædestinationem, in publicis prælectionibus vestris, anno superiori tradita atque asserta fuisse, quæ proindè inter auditores communesque discipulos dissidia, contentiones, ac partium studia generarent, non id putavimus negligendum. Ne quid tamen leviter aut temerè credidisse, vel processisse videremur, certis quibusdam Collegii nostri Magistris negotium dedimus, ut perlectis diligenter Professorum vestrorum in hoc argumento dictatis,

dispicerent, veranè an falsa perlata ad nos forent, si quid autem deprehenderent, id fideliter excerptum ad nos referrent. Cùm autem quæ notanda putarant, lecta coram nobis fuissent, quanquam cum iis quæ perlata initio fuerant, valdè consentire viderentur, ne quid tamen diligentiæ, aut humanitatis prætermissum à nobis videri posset, decrevimus ut selectiora quæque Reverendis Paternitatibus vestris offerrentur, num ea pro vestris agnosceretis, aut si quid non satis dextrè excerptum, aut obscurius fortassis, minusvè consideratè dictum foret, id supplere, illustrare ac emendare dignaremini. At verò usque adeò de priore sententia discessum non est, ut pauculis tantum mutatis verbis, oblati articuli seu assertiones pro vestris agnoscerentur, approbarentur, & adjecto passim scholio pluribus etiam rationibus confirmarentur. Quo cognito, non potuimus non sanè graviter pro causæ ipsius magnitudine commoveri, quando præcipuum illud de gratia Christi ac divina prædestinatione argumentum tot novis, imò jam olim reprobatis rejectisque periculosis opinionibus, corrumpi ac infici cerneremus, quemadmodum ex subjectis assertionibus vestris, censurisque nostris evidenter patebit. Ut autem præcipuas doloris nostri causas generatim colligamus, quatuor potissimum sunt, quas hâc præfatione duximus proponendas.

Quatuor præcipuæ causæ quæ S. Theol. Facultatem moverunt ut se huic doctrinæ opponeret. Causa prima.

In primis quod D. Augustini de gratia & libero arbitrio, deque Prædestinatione & reprobatione doctrinam, in qua tuenda, expli-

canda,

canda, ac illustranda tot annis, tot editis libris, tantâ diligentiâ atque instantiâ vir tanto ingenio, tantâ sapientiâ, tot Dei dotibus tam excellenter ornatus, jam ævi maturus ac senex pro Dei Ecclesia desudavit non in aliqua, ut dicitis, sui particula, sed totam propemodum ex proposito oppugnari, funditusque destrui ac everti videmus. Ac in B. Augustini scriptis quid tandem est, quod eum Ecclesiæ Dei tam gratiosum, venerabilem, ac suspiciendum hactenus reddidit, quàm hæc ipsa de gratia & Dei prædestinatione doctrina? Quam ei laudem & gloriam si quis eripiat, næ is præcipuum illi decus, & quasi florem ac coronam capitis detraxerit, ut ob cætera non sit cur eum magnoperè admiremur. Si verò in tanti momenti argumento explicando vel lapsum fuisse, vel non rectum ac necessarium tenuisse modum existimabimus, non modò ejus labascit in cæteris auctoritas, sed, quod fidenter dicimus, multum quoque ac turpiter falsa erit, atque aberraverit Ecclesia, quæ illius ductum judiciumque secuta inimicos gratiæ Christi debelasse sese, ac triumphasse de illis crediderit. Quod sanè vel cogitare nefas ac impium fuerit: ut hanc adversus Augustinum criminationem non ad ipsius modò, sed totius etiam Ecclesiæ & Apostolicæ sedis non minimam pertinere existimemus injuriam, cùm in hujus argumenti arena, tantum ei non dubitarit tribuere, quantum contra Valentinianos & Gnosticos Irenæo, contra Arrianos Athanasio atque Hilario, contra Nestoria-

nos Cyrillo, denique contra Enthychianos Leoni Pontifici, fideles semper omnes tribuerunt; ut quemadmodum isti adversus supradictos hereticos divinitùs sunt excitati, ita B. Augustinus contra gratiæ Dei inimicos singulari providentiâ destinatus, cujus ductu atque auspiciis Catholica acies pugnaret, ac vinceret. Unde ipsius etiam defuncti authoritatem & famam adversus tum ejus, tum gratiæ Dei oppugnatores Celestinus Pontifex tuendam suscipiens, tantum illi perhibet scientiæ testimonium, ut non modò illum dicat *necessarium in scribendo non excessisse modum, nec ullo unquam sinistræ suspicionis vel rumore saltem fuisse aspersum,* verùm etiam *inter optimos Ecclesiæ Magistros à suis semper antecessoribus habitum, qui proinde cunctis & amori, & honori fuerit,* meminisse se asseveret. Quod Apostolicæ sedis tam luculentum elogium est, ut adversus calumniatores ejus omnes, vel unum abundè sufficiat, neque necesse sit cæterorum Ecclesiæ Patrum, quas in eum congerere non dubitârunt, accumulare hic laudes; quando unum illud instar sit omnium. Quare intolerabile nobis visum, quod non solùm adversus Pelagium, & ejus hæredes, infeliciter laborasse Augustinus fingitur, sed idem quoque de Lutheranismo ac Calvinismo suspectus redditur tanquam imperitus, stupidus, ac cæcus habetur, ut non modò gratiæ ipsius, de qua disserebat, vim naturamque nescierit, sed nec arbitrii humani libertatem, ne monitus quidem, dogmate suo evertere se senserit. A qua hæreticorum & veterum, & nostræ tempe-

Epistolâ ad Episcopos Galliæ c. 2. & 3.

ſtatis ſententia & argumentis, ſi non poteſt Auguſtini doctrina vindicari, graviſſimè profectò & à Sede Apoſtolica, & cæteris Eccleſiæ proceribus peccatum eſt, qui B. Auguſtini vigilias, labores atque doctrinam, tam magnificè prædicaverint, cùm tanquam periculoſam, pernicioſam, & hæreticam arguere potiùs damnareq; debuerint. At verò quid Eccleſiæ Dei calamitoſius luctuoſiuſque accidere queat, quid verò hæreticis gratius, jucundius, aut optabilius, quàm ut adverſus Catholicos, vel in hoc uno dogmate, ſtare pro ipſis, etiam noſtrâ confeſſione tantoperè laudatus Auguſtinus putetur? Nam hoc conceſſo, quis non videat quantâ illi virium acceſſione firmentur, Catholici verò quanti præſidii jacturâ debilitentur? Prement nos illi auctoritate viri hujus, quæ in Eccleſia Dei maxima ſemper hactenùs fuit: quam tamen adverſus eos quâ nos fronte vel in cæteris opponemus, quando tam gravi ac indigno errore tam infirma, immò fracta & vilis effecta ſit? Diſpiciant igitur Reverendæ Paternitates veſtræ, quàm rectè ſe credant obſiſtere faciliùs hæreticis poſſe, ſi contempto & damnato Auguſtini dogmate, & auctoritate tam graviter labefactatâ, diverſam adverſamque illi in gratiæ ac prædeſtinationis negotio doctrinæ rationem ſequantur. Nam emplaſtrum illud quod poſt [a] Maſſilienſes, [b] Catharinum, ac [c] Pighium, tam graviter ſaucio & attrito Auguſtini capiti apponere tandem conamini, videlicet ejus vos viri doctrinam, hoc uno excepto, plurimum ſuſpicere

a Hilar. ep. ad Aug.
b In cap. 9. ad Rom.
c Lib. de lib. arb.

& admirari, eamque in cæteris omnibus audire libenter ac ſequi paratos, quàm miſerum ac evanidum ſit, atque ad mitigandum duntaxat invidiam comparatum, quis non intelligat?

Secunda cauſa. Et quaſi non hæc ſatis atrocia ſint, novum quoddam ab Oriente bellum Auguſtino conflatur, ut Græci Patres omnes in ſupradicto argumento, & ſcripturis huc pertinentibus explicandis, diverſam ab eo diſcipuliſque ipſius ſententiam tenuiſſe inducantur, ut in præcipuo fidei articulo Oriens & Occidens diſſidere inter ſe exiſtimentur. Quod quàm periculosè pernicioſeque dicatur, etiam nobis tacentibus, facilè quivis intelligat. Sed abſit, ut Eccleſiæ Patres, per quos unus idemque, non diſſenſionis, ſed concordiæ locutus eſt ſpiritus, pugnantes in fide minimèque concordes, ut in cæteris, ita & in hoc argumento ſententias habuiſſe ſuſpicemur; cùm in damnanda Pelagii ac ſectatorum ejus doctrina, ut occidentalis Eccleſiæ Auguſtini, ita orientalis in Epheſina Synodo Celeſtini Romanæque Eccleſiæ ſequuta judicium ſit. Quomodo ergo pugnare illorum inter ſe putantur ſententiæ? Et eſt quidem ita, quòd veteres Græci contra ſui temporis hæreticos Manichæos differentes paulò aliter interdum locuti, ac ſcripturas nonnullas tractaſſe reperiantur, quodque nondum exorto, vel manifeſtato Pelagio, quid de gratia ac prædeſtinatione Dei ſentiendum eſſet, non tam apertè diſertèque explicarint, ſed contraria tamen atque adverſa tradidiſſe nuſquam deprehendentur,

prehendentur. Quamquam ad hanc ipsam objectionem ipse jam olim etiam Augustinus abundè respondit. *Lib. de Prædest. sanct. c. 14.*

Mirum verò quid ita visum sit non hanc modò, sed cæteras etiam penè omnes Massiliensium, aliorumque eidem huic B. Augustini doctrinæ per Gallias olim obstrepentium querelas post Catharinum ac Pighium de integro renovare, ac suscitare, quas tamen à sede Apostolica per Celestinum Pont. repressas, coërcitas, castigatas, & æterno constat esse damnatas silentio? ut autem palam fiat non alia B. Augustino à vobis objici, nec diversas esse vestras de doctrina ejus queremonias, quàm quas olim Prosper atque Hilarius ad ipsum primum Augustinum, deinde ad Celestinum Pontif. retulere, breviter eas ex ipsorum scriptis collectas proponemus. *Tertia causa.* *Epistola ad Episcopos Gallia.*

1. Et primum quidem quod quicquid B. Augustinus is scriptis suis adversus Pelagianos editis de vocatione electorum secundùm Dei propositum disputasset, totum id Patrum opinioni, sensui Ecclesiastico esset adversum. *Massiliensium cont. B. August. doctrinam querela.*

2. Ad hæc quod scripturæ, quas ex Pauli ad Rom. Epistola ad manifestationem divinæ gratiæ electorum merita prævenientis proferret, aliter ab aliis scriptoribus intellectæ forent, qui omnes unâ sententiâ propositum, & prædestinationem Dei secundùm præscientiam acceperunt.

3. Per prævenientis seu præoperantis Dei gratiæ, ac prædestinationis doctrinam liberum arbitrium tolli.

4. Sub

4. Sub prædestinationis ejusdem nomine, absolutam necessitatem induci.

5. Augustini doctrinam, de gratia humanos omnes præveniente conatus, audientium ædificationi esse contrariam.

6. Si omnia bona opera Deus in nobis operetur, meritum omne nostrum excludi.

7. Dei constitutio, si humanas prævenire cum Augustino ponatur voluntates, omnem removeri industriam, virtutesque tolli.

8. Quod Augustini de prædestinatione & reprobatione doctrina lapsis curam adimat resurgendi, sanctis adferat torporis occasionem, eò quòd in utramque partem superfluus labor sit, si neque rejectus ullâ industriâ possit intrare, neque electus ullâ negligentiâ excidere.

9. Quod ea res desperandi necessitatem injiciat.

10. Quod præceptis etiam & exhortationibus adversetur.

11. Quod cum propitiatione, quæ in Sacramento Sanguinis Christi universis hominibus, sine exceptione, proposita est, non satis consentiat.

12. Postremò parvulorum causam non rectè in hoc argumento ad exemplum ab eo majorum adferri. Sanè non alia ferè in scriptis dictatisque vestris adversus Augustini doctrinam argumenta videmus opponi.

Massiliensium sententiæ ac opiniones huc pertinentes.

Jam verò ad eorum quod attinet sententias & opiniones, quam exceptis paucissimis non procul ab eis discedere doctrina vestra videatur, advertere quæsumus paulisper dignemini.

1. Et

1. Et initio quidem volebant eligendorum ac rejiciendorum discretionem non ex Dei vocantis pendere proposito, sed ex prævisis cujusque operibus ac meritis. Prævidisse enim Deum quinam credituri, & in suscepta fide permansuri essent, qui non essent; eos itaque in regnum suum prædestinasse, quos gratis vocatos dignos electione futuros, & de hac vita bono fine excessuros præviderit.

2. Certum electorum numerum qui nec augeri, nec minui possit, præordinatum à Deo non esse.

3. Quantum ad Deum pertinet, paratam æqualiter omnibus vitam æternam, eos autem apprehendere, qui Deo spontè crediderint, & auxilium gratiæ merito credulitatis acceperint.

4. Credendi possibilitatem ex Deo cuique esse, fidem seu credendi voluntatem ex seipso.

5. Ad Dei cognitionem, mandatorum obedientiam, regenerationis gratiam, posse quemque pervenire per naturalem facultatem petendo, quærendo, pulsando, ut ideò accipiat, ideò inveniat, ideò introeat, quia bono naturæ benè usus ad istam salvantem gratiam meruerit pervenire.

6. Quod Dei gratia humanam non præveniat, sed sequatur voluntatem, ut non ideò velit quia adjuvetur, sed ideò adjuvetur quia priùs voluerit.

7. Per gratiam Dei non opus ipsum, sed operis tantùm possibilitatem donari.

8. Perse-

8. Perseverantiæ donum in hoc generaliter positum non quo perseverans quisque fiat & fit, sed esse possit si velit.

9. Sanctis omnibus perseverantiæ munus donari.

10. Perseverantiam semel donatam amitti posse.

11. Non aliam nec potentiorem nunc electis perseverantiam dari, quàm primis hominibus collata fuerit. Has fuisse olim Massiliensium aliorumque quorundam per Gallias inter cætera opinationes quas adversus Augustinum retinendas putarent ex Prospero atque Hilario intelligi potest, cum quibus utrùm nihil habeatis commune quæsumus prudentia vestra etiam atque etiam dispiciat. Nam quod in ejus rei adfertis argumentum, fidem illos Dei donum negasse, vos esse fateri, equidem (ut id etiam vobis donemus) prorsus non satisfacit; videtis enim quàm alia multa supersint à quibus adhuc vindicari habeatis. Et tamen ut quod sentimus, dicamus ingenuè, nec in illa parte multum videmus discriminis. Nam fidem quidem illi ex possibilitate volebant existere naturæ, ita tamen ut non solùm externæ prædicationis beneficium, sed nec internam quidem illuminationem ac revelationem divinæ veritatis neque propositis præmiis, nec pœnis excitationem, ac pulsum exclusum voluerint, quando ea negare nec Pelagius potuit, quo tamen non obstante, Dei donum esse fidem, negare judicati sunt. Ex quo autem alio capite eam Dei donum vestra faciat sen-

Quæst. 4. §. 2.

Apud Augustinum lib. de gratia Christi c. 7. 10. & 11.

ſententia, equidem non ſatis intelligimus, niſi quod ſub præveniente ac excitante veſtra gratia ſcrupulos etiam conſcientiæ (quod tormentum homines etiam inviti ſentiunt ſupprimereque conantur) & velleitates quaſdam ſeu imperfecta quædam emendandæ vitæ comprehendatis deſideria. Sed quæ nimirùm omnia cum ipſo erroris ac infidelitatis dominatu conſiſtunt, quo fiat ut veram ſaltem erroris ac infidelitatis depoſitionem, atque ipſam ad credendum voluntatis determinationem humani tantùm arbitrii facere videamini. Nam concomitans gratia quam in auxiliante concurſu collocatis, nec converſionem ipſam nec velle tribuit, ſed adeſt tantùm ad cooperandum paratis, ſeu ut dicitis, ſi priùs ipſi voluerimus, quem concurſum non putamus nec Pelagium fuiſſe negaturum. Quare omnibus benè conſideratis, nec in hac quidem parte ſatis videmini à Maſſilienſibus recedere, neque in alio differre, quàm quod præter intereriorem prædicationem ac Dei pulſum, imperfecta quædam boni deſideria, ac velleitates interdum quaſdam ſuperaddatis. Quæ quàm parvo diſcrimine ac intervallo diſtent, per communem quæſumus ſalutem advertere dignemini. Jam verò quandò & infideles omnes, etiam obduratos & excæcatos, ſatis ad converſionem auxilii ſemper & ubique habere vultis, ad quam utique in primis neceſſaria fides eſt, ut ſi facerent quod ex naturali diſpoſitione poſſunt, non defuturus ſit eis illuminator & adjutor Deus, ut credere & converti

Vide plura inferius ad aſſertiones 8. 9. 10.

verti poſſint, an non & fidem ipſam ſecundùm initia ſaltem ſua ex quadam voluntatis ſanitate & poſſibilitate deducitis?

Quàm verò tum hæc, tum ſuperiora omnia & periculoſa & ut liberiùs loquamur perniciosa ſint, velimus prudentia veſtra preſſiùs conſideret, deprehenſuram ſperamus ex his doctrinæ fontibus peſtiferos iſtos manare rivulos. Dei gratiam ſecundùm merita noſtra dari, fidem, converſionem, bona opera, ac in eis perſeverantiam noſtrarum eſſe propriè virium. Ex lege eſſe juſtitiam. Non eſſe orationem magnoperè neceſſariam. In toto ſalutis noſtræ negotio quod præcipuum eſt homini tribuendum; quod minus eſt Deo. (Quis enim non videat præſtantius eſſe ipſum fidei, converſionis, bonæ vitæ ac perſeverantiæ opus, quàm ſolùm hoc poſſe & huc excitari?) Item in opere gratiæ priores hominis eſſe partes, poſteriores Dei. Quemquem ſibi ducem eſſe ad bonum, pediſſequum ac ſubſervientem eſſe Deum. Denique fas eſſe jam non in Domino, ſed in ſeipſo gloriari. Immò quod ex iſtis conficitur ad præcipuos ſalutis effectus gratis eſſe mortuum Chriſtum. Atque id totum propterea, quia veræ atque efficacis gratiæ Chriſti cum libero arbitrio iniri putetur non ſatis poſſe concordia. Quæ res quum viſa ſemper fuit eſſe difficilis, & credi tamen interea concordiam neceſſe foret, etiamſi humano ingenio minus id plenè comprehendi poſſet, quæri ſtudiis veſtris ille magis videtur modus qui ad humanum ſit captum plauſi-

plausibilis, quàm secundùm scripturarum doctrinam solidus. Sed hæc de justissimi doloris nostri caussis generatim dixisse sufficiat, cætera in assertionum censuris particulatim latiùsque persecuturi sumus. In quibus tamen assertionibus colligendis, & refutandis quoad fieri potuit, proposita nobis brevitas fuit. Nam qui omnia exactè notare, deque singulis censere vellet, justo erat volumine opus. In excerptis autem recitandis, ea fide usi sumus quanta maxima adhiberi à nobis potuit, quin & loca scriptorum indicavimus undè repetita quæque forent, ut si quid aliter, aut clariùs in codice legi exstimetur, inspiciendi ejus facultas esset. Nam ut totas huc disputationes transferremus neminem futurum arbitramur, qui postulandum hoc à nobis, aut expectandum putârit. Cæterùm de Scriptura sacra assertiones aliquot vestras tametsi posteriùs seriùsque ad nos perlatas, non tamen esse putavimus absque censura dimittendas, eas igitur, ordinem tractationis secuti, ad responsi nostri caput adjecimus.

Quod autem superest Reverendi Patres, obsecramus vos in Christi visceribus, ut rem hanc totam, seposito paulisper anticipatæ opinionis præjudicio, liberis animis intueri serióque expendere dignemini, ut si fieri queat in tam magno fidei nostræ de gratia Christi ac Dei prædestinatione negotio unum idemque concorditer sapiamus, eò magis quòd (ut idem de Massiliensibus queritur Prosper) eadem aliquando nobiscum me- *Epistola ad Augustinum.*

liora-

lioraque senseritis. Neque enim de studiosorum excidit memoria quænam, Reverendi Patres, Robertus Bellarminus ex eadem cathedra vestra de his ipsis argumentis nuper & senserit & publicè docuerit, vestro nunc dogmati planè adversa atque contraria, in quod iisdem cum Massiliensibus de libero arbitrio moti argumentis abduci vos passi estis, quod quàm graviter, prudenter ac circumspectè factum à vobis sit, Massiliensium docere vos potest exemplum. Nam ut liberi arbitrii, cum vera Christi gratia consiliationem difficile fuerit ad popularem captum, intelligentiamque deducere, non tamen moveri quemquam hinc oportebat, sed meminisse potiùs prophetici dicti. *Nisi credideritis non intelligetis.* Equidem valdè dolemus pietatem vestram Domini Nostri JESU nomen titulumque præferentem, gratiæ ipsius (ut nobis sanè videtur) obscurari gloriam ejusque vim & efficaciam enervare. Et cùm de Christianorum moribus optimè sitis hactenus promeriti, non parùm veremur, ne si in suscepta semel doctrina ista perseveretis, ejus contagio plurimum sitis obfuturi, & qui bonæ vitæ exemplo multos ædificastis in Christo, dogmatis jam hujus magisterio plerosque malè vobis credulos in ruinam, quod absit, exitiumque præcipitetis. Cæterùm libertatem in dicendo hîc nostram, cum Christiana tamen uti speramus charitate modestiaque conjunctam, rogamus ut æqui bonique consulere dignemini, nam caussæ ipsius & æquitas & magnitudo hanc prorsus

ſus viſa nobis eſt loquendi poſtulare fiduciam, ut remiſſos hic, & flaccidos eſſe juſtâ non potuerit reprehenſione carere. Si quid autem erit in quo putabitis non ſatis eſſe vos à nobis intellectos, nec id doctrinam habere veſtram, quod noſtra illic Cenſura reprehendit; gratiſſimum erit ſi ſcripto viciſſim aliquo mentem veſtram clariùs explicueritis, ut enim ſolis inter nos verbis & dicendi explicandiq́ue modo differamus, in re autem ipſa conſentiamus, unicum id votum noſtrum maximumq́ue fuerit.

ASSERTIONES QVÆDAM EX Publicis Prælectionibus Reverendorum Patrum Societatis nominis IESV anno 1586. in Vniversitate Lovaniensi habitis, verbatim excerptæ & ab ipsis ibidem Professoribus pro suis agnitæ, comprobatæ, scholiisque illustratæ, quæ Sacræ Theologiæ ibidem facultati offensivæ, & ex subjectis rationibus improbandæ videntur.

ET PRIMUM DE SCRIPTURA SACRA ASSERTIONES.

Exceptis tribus de Scriptura assertionibus, quæ quia serius ad Facultatem allatæ fuerunt, exhiberi cum cæteris non potuêre.

1. UT aliquid sit Scriptura Sacra, non est necessarium singula ejus verba inspirata esse à Spiritu sancto.

2. Non est necessarium, ut singulę veritates & sententiæ sint immeditatè à Spiritu Sancto ipsi scriptori inspiratæ.

3. Liber aliquis (qualis fortè est secundus Machabæorum) humanâ industriâ sine assistentia Spiritus Sancti scriptus, si Spiritus Sanctus posteà testetur ibi nihil esse falsum, efficitur Scriptura sacra.

CENSURA.

Tres istæ assertiones accedere videntur ad damnatam olim Anomæorum opinionem, qui Prophetas & Apostolos in multis volebant, ut homines fuisse locutos, ut refert Epiphaniis

piphanius hæresi 76. & ad eorum Sententiam quam præfatione in Epistolam ad Philemonem & alibi D. Hieronymus reprehendit; de qua & notatus Erasmus fuit. Nec immeritò quidem, siquidem Scriptura Sacra eaque tota non hominum, sed Dei est verbum à Spiritu Sancto, ut Tridentina Synodus ait, dictatum. Unde Petrus Apostolus; *Omnis*, inquit, *Prophetia scriptura, propriâ interpretatione non fit. Non enim humanâ voluntate* (ut addit) *allata est aliquando Prophetia: sed Spiritu sancto inspirati, locuti sunt sancti Dei homines.* Similiter & Paulus Apostolus, *omnis scriptura divinitùs inspirata.* Quo fit ut veteres Patres Sacrorum scriptorum linguas & manus non aliud quàm Spiritus sancti calamos fuisse testentur. In quorum proindè scriptis certam quandam eloquendi facultatem propriumque texendi sermonis modum B. Augustinus agnoscit, usque adeò ut regi etiam hic eodem teste mentem suam plus utique nobis, illi ipsi sentirent.

Sess. 4. *2. Petr. 1.* *2. Tim. 3.* *Aug. lib. 1. de Cons. Euang. cap. ult.* *Gregor. præf. in Iob.* *Theod. præf. in Psal. lib. 11. conf. c. 26. lib. 6. de conf. Evang. c. 7.*

De Prædestinatione & reprobatione.

ASSERTIO. I.

Augustinus definit, quod Prædestinatio est præscientia, & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur quicumque liberantur. Quæ definitio valdè bona est, si intelligatur de prædestinatione hominum, quæ supponit servitutem & peccatum & de certitudine ex præscientia, non ex mera præordinatione.

CENSURA.

Hic commentarius Massiliensium videtur

renovare sententiam, qui Dei electionem ex meritorum esse volebant præscientia, quam B. Augustinus loco supradicto refellendam sibi proponit. Quare pervertit & supradictam Augustini definitionem. Constat enim ex antecedentibus ipsius verbis loqui eum non de conditionata præscientia, qualem in prædictis verbis Patres intelligunt, si videlicet acceptare gratiam & perseverare voluerint, sed de præscientia eorum quæ ipse facturus est, quæ propterea se facturum præscivit, quia facere sine conditione voluerit, sicuti absque conditione facturum se absolutè promisit, & propterea quicunque secundùm æternam Dei prædestinationem de massa perditionis liberantur, ideò certissimè liberantur, quia gratiæ suæ beneficiis liberare illos Deus decreverit, faciendo non solùm ut possint si velint, sed faciendo etiam ut velint & faciant, idque perseveranter usque in finem. Ejusmodi sunt enim promissiones Abrahæ & semini ejus electisque novi testamenti filiis apud Moysen, Jeremiam, Ezechielem, atque alibi factæ, ut eruditè prosequitur B. Prosper lib. 4. de vocat. gen. c. 9.

Gen. 22. Jerem. 31. Ezech. 36.

ASSERTIO II.

Deus post prævisum peccatum originale, habuit voluntatem dandi Adamo & toti ejus Posteritati sufficientia media contra peccata, & auxilia ad consequendam vitam æternam, ergo dat illis sufficiens auxilium ut possint reverti.

CEN-

CENSURA

Quamvis locutio de sufficienti auxilio tolerari & excusari aliquo sensu possit, quia videlicet nunquam Dei beneficia mundo defuerint, quibus si adulti benè usi fuissent, pervenire ad salutem potuissent, propriè tamen & exactè loquendo, quia (ut & ipsi fatentur) id solùm sufficit præter quod aliud necessarium non est, rectiùs veriùsque dicitur non fuisse toti Adæ posteritati sufficientia ad salutem auxilia data, imò ne Judæis quidem sub veteri adhuc testamento constitutis: Non enim dicendum est, legem eis ad justitiam suffecisse, quam propter infirmitatem ac inutilitatem suam reprobatam fuisse Apostolus testatur, quâ tamen si benè usi Judæi fuissent, ad salutem pervenire potuissent.

c. 4. q 3. in excerptis, 9. 1.

Hebr. 7.

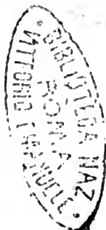
ASSERTIO III.

Tota Scriptura plena est præceptis & exhortationibus, ut peccatores convertantur ad Deum: Atqui Deus non præcipit impossibilia, ergo dat illis sufficiens auxilium ut possint converti.

CENSURA

Secus Tridentinum Concilium; *Deus*, inquit, *impossibilia non jubet, sed jubendo monet & facere quod possis, & petere quod non possis*. Sentit ergo ad Dei implenda mandata non habere semper omnes sufficiens auxilium, ut quisquis hoc sibi deesse senserit, petere admoneatur quod nondum accepit. Cui simile est & illud Prosperi, *ideò dari præceptum ut præcipientis*

Seß. 6. c. 11.

quaratur auxilium. Ex quo intelligi poteſt, ut nihil præcipi dicatur impoſſibile, ſatis eſſe, ut inDei virtute ac bonitate ſufficiens ſit paratum auxilium, quô impleri, quod jubetur, poſſit, etiamſi nullum adhuc ejus habeatur beneficium, quod dici ſufficiens queat. Nam quantumcùmque in Dei hoc repoſitum potentia ſit, & ex ejus bonitate petentibus paratum, quamdiù tamen donatum acceptùmque non eſt, dici nondum poteſt haberi.

ASSERTIO IV.

Dices Deum quidem omnes vocare ad pœnitentiam, ſed non ſecundùm propoſitum, aut non illâ vocatione, quæ eſt ſine pœnitentia.

Reſpondeo, hoc videtur alienum à bonitate Dei, quia non hoc eſſet ſeriò, ſed deluſoriè vocare, ſi vocaret aliquem non ex intentione ut convertatur. Auguſtinus autem (ut in ſcholio additur) propoſitum Dei accipere videtur, ut idem ſit quod illo modo quo novit illum ſecuturum.

CENSURA.

Nulla Dei vocatio deluſoria eſt, neque enim alia fit ullâ intentione ac fine quàm ut convertatur quiſque aut converti poſſit. Non enim vocatur quiſquam à Deo, niſi ut ſic adjutus & commonitus converti poſſit ac debeat, & ſi vocanti non obtemperet, inexcuſabilis habeatur. Seria ergo omnis Dei vocatio eſt. Docetur tamen ab Auguſtino juxtà doctrinam Apoſtolicam, quod non omnis Dei vocatio ſecundum æternæ ſit prædeſtina-

ſtinationis propoſitum, quemadmodum clariſſimè expreſſiſſimeque ſcribit lib. 1. retract. c. 23.

Non omnium, inquit, *qui vocantur vocatio eſt ſecundum propoſitum, ſed tantum electorum, quia non omnes ſic vocantur ut eis ſit ad æternam ſalutem profutura vocatio. Multi enim vocati, pauci verò electi, & crediderunt Paulo qui præordinati erant ad vitam.* Commentarius autem ille de intellectu Auguſtini prorſus nec ipſi, nec Apoſtolo conguit. Non enim hoc eſt vocari ſecundùm Divinæ voluntatis propoſitum, ſed ſecundùm nudam præſcientiam eamque conditionatam, quomodo etiam multi non electi vocantur, neque hoc tam eſt ſecundùm Dei propoſitum vocari, quàm hominis, quod præſcit Deus.

Lib. 2. cont. duas Epiſtolas Pelag. c. 9. de corr. & gratia cap. 7. de Prædeſt. ſanct. c. 16.

ASSERTIO V.

Jubentur omnes baptizari, ergo Deus quantum in ipſo eſt vult omnibus dare gratiam baptiſmi.

CENSURA.

Argumentum nullius momenti, ſicut enim non vult Deus dare omnibus gratiam ſuam voluntate beneplaciti; ita non vult omnes nec baptizari. De illa enim ſcriptum eſt voluntate. *Omnia quæcunque voluit fecit in cœlo & in terra.* Non ergo aut baptiſma aut gratiam deeſſe cuiquam paſſus fuiſſet, ſi ea bona ſic omnibus voluiſſet. Baptizari autem vult omnes voluntate ſigni, quæ in præcepto eſt, quod poſt promulgationem non obligat niſi adultos. Quod autem hujus prædicationis

ministerium non omnibus populis ne novi quidem testamenti tempore semper adhiberi voluerit, patet ex actis, ubi Paulus & Sylas vetantur à Spiritu Sancto verbum Dei in Asia loqui, & cùm tentarent ire in Bythiniam, non permisit eos Spiritus JESU. Quomodo baptizari ergo tunc eos voluit, quibus ne prædicari quidem permisit?

Actor 16. Prosp. Epistola ad Russin. & resp ad 4 object. Gallorum.

ASSERTIO VI.

Hunc locum, Deus vult omnes homines salvos fieri, id est, vult omnes salvos fieri qui salvi fiunt, non videtur exponere Augustinus secundùm intentionem Apostoli, & sex ampliusque argumentis dicta interpretatio oppugnatur.

1. Tim 2. Epist. 107. & de prædest. sanct. c. 8.

CENSURA.

Mirum cur, dissimulatis aliis pluribus loci hujus apud Augustinum interpretationibus, una hæc potissimùm accepta sit, quæ tam operosè oppugnaretur, nisi quia fortè ad expugnandum visa opportunior est, quâ eversâ, alteri quæ Massiliensibus potissimùm placuit certior aditus muniretur, eâque deindè periculoso dogmati fundamentum sterneretur: Cùm tamen illa ipsa Augustini interpretatio nec à scripturarum sit consuetudine aliena, nec sensui Apostolico malè congruat. Cùm enim pro omnium salute fundi orationem B. Paulus voluisset, quid inconveniens si hoc ideò faciendum subjunxit, quia Dei donum sit hominum conversio, & nemo salvus fiat, nisi quem ille salvum gratiæ suæ proposito fieri voluerit. Propterea enim pro insi-

infidelibus ut convertantur orat Ecclesia, quia fidem & pœnitentiã à Dei dono & gratia pendere non dubitat. Sed neque hanc expositionem (ut scholium adjectum significat) vel D. ipse Augustinus vel Prosper tanquam minus consentaneam usquam corrigit, tametsi B. Augustinus, ut paulò ante indicabamus, alias plures proponat, & Prosper sic alicubi locum tractat, ut ad omnes pertinere possit, sed quo ad generalem quandam Dei benignitatem, non autem specialem, ut loquitur, Dei misericordiam.

Ezech. cap. 103 de cor. & gratia c. 14. & 15 lib. 2. de vocat. gen. c. 25.

ASSERTIO VII.

Deus voluit dare Christum in redemptionem pro omnibus nullo excepto, ergo omnibus præparavit sufficientia remedia per Christum. Prob. conſ. quia eatenus est Christus omnium Redemptor, quatenus per ipsum dantur omnibus sufficientia auxilia quibus resurgant à peccatis, si enim non darentur sufficientia, verus non esset eorum redemptor, quia neque quoad sufficientiam, neque quoad efficaciam.

CENSURA.

Non dissimilis erat olim Massiliensium ratiocinatio, sed cui sic respondendum; Christus Redemptor est omnium quoad pretii sufficientiam, quia merito sanguinis ejus omnes à peccatis liberari possent si crederent. Non est autem Redemptor omnium secundùm efficaciam, quia non omnibus per eum datur ut credant, ut enim infidelis cre-

dat præter prædicationis beneficium, necessarium est gratiæ specialis donum, quo fiat, ut prædicationi consentiat.

ASSERTIO VIII.

Ut peccator possit converti, non est necessarium ut recipiat utrumque auxilium (præveniens scilicet & concomitans) in actu secundo, sed satis est ut accipiat auxilium præveniens in actu secundo, & tunc verè habet auxilium sufficiens ad actualem conversionem.

CENSURA.

Hæc assertio & scripturarum & D. Augustini de speciali Christi gratia doctrinam videtur evertere, quæ habet, cor lapideum, per eam gratiam auferri, & carneum tribui nec solam possibilitatem, sed ipsam voluntatem operationemque conferri. Nam excitans illa gratia quæ in assertione per præveniens auxilium in actu secundo intelligitur, non aliud est, quàm interior quædam Dei suasio, quæ ut vehementior sit, magisque quàm exterior commoveat, & imperfecta quædam desideria seu velleitates excitare possit, cordis tamen conversionem non operatur, quin consistere cum eâ gratiâ tota ipsius cordis durities rebellioque potest, suadet ergo tantùm, non persuadet, adiuvatque sed hactenùs tantùm ut benefacere quisque possit si velit, non autem ut absolutè velit ac benè operetur bonusque ex malo fiat. Non igitur specialis hæc Christi est gratia, cui

cui proprium id esse evidentissimis verbis Augustinus scribit, ut non sit bonis malisque communis, sed bonos discernat à malis, atque, ut alibi ait, à duro nullo corde respuatur, quoniam per eum ipsa cordis durities auferatur. In quâ fideliter agnoscendâ, quid à Pelagio idem olim postularit, operæ pretium fuerit ex ejus hic verbis subjicere. *Quantum attinet,* inquit, *ad istam de Divina gratia & adjutorio quæstionem, tria ista quæ Pelagius apertissimè distinxit, attendite, posse, velle, esse, id est, possibilitatem, voluntatem, actionem; si ergo consenserit nobis, non solam possibilitatem in homine, etiamsi nec velit nec agat benè, sed ipsam quoque voluntatem & actionem, id est, ut benè velimus & benè agamus, quæ non sunt in homine nisi quando vult, & benè agit. Si ut dixi, consenserit, etiam ipsam voluntatem, & actionem divinitùs adjuvari ut sine illo adjutorio nihil benè velimus & agamus, eamque etiam gratiam Dei per Iesum Christum D. N. in qua nos suâ, non nostrâ institiâ justos facit, ut ea sit vera nostra justitia quæ nobis ab illo est, nihil de adjutorio gratiæ Dei, quantum arbitror inter nos controversiæ relinquetur.*

De prædest. Sanct. c. 5. ibid. c. 8.

De gratia Christi c. 4.

ASSERTIO IX.

Concomitans concursus specialis seu supernaturalis ita præparatus est peccatori, sicut concursus naturalis & generalis præparatus est potentiæ naturali, verbi gratia potentiæ videndi; & infrà. Deus non dat ipsa opera bona, nisi quatenus per gratiam prævenientem dat nobis auxilium sufficiens & paratus est dare concursum gratiæ concomi-

comitantis in actu secundo si velimus.

CENSURA.

Hæc assertio specialem cooperantemque Christi gratiam, quam nobis scriptura commendat, & de qua Augustinus disputat, obscurare conatur per concomitantem quendam concursum, quem specialem seu supernaturalem appellat, generali & naturali similem; cùm istud qualecùmque con-concomitans auxilium bonam ipsam voluntatem operationemque non tribuat, non magis quàm generalis ille concursus videre vel ambulare nos facit, nisi videre ipsi ex nobis ambulareque voluerimus. Deinde concomitans istud auxilium, etiam ante lapsum, primis fuit hominibus necessarium, sine quo adeòque nec Angeli quidem sancti etiamsi vellent perseverare possent. Ubi ergo illa est propria lapsorum gratia, quam
Philip. 2. Paulus prædicat operantem in nobis velle & perficere? quam Propheta commendat cor
Ezech. 36. auferentem lapideum & carneum tribuentem, facientem ut faciamus & in præceptis divinis ambulemus? Non ergo concursus ille divinus ea Christi gratia est quam nobis Prophetica scripta promittunt atque Euangelica commendant. B. sanè Augustino ne per somnium quidem unquam in mentem venit, nec tam mentis inopem fuisse putamus Pelagium, ut hoc divini concursus concomitans auxilium ad bona opera omnia necessarium, fuerit negaturus. Cæterùm quod istud concomitans auxilium coloris causa velut

velut ſpeciale quiddam & ſupernaturale commendatur, fruſtrà id ac ſuperfluè fit, cùm generalis ille divinæ providentiæ omnia comprehendentis concurſus, ad ſupernaturales etiam virtutum effectus, nè in iis producendis fruſtraneus ſit efficacis voluntatis conatus, abundè ſufficiat, per quem ut videre poſſumus & ambulare ſi volumus, cur non & credere benèque operari ſi velimus?

ASSERTIO X.

Auguſtinus ubicùmque dicit nos non tantùm gratiâ egere quâ poſſimus, ſed etiam quâ faciamus, intelligendus eſt de ſupradicto concomitante concurſu, quod ſcilicet non poſſimus facere ſine auxilio gratiæ concomitantis; alioqui dictum ejus non eſſet univerſaliter verum. Nam ut faciamus non requiritur efficax excitatio, quæ voluntatem infallibiliter determinet, qualis fortè fuit in Paulo, Magdalena, aliiſque nonnullis dum converterentur; ſed ſufficit multo minor, quæ pleniſſimam relinquat libertatem.

CENSURA.

Ridiculum eſt B. Auguſtinum de hoc naturali, ſeu ut ipſi appellant, ſupernaturali concomitante auxilio interpretari velle, quò præſtetur dumtaxat nobis poſſe ſi velimus, aut etiam velle ſi voluerimus, non autem præveniendo nos, operetur, ut velimus & faciamus. Quaſi in hac noſtra infirmitate non univerſaliter tam efficacem Dei gratiam poſtulet Auguſtinus, quæ humanam volun-

voluntatem infallibiliter determinet, quæque præponenda ut Domina sit, non autem libero arbitrio subjicienda quasi pedissequa, & subserviens si velit. Plana quippè est ejus doctrina lib. de correpti. & gratia; ubi talem gratiam non paucis quibusdam sanctis, ut Paulo, Magdalenæ, similibusque propriam, sed omnibus omninò sanctis ad piè vivendum facit necessariam, ut isto scilicet modo humanæ voluntatis infirmitati, quâ omnes laborant, subveniretur, eamque à primi hominis gratia accuratè distinguens, non solùm ei tribuit posse si velimus, sed facere etiam ut velimus. Cæterùm si sancti illi quibus tam efficax tributa est gratia, minore propterea sunt libertate conversi, sanè minorem etiam conversionis suæ laudem apud Deum hominesque merentur, quàm alii multi, qui majore sunt voluntatis suæ libertate conversi, quo eodem argumento Pelagiani olim efficacis gratiæ doctrinâ merita nostra prætendebant everti.

cap. 12.

Prosp. ad excerpta Genuensium ad dub. 8.

ASSERTIO XI.

Quod dicit Augustinus, eis qui non sunt à perditionis massa segregati non adhiberi dicta vel facta divina per quæ possent credere si audirent ea vel viderent, cum grano salis accipiendum est, ut intelligantur non accipere in actu secundo illa auxilia cum quibus Deus noverat eos de facto convertendos, quod certissimum est de omnibus qui non convertuntur.

De dono persev. c. 14

CEN-

CENSURA.

Rursùm hîc Augustini pervertitur sententia, quasi generaliter diceret, universis qui à perditionis massâ non sunt segregati dicta, ejusmodi vel facta non adhiberi, cùm de quibusdam se loqui tantùm manifestissimè significet. Deinde quod pro grano salis adhibetur, magis insipidam reddit Augustini sententiam, & ut ex antedictis liquet prorsus non congruit ejus proposito.

ASSERTIO XII.

Ad illud quod ex cap. 6. de prædest. Sanctorum objicitur, ubi Augustinus docet hunc nolle credere, quia ejus voluntas non præparatur à Domino, quod tamen erat necessarium ut credere vellet: Respondetur valdè impropriè dici, quod is cui sufficienter proposita est fides, ideò nolit credere, quia ejus voluntas non præparatur à Domino.

CENSURA.

Nec hoc asserit Augustinus quod hîc ei imponitur, propterea videlicet quosdam non credere, quia non eis præparatur voluntas à Domino, sed aliud nihil colligi ex ejus verbis potest, quàm iis qui non credunt, voluntatem à Domino non præparari, idque justo judicio fieri. Propriè siquidem ideò non credunt, quia credere nolunt; Qui tamen indubiè crederent, si & eis voluntas esset à Domino præparata. Quàm autem superior loquendi modus Augustino non congruat,

gruat, liquet ex libr. de dono persev. cap. 22. ubi hujusmodi sermonem his verbis rejicit. *Nec illud est omninò dicendum, qui in peccatorum dilectione remoramini; ideò necdum surrexistis, quia necdum vos adjutorium gratiæ miserantis erexit.* Nam ut idem alibi ait, *nullius culpa humanæ in Deum rejicienda est causa.*

Lib. 2. de peccat. mer. c. 17.

ASSERTIO XIII.

Est quoddam perseverantiæ donum consistens in quodam speciali auxilio & protectione, quâ Deus ita protegit, & munit quosdam ut ferè indeclinabiliter & infallibiliter in gratia perseverent usque ad mortem; quod quibusdam conceditur, ut fortè Apostolis post acceptum S. Spiritum & (ut in scholio additur) iis qui dicuntur confirmati in gratia. Aliud est perseverantiæ donum, quod consistit in quodam auxilio & protectione quâ Deus ita adest, ut possint in gratia perseverare si velint, & hoc donum est necessarium ad salutem, & datur omnibus justis immediatè in actu primo.

CENSURA.

Hanc duplicis doni perseverantiæ in hominibus lapsis distinctionem unius, quo perseverari possit etiamsi non perseveretur, alterius, quo in finem usque actu persevere- tur; nec scriptura, nec Augustinus agnoscit: sed unum illud duntaxat, quo perseverandi possibilitas cum ipso sit perseverandi actu conjuncta. Etenim inter perseverantiæ donum primis hominibus tributum, & id quod nunc

nunc infirmis datur, hoc facit Augustin. discrimen, quod illis datum sit auxilium sine quo perseverare, etiamsi vellent, non possent; nunc verò tale detur, quo fiat, ut perseverent. Sed neque Trid. Concil. ubi de hoc argumento ex professo agit (quanquam diversum in scholio significetur) alterius generis perseverantiam agnoscit, dum perseverantiæ donum absolutâ certitudine quemquam sibi polliceri vetat, cum tamen justus quilibet absolutè certus sit adfuturum sibi Deum ut perseverare possit, si velit. Cæterùm nec Scripturæ, nec D. Augustini doctrinæ consentaneum est, quod hic aliqui statuantur in gratia confirmati, & mutabilitatis periculo minimè obnoxii, quasi quibus præsens gratia ad perseverandum sufficiat: Cùm ad omnes pertineat illud: *Qui stat videat ne cadat: vigilate & orate ne intretis in tentationem*, omnesque propter suam infirmitatem specialibus atque assiduis gratiæ auxiliis necesse sit & regi & protegi. Non tamen negaverimus eos qui adversus tentationes perstant invicti, ad id gratiâ Dei corroborari, & confirmari, aliosque esse aliis firmiores, juxta quod Apostolus ait: *Debemus nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere*; quam quisque gratiæ firmitatem petere frequenter, quantumlibet justus, debet, cum Propheta dicens, *Spiritu principali confirma me*, ut à quo confirmari potiùs quotidiè, quàm semel confirmati censeri debemus, ob hoc quod nostræ confirmationis gratiam non tam habeamus in nobis permanentem, quàm per

Sess. 6. c. 13.

1. Cor. 10. Mat. 26.

Rom. 15.

Psalm. 50.

quotidianum Dei auxilium accipiamus desuper illabentem.

ASSERTIO XIV.

Indurati & excæcati habent sufficiens auxilium ex parte Dei ut convertantur: & infrà. Omnes infideles semper & ubique habent sufficiens auxilium ad salutem ex parte Dei.

CENSURA.

Mirum est illud non de infidelibus modò, sed de induratis etiam & excæcatis dici, cum hæc ipsa obduratio, atque excæcatio à superni auxilii & divinæ lucis interclusione desertioneque descendat: quomodo id ergò auxilium haberi ab istis sufficiens potest? At verò cum certum sit non præstari à Deo ejusmodi hominibus gratiam eam quæ cor lapideum, & cæcitatem auferat, manifestum est eos non haberi sufficiens auxilium ut convertantur: cùm sine jam dicta gratia nullum eis auxilium sufficiat, sive illa exterior sit etiam cum miraculis prædicatio, sive interior per Spiritum timoris concussio aut velleitatis etiam cuiusdam inspiratio; unde Ecclesia non solùm pro incredulis omnibus orat, ut credant, fideique illis Deus ostium aperiat, verumetiam ut rebelles eorum ad se compellat propitius voluntates. Quid autem orando petit, nisi auxilium gratiæ quod sufficienter non habetur; (siquidem insufficientiæ & indigentiæ argumentum oratio est)

In secreta Domin. 4. post Pentecost

est) nisi fortè ut facilius fiat, quomodo elabi olim Pelagius conatus est.

ASSERTIO XV.

Omnia loca Scripturæ S. quæ significant, esse impossibile quosdam converti, intelligenda sunt, ut impossibile accipiatur pro eo, quod est valdè difficile.

CENSURA.

Certum est locis quibusdam non difficultatem; sed impossibilitatem significari, sed respiciendo ad solas naturæ vires; ut, *si potest Æthiops mutare pellem suam, sic vos poteritis benè facere cùm didiceritis malum*, &, *non poterat mutari naturalis malitia eorum*, &, *nemo potest corrigere quem Deus despexerit*, &, *non poterant credere*, *sine me nihil potestis facere*, &, *quod impossibile erat legi*. &c. Ubi si impossibile idem est, quod difficile, sequitur, quod ex lege quidem potuerit esse justitia, & sine Christo, sed ejus obtinendæ facilitas per Christum ex gratia, quomodo olim scripturas ejusmodi eludere Pelagius solebat.

Hier. 13.
Sap. 12.
Ecclef. 7.
Ioan. 12.
Ioan. 15.
Rom. 8.
Aug. Epist. 106. *fol.* 132.

ASSERTIO XVI.

Parvuli ex parte Dei habent remedium sufficiens contra peccatum, præsertim in nova lege. Nam Christus pro omnibus mortuus est, & pro omnibus instituit Sacramentum in remedium peccatorum, nemine excepto. Atque id (*quod in scholio additur*) ex Epistola B. Cypria. 59. satis apertè colligitur.

CENSURA.

Ex eo quod Christus pro omnibus est parvulis mortuus, & baptismum instituit, non rectè colligitur sufficiens eos contra peccatum habere remedium. Ut enim dicit Prosper, *non sufficit hominum redemptioni crucifixum esse Dominum Christum, nisi commoriantur, & consepeliantur ei in baptismo.* Et quanquam dici possit sufficiens pro parvulis institutum remedium, dici tamen non potest, id eos habuisse, quod nec in sua, nec in suorum habuerunt potestate. Ad Cyprianum verò quod attinet, non modò non satis apertè sed ne tenuiter quidem, colligi ex eo contrarium potest.

Ad 9. Cap. Gallorum.

ASSERTIO XVII.

Quod applicatio talis remedii (Baptismi videlicet) his vel illis ob aliqua impedimenta occurrentia fiat impossibilis, non est Deo imputandum, quia non ordinat ut non possit applicari, vel ut talia impedimenta occurrant, sed tantùm permittit secundùm communem cursum rerum, sicut permittit peccata.

CENSURA.

Satis manifestum est quorundam parvulorum baptisma mortis celeritate impediri; nec dubium videtur, quin mors talis Deo sit imputanda. De quo generaliter scriptum est, quod vita & mors à Deo sint; quod morti-

mortificat & vivificat; quod sine ejus voluntate nec pilus de capite, nec folium de arbore defluit, nec in terram passerculus cadit, quantò minùs anima rationalis? Id quod tunc apparet clariùs, quando talis mors nullo hominum procurante, sed per naturales accidit causas, (vel ut saxo desuper cadente, aut lupo rapiente) quas Deus ordinat, suâque providentiâ regit. Unde perspicitur tale salutis impedimentum Dei judicio verissimè imputari. Ideoque B. Augustinus: *Cum parvulorum*, inquit, *alii baptizati, alii non baptizati vitæ hujus terminum finiunt, satis indicant misericordiam & judicium*; misericordiam quidem gratuitam, judicium debitum. Et rursus, *utrisque*, inquit, *nostrum profundum sit, cur, & in majoribus, & in minoribus, Deus velit alteri, & nolit alteri subvenire*. Et alibi, *cur providentia Dei, cui nostri capilli numerati sunt, sine cujus voluntate non cadit passer in terram, quæ nec fato premitur, nec fortuitis casibus impeditur, nec ullâ iniquitate corrumpitur, ut renascantur ad hæreditatem cælestem, non consulit omnibus parvulis filiorum suorum, & nonnullis consulit etiam parvulis impiorum?* Et infrà: *Nimiæ vanitatis & cæcitatis sunt, si etiam iis consideratis nondum dignantur exclamare nobiscum: O altitudo divitiarum, quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus!* Quo pertinet & illud Prosperi. *Iusta & omnipotens providentia Dei sic indesinenter universa dijudicat ut nemo in hunc mundum veniat, nemo ex hoc mundo discedat, nisi eo ortu atque discessu, quem rerum arbiter secundum altissimam scientiam sapientiamque suam discernit; sicut scriptum est in lib. Iob. Quis*

Eccles. 11.
1. *Reg.* 2.
Math. 10.
De prædest. Sanct. c. 14.
lib. 4. *contr. Iul. c.* 8.
Epistola 105.
Lib. 2 *de vocat. gen. c.* 22.

Iob. 21. *ignorat, quod omnia hæc manus Domini fecerit, in cujus manu anima omnis viventis & spiritus universæ carnis hominis? Non debent itaque mortes parvulorum ante baptisma naturali rerum cursui,* aut, *parentum negligentiæ sic tribui, ut nihil ibi superna Dei agant judicia, ne res humanas in parvulis, non divinâ providentiâ sed fortuitis agi casibus* (ut inquit Augustinus) *opinemur.* Unde satis intel-

De dono persev. c. 12

ligitur argumentum B. Augustini & Prosperi ex parvulorum causa ductum, solutum nondum esse, sed invictum permanere. Et hæc quidem paulò diligentiùs tractanda putavimus, quod errorem redolere videantur circa divinam rerum in particulari providentiam quando & alibi ita provideri solùm

Ad q. 22. art. 2. propos. 2.

à Deo rebus universis volunt, ut eas naturalibus quidem facultatibus potentiisque instruxerit, per quas congruentes naturæ suæ motus, actiones, & opera producere, & ad destinatos sibi fines pervenire possent, quibus ipse quidem generali concursu adsit, & cooperetur. Eâ tamen non item singulatim præordinarit, atque decreverit, sed rem quamque sibi permittens, exire tamen in actus motusque permittat naturæ cuique suæ, prout res, occasio, tempusque tulerit, consentaneos: Alioquin enim rerum contingentiæ non parùm detrahendum, immò verò nimis esse Deo indignum, si hæc omnia efficaciter ab eo præordinata dicantur, cùm frequenter indifferens sit ad Dei honorem, mundi perfectionem, hominum utilitatem, num hoc an alio modo fiant. Quin & boum, culicum, guttarumque numerum

merum prævisum à Deo agnoscunt, providentiâ tamen ejus dispositum ac præordinatum negant, quia videlicet valdè Deo videatur indignum, ejus providentiam ad has etiam minutias velle deducere. Quod sanè ab absurdo petitum argumentum Gentiles olim contra Dei providentiam particularem usurpare solitos ex veteribus constat. Et si quid valere putetur, tum sic ad istam arctamur sententiam, ut quod pluribus, saniori busque auctoribus de providentia visum est, tenere non liceat; ne quid scilicet indignum Deo adscribatur. Nam neque D. Thomas, si attentè legatur, à communi illa sententia discessisse comperietur.

1. Part q. 23 art. 7. videatur idem q. 19. art. 8.

ASSERTIO XVIII.

Omnes infideles semper, & ubique habent sufficiens auxilium ex parte Dei, seu in actu primo. Si enim facerent quod in ipsis est, & quantùm possent secundùm presentem dispositionem naturalem, vel supernaturalem quam habent, Deus illuminaret eos. ut credere possent vel converti.

CENSURA.

De sufficienti auxilio satis superque paulò ante diximus. Ad rationem verò subjunctam quod attinet, respondemus; quod quantumvis infideles faciant, quicquid ex naturali sola dispositione possunt (nam supernaturalem cur hic addendam putaverint non videmus) nihil adhuc faciunt, quod ad æter-

næ ſalutis cauſam pertineat, quoniam Chriſtus ſuæ gratiæ neceſſitatem commendans, *ſine me*, inquit, *nihil poteſtis facere*, quod ad veram ſcilicet juſtitiam, & æternam beatitudinem proſit. Quanquam enim qualiſcùmque ejuſmodi ex naturali diſpoſitione infidelium conatus aut innocentia, minor ſit gratiæ ſuſcipiendæ indiſpoſitio, nulla eius tamen Deo conferendæ provocatio, vel cauſa exiſtit: quod vel inde apparet, quia ſæpiſſimè non modò Deum non quærentibus, ſed & averſis, inimicis, rebellibus, nullis eorum præcedentibus bonis ejuſmodi ſtudiis, atque conatibus per Chriſtum donetur; aliis præteritis, in quibus major etiam naturalis ejuſmodi innocentia, & quaſi juſtitia quædam eluxerit. Sanè diverſa ſententia non ſatis recedere videtur ab illo toties damnato dogmate, Dei gratiam ſecundùm merita noſtra dari.

ASSERTIO XIX.

Qui invincibiliter ignorat fidem, tenetur ad præcepta naturalia, id eſt, ad Decalogum, ergò habet auxilium morale ſufficiens ad illa explenda, quia Deus neminem obligat ad impoſſibile; alioquin videtur accedere ad ſententiam hæreticorum, qui dicunt, per peccatum originale amiſſum liberum arbitrium ad bonum.

CENSURA.

Obſervatio Decalogi quin ſit infidelibus poſſibilis non eſt dubitandum; ſed ſi c poſſunt imple-

implere salubriter Deo juvante, ut & credere Deo illuminante. Nec verò hinc sequitur ad benè faciendum liberum esse amissum arbitrium, quandòquidem adjuvante & illuminante Deo nemo nisi per liberum arbitrium, benè operatur. Mansit ergò liberum arbitrium, & ad bonum, & ad malum, sed ad malefaciendum, sibi ex se sufficit, ad benefaciendum verò necesse est ejus gratiâ adjuvetur, qui dicit: *Sine me nihil potestis facere.*

ASSERTIO XX.

Sententia, quæ dicit eos qui salvantur, non efficaciter electos ad gloriam ante prævisionem bonorum operum, vel applicationis meriti contra peccatum, videtur maximè probabilis. Tenent autem hanc sententiam omnes patres Græci, adeò ut communiter dicatur sententia Græcorum. Et in scholio. Quanquam diversa sententia Augustino tribuatur, non puto tamen esse Augustini. Nam ubi de hac re loquitur, nõ exprimit utrùm loquatur de immediata electione ad gloriam, an de mediata quæ est ad gratiam. Item, an loquatur de electione absoluta & efficaci, an de conditionata, id est, si gratiæ fuerint cooperati, quomodo intelligendas esse promissiones divinas docet Tridentinum Concilium sess. 6. Quod si tamen contraria sententia esset D. Augustini, non admodum referret.

CENSURA.

Satis palàm est, non aliam Augustinum

electionem agnoscere, quàm absolutam & efficacem, non quæ liberi arbitrii cooperationem excludat, sed quæ, naturali etiam servatâ libertate, ut cooperemur, efficiat. Neque verò Tridentinum usquàm Concilium conditionatam esse docet promissionem; faciam ut in præceptis meis ambuletis, & mandata mea custodiatis & operemini, aut aliàs similes. De dissidio verò, quod hîc inter Græcos Latinosque significatur, deque B. Augustini in hoc argumento auctoritate, in præfatione abundè dictum est.

ASSERTIO XXI.

Deinde probatur aliis pluribus testimoniis, Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam, ergò corona potest amitti. Cui respondet Augustinus c. 13. de corr. & gratia: scripturam ita loqui, non quod corona possit amitti, sed ut homines stent in timore.

Apoc. 3.

CENSURA.

Apparet hunc Augustini locum, quod nimis hîc frequenter contingit, ex aëre magis, quàm ex ipsa loci inspectione citari. Tantùm enim abest ut Augustinus ibi dicat, coronam amitti non posse, ut significet etiam quosdam amittere. *Si enim alius*, inquit, *non est accepturus, nisi iste perdiderit, certus est numerus electorum, qui alterius videlicet substitutione semper compleri debeat*. Scripturam ergò eam intelligit ibi Augustinus de non perseveraturo, cui secundùm præsentem justitiam quidem

corona

corona ſit debita, ſed quam defectione juſtitiæ perdere mereatur; quam proinde, ut electorum numerus conſtet, alteri ſit neceſſe donari. Addit tamen ibidem Auguſtinus, quod quoties ejuſmodi ſcripturæ etiam perſeveraturis accommodantur, non id fiat prædeſtinationis ac perſeverantiæ velut ſuſpenſo incerto, ſed quia ſic eos in timore ac ſolicitudine contineri expediat. Nam quamquam futurum non ſit unquam, ut prædeſtinati finaliter excidant, nec perſeverent; naturæ tamen ac voluntatis mutabilitate (quæ numquam hîc ab eis aufertur) excidere ſemper & non perſeverare poſſunt. Ad hujus ergò inſtabilitatis ſuæ conſiderationem ſcripturis iſtis revocari, ut periculi memores, eò ſtudioſiùs advigilent, & viribus ſuis diffiſi, ſub Dei ſe protectione arctiùs contineant, quando hâc ipsâ timoris ſollicitudine prædeſtinationis in eis compleatur effectus; cadere ergò ſemper atque excidere à corona, etiam electi, poſſunt, ſed adeſt eis in tentationibus potentiſſima Dei manus, ut etiam in caſum proni, lapſanteſque interdum & humanâ fragilitate jam ruituri, mox erigantur, & confirmentur, fiatque miro quodam modo, ut ſemper & labi & excidere poſſint, Deo tamen inter media eos pericula gubernante, ac protegente, nec labantur, nec excidant, ſed inviciſſimi, inſuperabileſque perſeverent.

ASSERTIO XXII.

In ſtatu innocentiæ ſufficiebat homini ad ſalutem

salutem gratia, quâ poterat perseverare si vellet: ergò & nunc.

CENSURA.

Hæc sententia, quæ habet, sufficere nunc justis ad perseverandum eam gratiam, qualis fuit primis parentibus data, & Massiliensium olim fuit, & directè ac ex professo B. Augustini doctrinæ repugnat cap. 12. de corr. & gratia, & Ecclesiæ orationes evertit.

ASSERTIO XXIII.

Si electio est ad certum gloriæ gradum, igitur omnia opera justorum debent absolutâ Dei voluntate esse præordinata, nec poterunt aliter, nec aliud operari, quàm sit à Deo præordinatum, quod est contrà libertatem.

CENSURA.

Si ex absolutâ Dei voluntate, quâ quosdam elegit, quos faceret in finem usque perseverantes, omniaque media ad salutem eorum præordinavit, sequitur non posse hominem aliud bonum vel aliter (quod haud dubiè contrà libertatem est & Catholicam fidem) operari: ergò B. Augustini doctrina non debuit à Celestino Pontifice, nec sic quidem laudari, tanquam quæ nihil contrà fidem haberet, (quomodò tamen ab eo laudatam ipsi agnoscunt) sed magis ut periculosa, & perniciosa damnari: siquidem manifestè docet actualem in finem usque perseve-

Epistola ad Galliæ Episcopos de cor. & gratia c. 2

perseverantiam, ita ex Dei esse electione, ut eam Christo donante, nemo dicere audeat, forsitan non perseverabit. Ut interim dissimulemus, quod hac eleganti ratiocinatione Deo quoque ipsi libertas sua detrahatur. Ipse enim absolutâ voluntate omnia præordinavit ad mundi perfectionem pertinentia, ergò sibi ipsi necessitatem injecit, nec aliud, aut aliter facere potuit. Quare talis ratiocinatio, non modò ut improbabilis, verùm etiam ut sanæ doctrinæ præjudicans, & adversa, planè est fugienda.

ASSERTIO XXIV.

Martyria & afflictiones Sanctorum, quas patiuntur ab impiis, sunt excellentissima media salutis ipsorum, ergò etiam hæc ante omnem prævisionem erant præordinata, quod est falsum, quia Deus non est auctor peccati.

CENSURA.

Hæc si vera sunt, non potuit ergò Deus absolutâ voluntate nec Christi præordinare mortem atque martyrium, nisi peccati etiam crucifigentium auctor cogitetur. Atqui docet scriptura Christi mortem absolutè fuisse à Patre decretam, juxtà illud: *Convenerunt facere quæ manus tua, & concilium decreverunt fieri.* Et alibi, *Propter scelus populi mei percussi eum.* Quod autem fecit ipse, hoc facere antè disposuit: vitare ergò juxtà hanc ratiocinationem non possumus, quin peccati authorem fateri Deum debeamus. De
Act. 4.
Isa. 53.
Philip. 1.
Sancto-

Philip 1. lib. de mortal. & lib. 4. Epist. 6.

Sanctorum porrò martyriis scriptum est; vobis datum est pro Christo, non tantùm, ut in eum credatis, sed etiam ut pro eo patiamini; Dei ergò donum Martyrium est; & quidem, ut Cyprianus loquitur, *de divina dignatione descendens.*

ASSERTIO. XXV.

Ezech. 36.

Ad illud Ezechielis, faciam ut in præceptis meis ambuletis, &c. Dico ibi significari, Deum daturum abundantiorem gratiam in nova lege, quàm in veteri, quâ fiet, ut re ipsâ plures ambulent in lege Dei, quàm in lege veteri. Non ergò illud, faciam ut ambuletis, significat illum providentiæ modum per quem omnes infallibiliter servarent præceptum Dei.

CENSURA

Vide Augustinum lib de Prædest. Sanct. c. 11.

Hic Commentarius intentioni Prophetæ prorsùs non congruit; non enim abundantiorem gratiam parciori opponit, sed vitam sanctam, sceleratæ, & cor carneum, lapideo; planèque significat, per novi testamenti gratiam Deum esse bonos homines effecturum, quos vetus testamentum propter sui insufficientiam (ut intelligi potest ex Epistola ad Hebræos c. 8.) relinquebat iniquos.

ASSERTIO. XXVI.

Non est voluntas absoluta Patris, ut omnes, quos ipse dat filio, absolutè salventur, ut patet Joan. 17. ubi dicit, quod ex illis quos

quos dedit ei Pater perierit filius perditionis, qui seipsum perdere voluit; Sed voluntas Patris est, ut omnes habeant sufficientia auxilia, & non stet per ipsum quò minùs salventur.

CENSURA.

Si hic est Scripturæ sensus; ergò universi homines, adeoque & reprobi omnes Christo donati sunt, quod falsum esse constat ex Joan. cap. 17. ubi dicitur. *Non pro mundo rogo, sed pro iis quos dedisti mihi*; vel sanè qui dati non sunt, peculiare nihil habebunt: omnes enim habent sufficientia ejusmodi quæ putantur auxilia, & non stat per Deum quò minùs salventur. Cæterùm quod absoluta sit Patris voluntas, ut omnes Christo dati salventur, docet B. Augustinus lib. de prædest. Sanctorum c. 16. & lib. de corr. & gra. c. 14. ubi inter cætera his utitur verbis, *Deo volenti salvum facere, nullum hominis resistit arbitrium.*

ASSERTIO XXVII.

Hæc sententia Apostoli, omnia cooperantur in bonum his qui secundùm propositum vocati sunt sancti, loquitur in genere de omnibus diligentibus Deum, non autem tantùm de illis qui erant prædestinati.

CENSURA.

Huic intelligentiæ, non solùm B. Augustinus, sed ipsa quoque Apostoli verba manifestè *Lib. 5. contra Iulia. c. 3. & alibi.*

nifestè repugnant, quibus ait, *omnia in bonum cooperari.* Certum est autem reprobis temporaliter Deum diligentibus posteaque cadentibus, tentationes non cooperari in bonum, sed in magnum malum, æternumque exitium.

ASSERTIO XXVIII.

Rom. 9. In his verbis, Jacob dilexi, Esau autem odio habui, per dilectionem non significatur efficax ordinatio ad gloriam, sed ad majora dona gratiæ, quæ non erant ex prævisis meritis. Quia enim ex Jacob nasciturus erat Christus, voluit illi Deus, & ejus posteritati maxima dilectionis signa ostendere, quæ non ostendit fratri ejus Esau, ita ut comparatione Jacob & populi Israelitici, Esau & Idumæi possint videri odio habiti.

CENSURA.

Commentarius iste prorsùs ad Apostoli institutum non pertinet, & ab Augustino aliorumque veterum interpretatione est alienus. Mirum est autem excogitandis hujusmodi commentariis vano se homines labore torquere, & ob quid aliud, nisi quia *saluberrimæ veritatis*, ut Augustini verbis utamur, *retia metuant*. *Aug. Epistola 105.*

ASSERTIO XXIX.

Si Deus, prævisso originali peccato, absolutâ voluntate constituit hunc hominem excludere à regno, vel admittere ad regnum ante omnem operum prævisionem, ergò nullis

nullis operibus bonis vel malis poterit averti quod decretum est. Nam hæc suppositio divinæ voluntatis facta est independenter à libertate humanâ: ergò absolutè necessarium est hominem damnari, posito quod Deus illum reprobaverit, & speciali providentiâ procurari debebit, ut in peccatis moriatur.

CENSURA.

Hæc ratiocinatio si convincit, ex eadem colligere licebit, parvulos ante regenerationem morituros, absolutâ necessitate damnari. Facta enim eorum reprobatio est independenter ab illorum voluntate propter solum originale peccatum. Aut sanè dicendum erit eos non reprobari: quod est B. Augustini adeoque & Scripturæ sacræ doctrinam evertere. Nec verò quià tales parvulos Deus à regno suo decrevit excludere, idcircò medium eis ad damnationem procurare debet; hoc enim aliundè positum vidit, *Rom. 5.* quià per unum hominem peccatum intravit in mundum.

ASSERTIO XXX.

Numerus prædestinatorum non est certus ex præordinatione, quæ antecedit omnem præscientiam operum.

CENSURA.

Evidens est Augustini doctrina, eaquè Apostolicæ perquàm consentanea, certum esse apud Deum prædestinatorum nume-

rum, non ex antecedente operum præſcientia, ſed ex abſolutâ & efficaci præordinatione, ubi ſi præſcientiam (ut in ſcholio ſignificatur) conditionatam intelligas, ut ex ea tota pendere prædeſtinatio putetur, jam nec ſecundùm præſcientiam quidem certus erit Deo electorum numerus, ſiquidem conditionata præſcientia, exempli gratia, ſi Dei gratiam acceptare homo voluerit, ſimpliciter præſcientia non eſt, ut quam habere quilibet etiam noſtrum poſſit. Ubi ſi quis dicat conditionis eventum ſimpliciter Deo præcognitum eſſe, rectè id quidem, ſed non hæc jam conditionata, ſed abſoluta præſcientia eſt, ex qua haud dubiè certus apud Deum eſt numerus, ſed ideò ex præſcientiâ, quia ex præordinatione. Neque enim ideò certum Deus electorum voluit numerum, quia talem præſcivit, ſed ideò præſcivit, quia voluit, atque præordinavit, ut ſalutem eorum, ita & omnem ſalutis modum ac ordinem.

ASSERTIO XXXI.

Quæ totius materiæ concluſio dicitur.

Hæc Sententia de prædeſtinatione & reprobatione maximè conſentanea eſt divinæ bonitati, ſcripturarum auctoritati, Patrum teſtimoniis, & naturalis rationis æquitati, in nulla re omninò Pelagio favens, & quàm longiſſimè à ſententia Lutheri & Calvini, & reliquorum hæreticorum noſtræ tempeſtatis recedens, à quorum ſententia & argumentis difficile eſt alteram ſententiam vindicare.

CEN-

Immò verò justiùs fortasse alius quispiam dixerit, Sententia hæc divinam bonitatem obscurat; justitiam enervat; scripturis illudit; Patrum testimonia in sensus alienos detorquet; humanæ rationis corruptioni applaudit; humilitatis fundamentum evertit; precandi necessitatem non magnam relinquit; propriarum virium fiduciam ingenerat; in salutis negotio, quod præcipuum est, homini donat, quod minùs, Deo; gratiam Dei libero arbitrio subjicit, ac eius pedissequam facit; in summa à Pelagio non satis procul abscedit. Lutheri verò, Calvini, & reliquorum nostræ tempestatis hæreticorum sententiam, dùm ab eâ videri vult quàm longissimè recedere, potentiusque debellare, magis etiam imprudens stabilit atque confirmat. Nam si non possumus, vel (ut ad mitigandam invidiam dicitur) difficile est ab eorum sensis & argumentis B. Augustini doctrinam vindicare, quis non videat, quanti jam ponderis & auctoritatis accessione hæreticorum sententia roboretur.

De mandato DD. Decani & reliquorum Magistrorum S. Theol. Facultatis Vniversitatis Lovaniensis subscripsit.

ANDREAS SASSENUS dictæ S. Theol. Facultatis Bedellus, ac Notarius Publicus.

CENSVRA DUACENSIS.

ASSERTIONVM QVARVNDAM CENsura, Super quibus Reverendißimi in Christo Patres ac Domini, illustrißimus Dominus de Barlemont Cameracensis, & Dominus Ioannes Hanchinus Mechliniensis, Archiepiscopi, nec non Dominus Guillelmus Damasi Lindanus Gandensis Episcopus, Sacræ Theologiæ Facultatis Duacensis examen, discußionem, & Sententiam petiverunt, per eandem Sacræ Theologiæ Facultatem Vniversitatis Duacensis.

Et primum de Scriptura Sacra.

ASSERTIO I.

Ut aliquid sit Sacra Scriptura non est necessarium singula ejus verba inspirata esse à Spiritu Sancto.

CENSURA.

ASSERTIO temeraria, & ex quâ incomparabilis illa dignitas & majestas, quàm in Scriptura sacra propter authorem Spiritum Sanctum semper &

agnoverunt, & religiosè reveriti fuerunt Ecclesiæ Doctores, multùm minui videtur. Testantur enim illi & docent scripturam, non modò (quod disertè ab Apostolo dictum est) *divinitùs inspiratam*: sed & à Spiritu Sancto [a] *prolatam*, [b] *dictatam*, [c] *compositam & à Christo* [d] *conditam* esse; ejusque [e] Scriptores fuisse velut calamos, quibus Spiritus Sanctus, tamquam primarius author & scriptor, ad eam nobis tradendam uteretur, juxtà illud, lingua mea calamus scribæ velociter scribentis. Unde Sanctus [f] Ireneus scripturas perfectas esse pronunciat, propterea quod à verbo Dei, & à Spiritu Sãcto ejus sint dictæ. Et Beatus [g] Gregorius de authore libri Job dicit, & scribit in hunc modum: *Sed quis hæc scripserit valdè supervacuè quæritur, cùm tamen author libri Spiritus Sanctus fideliter credatur. Ipse igitur hæc scripsit, qui hæc scribenda dictavit; ille scripsit, qui & illius operis inspirator extitit, & per scribentis vocem imitanda ad nos ejus facta transmisit.* Deindè rem hanc similitudine declarat: *Si magni cujusdam viri epistolis susceptis legeremus verba, eaque quo calamo scripta fuissent quæreremus, ridiculum profectò esset, si non Epistolarum, & authorem scire, sensumque cognoscere, sed quali calamo earum verba impressa fuerint, indagare studeremus. Cùm ergò rem cognoscimus, eiusque rei Spiritum Sanctum authorem tenemus, quando Scriptorem quærimus, quid aliud agimus, nisi legentes litteras, de Calamo perscrutari?* Sic Gregorius. Iam verò id quod dictatur, id non quomodocunque, sed verbatim excipiendum scribenti suggeritur. Ob [a] quam causam,

2. Thess. 3. a Chrysost. hom. 49. in Ioan. b August. in Psal. 59. c Chrys. 26. in Gen. d August. lib. de Civit. Dei cap. 3 e Idem in Psal. 44. Teod praef. in Psal. f Lib. 2. contr. Hær. c. 47. g Præf. in mor, c. 1.

a Bas. hom. 7. Hexam. Chrys. hom. 8. 28. & 42. in gen. de verbis Is. vidi domi[illegible]

causam, nec verbum nec syllabam, nec apicem in scripturis otiosum aut superfluum inveniri, frequenter & graviter Patres testantur. Hinc & in singulis etiam scripturarum verbis excutiendis, diligenter & religiosè inveniuntur occupati, ut mysteria indè aliqua eruant sublimi Spiritus Sancti magisterio non indigna. Undè hujusmodi apud eos leguntur Sententiæ, nec [b] syllabam, nec apicē esse in litteris sacris, in cujus profundo non sit grandis quispiā Thesaurus; Intolerandam prorsùs & grandem [c] blasphemiam esse, si quis vel verbum afferat in scriptura inveniri otiosū; Singulos [d] sermones, syllabas, apices, puncta, in divinis scripturis plena esse sensibus; Denique singula verba scripturarum, singula [e] esse Sacramenta. Ab illis porrò minimè discrepant hodierni Doctores, inter quos R. P. Gregorius à Valentiā Societatis nominis Iesu Theologus, in sua Analysi fidei Catholicæ [f] testatur nihil omninò in scripturis esse, quod peculiari Spiritus Sancti instinctu scriptum non sit, idque patere ex communi etiam sensu fidelium. Et paulò pòst. [a] *Dubium esse non debet*, inquit, *quin omnes & singulæ Scripturarum particulæ sint à Spiritu Sancto dictatæ & exaratæ.* Et R.P. Franciscus Costerus cōtroversiarum capite primo ejusdem Societatis Theologus in Enchiridio controversiarum: *Sacræ litteræ dictatæ à Spiritu Sancto, nec iota unum, vel unum apicem habent, cui non insit suum pondus & efficacitas.*

num hom 11. in Epist. ad Rom hom. 49. in Ioan & in illud Luc. 2. invenerunt Mariam & Ioseph Item Alex. Epist. 1 Remigius Ps. 55. Procop. in Gen. Damasc. l. 4. Orth. Fid. c. 26. Videatur quoque inter modernos Fran. Turrianus Theologus Societatis N Iesu. l 4. contra Magdeburgenses c. 15. & in explic lib 5. constitution. Apost c 15.

b Chrysost. hom. 18 & 21. in Gen.

c Basil hom. 10. Hexam.

d Hier. ad Eph. 3.

e Idem in Psal. 9.

f Parte 8. fol. 356.

a Fol. 357.

ASSERTIO II.

Non est necessarium, ut singulæ veritates

& sententiæ sint immediatè à Spirtu Sancto ipsi scriptori inspiratæ.

CENSURA.

Cùm Scriptura Sacra sit Dei verbum, tanquam ore Dei prolatum, & Spiritu Sancto dictatum, sitque eadem partium singularum, quæ totius, ratio; dubibitari non debet, quin singulæ veritates & sententiæ in ea contentæ, sint à Spiritu Sancto immediatè profectæ, & Scriptoribus inspiratæ: (non illæ tantùm quæ à [b] Prophetis & Apostolis, verùm etiam quæ ab aliis Scriptoribus Sacris editæ sunt.) Sicut enim Prophetis & Apostolis, vel per eos locutus est Dominus; ita generatim testatur [c] Augustinus Sacræ Scripturæ Authoribus, vel per eos Deum locutum esse, [a] quodque nihil aliud intueri oportet in Scripturis Divinis nisi quod per homines dixerit Dei Spiritus, sed & alibi venerabilem stylum Spiritus Sancti vocat Scripturam sacram, dicitque [b] sacris Scriptoribus *datam sic eloquendi facultatem & illum texendi sermonis modum quo usi sunt*. Nam ut in sacris litteris multa occurrunt, quæ suis scriptoribus per humanam scientiam, vel experientiam cognita esse potuerunt, quoniam tamen fallax est, aut certè longissimè infrà certitudinem verbi Dei subsistit omnis scientia & experientia humana, [c] necessarium fuit tales quoque sententias seu veritates, ut ad Dei verbum pertinerent, non per humanum tantùmmodò Spiritum, sed planè per divinam Spiritus Sancti motionem atque instinctum ab iisdem

b Reg. 2. cap. 23. Luc. 1. Hebr. 1. 2 Petr. 1. 2. Cor. 13.

c Lib. 18. de Civit. Dei cap. 41.

a Lib. 45.

b. lib. 12. Conf. c. 26 & lib. 1. de Consens. Evang. c. 2.

c S. Thom. in 4. dist. 14 de Prophetia art. 2. q. 12 in summa 2. 2. q. 171. art. 3.

dem Scriptoribus proferri. Sicut Christus Dominus quamvis homo sciens & experiens, nihilominùs Spiritu quoque divino dixit exempli caussa, *Non est Propheta sine honore nisi in patria sua*; *Cæcus si cæco ducatum præbeat, ambo in foveam cadunt*; & *Nónne duo passeres asse vaneunt*, & alia ejusmodi à sensibus simul & vulgò desumpta. Quocircà idem generatim de Spiritu sancto Apostolis suis promisso legitur: *Ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia quæcumque dixi vobis*: Si omnia, ergò & ea, quæ pòst Ascensionem magistri in cælum, memoriâ fortè retinebant ab eo audita, & quæ aliquo modo poterant eis humano ac naturali modo esse nota. Undè Gabriel scribit: multas esse naturales veritates Apostolis à Spiritu sancto suggestione, quod liber aliquis canonicus non sine labore, ac meditatione & humanâ quâdam sit conscriptus industriâ, quandoquidem non solùm ubi, sed & quomodo vult soleat spirare Spiritus sanctus. Atque hinc ut Christus ipse verè Deus omnipotens in quibusdam peragendis operibus suis planè divinis & supernaturalibus nonnullam tamen molitionem interdùm adhibebat humanam & tardam, ita & in verbis ac librorum compositione, si scribere voluisset, laborem nonnunquàm & meditationem, simulque industriam aliquam adhibere potuit humanam, quamvis interim Spiritus ejus humanus, itemque os, lingua, manus, digiti, perpetua quædam essent instrumenta divini Spiritus. Et sanè si non est necessarium, ut singulæ veritates & senten-

Vide etiam Ambros. & Bedam in illud Luc. 1. visum est idem mihi.
Matth 13.
Matth. 15.
Ioan. 14.
n. 3. *dist.* 25, *q.* 1, *dub.* 2.
2. *Machab.* *Eccli* 23. & 33.

tiæ, quæ ſunt in ſacris litteris, immediatè ſint à Spiritu ſancto ipſi ſcriptori inſpiratæ, nō modò ſequetur indeterminabilis altercatio ſuper ſentētiis immediatè vel non immediatè inſpiratis, verumetiā de integris Evangeliis (quorū hiſtoria potuit humanitùs eſſe nota) imò & de omnibus ſcripturis non Propheticis dubitabitur, an immediatè Spiritus ſanctus eas Scriptoribus inſpiraverit.

ASSERTIO III.

Liber aliquis (qualis fortè eſt 2us. Machab.) humanâ induſtriâ, ſine aſſiſtentia Spiritus S. ſcriptus, ſi Spiritus Sanctus poſteà teſtetur ibi nihil eſſe falſum, dicitur Scriptura Sacra.

CENSURA.

Multò magis hæc, quàm duæ ſuperiores, improbanda eſt aſſertio, tanquam manifeſti erroris periculum continens. * conſtat enim inter omnes, omnem Scripturam Sacram juxtà Apoſtolum eſſe divinitùs inſpiratam, divinam eſſe doctrinam, quam, Spiritu ſancto inſpirante atque dictante, authores ſacri, litteris mandaverunt. Undè nec ſummorum Pontificum aut Conciliorum de rebus fidei decreta, ac definitiones ſcripto mandatæ, quamvis Spiritus Sanctus per Eccleſiam, nobis teſtetur ibi nihil eſſe falſum, Scripturæ ſacræ nomine umquam fuerunt comprehenſæ: Adeò ut nec Symbolum Athanaſii, quod tota decantat Eccleſia: Nec illa Leonis ad Favianum Epiſtola cujus textum uſque ad unum jota in omnibus venerabiliter ſuſcipi Gelaſius Papa ſub Anathemate præcipit, Scripturis ſacris, vel ab ipſo

*Gregor. à Valentia. analy fidei parte 8. pag. 333. vide etiam P. Coſterum in Controverſ. de Scriptura.

Cap. 5. Ro-

ipso Gelasio vel à posterioribus fuêre annu- *man, Eccle-*
merata; in quibus tamen pariter humanam *siæ.*
industriam, & Spiritus Sancti assistentiam
agnoscimus. Quare multò minùs si quis liber
solâ humanâ industriâ, absquè Spiritus San-
cti assistentia, scriptus fuerit, etiamsi posteà
testetur Spiritus Sanctus ibi nihil esse fal-
sum, efficeretur Scriptura sacra. Quod qui
dixerit præter alia fateri cogetur singula- *Rom 1.*
rem quampiam veluti Thucididis aut Livii *1. Tim. 3.*
historiam, si Spiritus Sanctus testetur nihil
esse falsi in ea, Scripturam sacram, ideoque
& scripturam divinitùs inspiratam effectum
iri: Eadem enim sunt Apostolo Scriptura
sacra seu sacræ Litteræ, & Scriptura divi-
nitùs inspirata. Quapropter quum liber Rom. 1. &
Machab. secundus (hoc enim exemplum et- *1. Tim.* 3.
si dubitanter in assertione interponitur) jux-
tà Conciliorum definitiones, scriptura sit
verè canonica, divina, & sancta: Faten-
dum quoque est quod sit Scriptura divinitùs *Carth.* 3. & *Trid.*
inspirata, quodque Spiritu Sancto inspiran-
te, à suo authore sit editus; qualis dici nul-
lo pacto potest, si humanâ tantùm industriâ
sinè assistentiâ Spiritus Sancti conscriptus
fuerit; quantumlibet posteà testatus dicatur
Spiritus Sanctus nihil in eo falsi contineri.
Quod si autē tale quid vel de uno S. Scriptu-
ræ libro concesserimus, eâdem ratione & de
multis aliis idē sentire licebit, ac nominatim
de Evangelio Marci, de quo Hieronymus cō-
memorat eum, juxtà quod Petrum referen-
tem audierat, Evangelium scripsisse, idque
Petrum cùm audisset, probasse, & Eccle-
siæ

siæ legendum suá authoritate edidisse. Verùm cùm id non sit ita accipiendum, quasi Evangelii illius historia à Marco fuerit humano Spiritu conscripta, & posteà divino Spiritu per Petrum approbata; sed sic potiùs, ut Petrus intellexerit divinâ inspiratione scriptum esse illud opus, ideoque suâ authoritate comprobavit, & Ecclesiis legendum tradidit. Cur non simile quid agnoscimus in lib. 2. Machab. & quovis alio sacro Scripturæ libro, cui Apostolus aliquis vel Ecclesia authoritatem dederit: Non enim ideò inspiratum aliquid divinitùs est, quia posteà sit approbatum, sed ideò est approbatum, quia fuerat divinitùs inspiratum: Neque enim approbatio seu testificatio Spiritus Sancti facit ipsum esse divinum, quale priùs non erat. Denique manifesta est Augustini sententia; Deum illis authoribus, vel per eos tunc, quando scriberent, locutum fuisse, idque universos credere fideles.

Lib. 18. de Civit. Dei cap. 41.

De Prædestinatione & reprobatione.

ASSERTIO I.

Augustinus definit, quod prædestinatio est præscientia & præparatio beneficiorum Dei, quibus certissimè liberantur quicumque liberãtur. Quæ definitio valdè bona est, si intelligatur de prædestinatione hominum, quæ supponit servitutem & peccatum, & de certitudine ex præscientia non ex mera præordinatione.

CENSURA.

Prædestinatio hominum lapsorum complecti-

plectitur in primis salutem æternam, deinde omnia præsidia quibus eorum salus procuratur. Primùm enim proposuit Deus ab æterno, quibus gratuito amore sui regni consortium tribueret: & hos à reliquis, ad eum honorem non assumptis, consilio suæ voluntatis separavit. Deinde modum & universum ordinem apud se disposuit, secundum quem electorum salutem procuraret. Hunc ordinem assertor invertit, faciens præscientiam & præordinationem mediorum priorem illâ Dei præordinatione, quâ certos præordinavit ad finem suum ultimum, vitam æternam, cùm de fine primùm disponatur. Secundo loco peccatur eâ re in assertione, quod certitudinem prædestinationis pendere velit ex præscientiâ, & eò trahat verba beati Augustini, cùm sit ex absoluta Dei voluntate, diligentis, eligentis, ac præordinantis ad vitam æternam: ipseque contrà Augustinus apertissimè ad idem objectum referat præscientiam de quâ loquitur, ad quod prædestinationem: ut Prosper, ex Augustini sententia, in bonis prorsùs eadem esse vult præscita & prædestinata. Assertor verò eam referre videtur ad ea quæ erat homo facturus, sicut ex assertionibus, 4. 11. 13. 20. & 30. potest intelligi: imò ex hac ipsa satis intelligitur: Quasi scilicet primùm Deus considerasset quid liberum cujusque arbitrium cum tali aut tali gratia, si daretur ei, facturum esset, deindè autem proposuisset ei dare talem gratiam, & denique gloriam. Ex quibus incidit in a-

Ib. & cap. 17. 18. & 19.

Ad Capitula Gall. sententia ultima.

liud

liud majus absurdum, quod prædestinatio sit ex prævisione boni usus liberi arbitrii. Quæ doctrina repugnat Scripturis sacris & expressæ doctrinæ sancti [a] Augustini, [b] Prosperi, Fulgentij [c] & aliorum qui contrà Pelag. & eorum reliquias catholicam de gratia Christi doctrinam eruditè & laudabiliter defenderunt. Repugnat & definitionibus Celestini Papæ in epistola ad Episcopos Galliæ, & Leonis in Arausicano Concilio, ut alia [d] prætereamus, qui dum *nullum bonum ad salutẽ vitæ æternæ pertinens in nobis esse* definiunt, [e] *quod non in nobis*, sive in cordibus nostris, atque in ipso libero arbitrio, *Deus operetur*; ita ut omnis motus bonæ voluntatis sit ex Deo; *qui agit in nobis ut quod vult velimus & agamus, nec nostram expectat voluntatem, sed facit*: quique, *quoties bona agimus, in nobis atque nobiscum, ut operemur, operatur*, sic ut *nulla faciat homo bona, quæ non Deus præstet ut faciat homo*: manifestè ostendunt, sub prædestinatione divinâ comprehendi præparationem seu præordinationem omnis boni nostri, quo in vitam æternam tendimus, juxtà Scripturas: [f] *Sine me nihil potestis facere: Deus est qui operatur in nobis & velle & perficere: Qui gloriatur, in Domino glorietur: Quis te discernit? Quid habes quod non accepisti? Creati in Christo Iesu in operibus bonis, quæ præparavit Deus, ut in ipsis ambulemus*: & alia hujusmodi, quibus ad defendendam Christi gratiam Sanctus Augustinus & alii copiosè usi sunt. Quò peculiariter faciunt ea, quæ electionem seu prædestinationem non ex operibus, sed ex vocante secundum propositum

a *Epist. 105. & 106. lib. de corrept. & gratia. De Prædestinat. cap. 55. de dono persev. lib. 2. ad simplician. Hypognosticon lib. 6. & alibi.*

b *Prosp. passim in opusculis.*

c *Fulg. lib. de Incarnat. Christi, & de fide ad Petr. & de duplici prædest. ad Monim.*

d *Vide Epist. Prosp. & lib. ad August.*

e *Celest. ad Episc. Gall. cap. 9. 10. 11. 12. & 13 Arausic. Concil. Can. 4. 9. & 20.*

f *Ioan. 15. Philip. 2. 2. Cor. 10. 1. Cor. 4. Eph. 2. Rom. 2. 8. 11. Ephes. 1. 2. Tim. 2. ad Titum 3.*

situm voluntatis divinæ asserunt: & ad occulta Dei judicia referunt, cur alius præ alio eligatur. Item promissiones illæ novi testamenti. Ezech. 11. & 36. *Non propter vos ego faciam, sed propter nomen sanctum meum: & dabo vobis cor novum & ponam spiritum novum in medio vestri: & auferam cor lapideum de carne vestra, & dabo vobis cor carneum: & Spiritum meum ponam in medio vestri: & faciam ut in præceptis meis ambuletis, & judicia mea custodiatis, & operemini.* Et Hierem. 31. *Dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam.* Et Deuter. 30. *Circumcidet Dominus tuus cor tuum & cor seminis tui, ut diligas Dominum Deum tuum in toto corde tuo & in tota anima tua.* Cùm enim *per legem non esset justitia: nec data fuisset lex, quæ posset vivificare,* promisit Deus, deindè & *misit filium suum, per quem justificatio legis impleretur in nobis,* Deus enim facit quod prædestinavit, & complet quod promisit. *Prædestinatione* quippè *ea Deus præscivit, quæ fuerat ipse facturus,* ait Augustinus in libro de prædest. cap. 15. item, *Deus non de nostræ voluntatis potestate, sed de sua prædestinatione promisit: promisit enim quod ipse facturus fuerat, non homines: quia etsi faciunt homines bona, quæ pertinent ad colendum Deum, ipse facit ut illi faciant quæ præcipit, non illi faciunt ut ipse faciat quod promisit; alioquin ut Dei promissa impleantur, non in Dei, sed hominum est potestate.* Sic ille. In ejusdem rei typum etiam illa veteris testamenti de terra Chanaam populo Israël danda promissio (lex enim spiritualium est rerum figura, & novi testamenti allegorias continet) non nitebatur ullis populi

1 ad Rom. 9 & 11. Augustin. Epist. 5?. & 105 & sæpè alibi. ad Hebr. 8.

ad Gal. 2. & 3.

Cap. 10.

Vide & Epistolam 105. ad Sixtum

Rom. 8.

puli illius prævisis meritis, sed merâ liberalitate voluntatis divinæ. *Neque enim*, inquit, *propter justitias tuas & æquitatem cordis tui ingredieris, ut possideas terram gentium illarum; sed ut compleret verbum suum Dominus, quod sub juramento pollicitus est patribus tuis Abraham, Isaac & Iacob.* Undè & terra illa nomen accepit, ut vocaretur terra promissionis usque in hodiernum diem. Prætereà manifestè nobis commendat hanc prædestinationis gratiam oratio Dominica, quâ Deum oramus ut à nobis sanctificetur nomen ejus, & fiat à nobis voluntas ejus, & in tentationem non inducamur; adeò ut *si alia documenta non essent* (ait Augustinus de dono perseverantiæ cap. 7.) *hæc oratio Dominica nobis ad causam gratiæ, quam defendimus, sola sufficeret.* Quamquam gratiam commendant & evidenter asserunt & aliæ preces Ecclesiæ, de quibus eodem loco Augustinus: *Attendat Ecclesia quotidianas orationes suas. Orat ut increduli credant: & Deus ergò eos convertit ad fidem. Orat ut credentes perseverent; Deus ergò donat perseverantiam usque in finem. Hæc Deus facturum se esse promisit. Ipsa est prædestinatio Sanctorum.* Et Cælestinus Papa ad Episcopos Galliæ cap. 10. *Obsecrationem quoque sacerdotalium sacramenta respiciamus, quæ ab Apostolis tradita, in toto mundo atque in omni Ecclesia Catholica uniformiter celebrantur, ut legem credendi lex statuat supplicandi.* Ac demùm enumeratis iis, quæ in die Parasceves pro omni hominum genere orat Ecclesia, concludit: *Totum divini operis esse sentitur, ut hæc efficienti Deo semper gratiarum actio, laudisque confessio pro illuminatione talium*

Deuter 9.

Vide & Innoc. in Epistola ad Con. Milev. quæ est 93. apud August. & ipsum Aug. Epist. 107. & lib. de dono persev. cap. 23. & Catechismum Parochorum tit. pro quibus orandum.

tolium vel correctione referatur. Undè rursùm Augustinus, lib. 2. contra duas Epistolas Pelagii testatur, nihil homini in Scripturis Sacris juberi à Deo propter probandum liberum arbitrium, *quod non inveniatur vel dari ab ejus bonitate, vel posci propter adjutorium gratiæ demonstrandum.* Hinc est illud ab Augustino frequentatum, fremente licet ac indignante Pelagio: *Domine da quod jubes, & jube quod vis:* Et illud ejusdem à Prospero repetitum: *dona ipse quod mandas.* Quod idem Ecclesia orat in Sabbato Sancto dicens; *da nobis velle & posse quod præcipis.* Cuncta igitur bona nostra ad prædestinationem Dei sunt referenda, ut prædicare prædestinationis beneficium, non sit aliud quàm prædicare Deum omnia bona in electis suis operari, uti docet Augustinus lib. de dono perseverantiæ cap. 17. Declarat præterea hanc prędestinationis doctrinā ipsum primarium gratię ac prędestinationis nostræ exemplar Christus homo Deus, qui cùm ad eam dignitatem ob nullum prævisum liberi arbitrii motum, fuerit prædestinatus, satis ostendit nihil amplius tribuendum esse homini lapso in sua ad gloriam prædestinatione, uti multis locis ratiocinatur Augustinus. His accedit, quod negari non potest, parvulos saltem qui percepto regenerationis Sacramento ante usum rationis decedunt, ex sola Dei præordinatione, non ex ulla prævisione liberi arbitrii, prædestinatos esse; ut ad inscrutabilia Dei judicia referendum sit, cur illi prædestinati sint, non alii. Quo argumento sæpissimè u-

Cap. 10. Item in serm. Quodam contra Pelagian. fragment. 1.

Lib. 1. Confess cap. 19. lib de dono persev. c. 20. Uterque in Psalm. 118.

De prædest. Sanctorum c. 15. de dono persev. cap. ult. de corrept. & grat. c. 11 lib. 2. de peccat. meritis & remiss. c. 17. Enchi. c. 37. tract. 82. in Ioan. Epistol. a 105 106. lib. 4. contra Iul. c. 8. & de dono persev. c. 12. Enchirid. c. 93. Prosp. & Hil. in Epist. ad August. Pros. ad Ruf. & lib. 1. de

tuntur veteres: quo & inter neotericos utitur R. P. Theod. Peltanus ex Societate nominis Jesu Theologus in libr. de satisfactione nostra, sectione 10. ita inquiens, *Secretâ aeterni Patris electione fit, ut oeconomiae Christi fructus effectusque quibusdam clementer conferatur, aliis justo judicio subtrahatur; quemadmodum id varii infantium casus minimè obscurè nobis ostendunt.* Quin & ipse harum assertionum author nonnullos adultos, solâ Dei praeordinatione electos non videtur abnuere, quandoquidem dicat in assertione 10. *fortè in Paulo, Magdalena, aliisque nonnullis, dum converterentur, efficaci gratiae excitatione voluntatem fuisse infallibiliter determinatam.* Confirmatur denique doctrina haec illâ praedestinationis apud Augustin. definitione, quam assertor in alium sensum divertere conatur, quandoquidem & scopus Authoris, & totus loci contextus, atque adeò verba proximè praecedentia, ubi dicitur, *Deum praevidisse sua beneficia, quibus nos liberare dignatur*, hunc sensum postulent. Eundem Augustini locum olim à quibusdam excerptum & inter dubia relatum tractans Prosper, cùm negasset verbis illis absque gravi errore resisti posse, subjungit: *agnoscamus itaque sapienter, pieque fateamur, praescisse incommutabilem Deum, quibus esset daturus ut crederent, aut quos daturus esset filio suo, ut ex iis non perderet quemquam: & si haec praescivit beneficia sua, illum, quibus nos dignatur liberare, praescivisse. Et hanc esse praedestinationem sanctorum, praescientiam scilicet praeparationem gratiae Dei, quâ certissimè liberantur quicumque liberantur. Caeteros autem*

vocat. gent. cap. 2. Fulg. de Incarn. Christi cap. 30.

Lib. de dono perseverant. cap. 14.

Ad excerpta Genuens. dub. 8.

autem quicumque non liberantur, quos à generali perditione humani generis, gratia non exemit, justo noverimus judicio non exemptos: & quid nobis remissum sit in eis discamus. Sic ille. Hanc orthodoxam de prædestinatione Dei nostri doctrinam à Massiliensibus & Fausto fati nomine malitiosè infamatam Sanctus Prosper & Fulgentius post Augustinum ita retinendam docuerunt, ut ei repugnantes *nec piè nec catholicè sapere* constanter affirmarint. Sic enim Prosper scribit in Epistola ad Ruffinum: *Ab hac confessione gratiæ Dei ideò quidem resiliunt, ne cùm eam talem confessi fuerint, qualis divino eloquio prædicatur, & qualis opere suæ pietatis agnoscitur, etiam hoc necesse habeant profiteri, quod ex omni numero hominum per sæcula cuncta natorum certus apud Deum definitusque sit numerus prædestinati in vitam æternam populi, & secundum propositum vocantis Dei electi. Quod quidem tam impium est negare, quàm ipsi gratiæ contraire.* Et alibi de Augustino sic ait: *Quamvis numquam tam insipienter locutus sit ad populum Christianum, & id quod mendax obtrectatio ineptissimè finxit, horruerit, piâ tamen constantique doctrinâ abundanter probavit prædicandam Ecclesiæ esse prædestinationem in qua est gratiæ præparatio; & gratiam, in qua est prædestinationis effectus; & præscientiam Dei, in qua ante sæcula æterna quibus esset collaturus sua dona præscivit: cujus prædestinationis quisquis est impugnator, apertissimus est Pelagii adjutor.* Hæc Prosper. Cujus verba & sententiæ in toto hoc argumento gratiæ & prædestinationis eò plus valere debent apud cordatum quemque, quod ex authoritate Sedis Apostolicæ

Prosp. in Epistolà ad Ruffin. item ad cap. 1. & 6. Gallo. Faustus eam passim fati nomine traducit in 2. libris de Gra. & Lib. Arb.

Ad excerpta Gall. & Genuensium in fine.

In præfat. ad objecta Vincent.

ſtolicæ reliquias Pelagii fuerit perſecutus, & opuſcula ejus ut religioſiſſimi viri (rejectis Caſſiani Presbyteri Maſſilienſis, & Fauſti Regienſis Epiſcopi opuſculis, ut apocryphis) approbavit Gelaſius Papa cum Concilio 70 Epiſcoporum. Fulgentius autem primùm quidem de prædeſtinatione poſt alia multa ſcribit in hunc modum: *Hic nihil provenit in ſalutem hominum, quod ille non in æterna bona voluntatis ſuæ diſpoſitione faciendum prædeſtinaverit, à quo & fides gratis infunditur, per quam benè ambulemus, & perſeverantia donatur, per quam ad ſpeciem pervenire poſſimus. Hæc autem dona ſua ſemper Deus in æterna atque incommutabili habet voluntate diſpoſita, in qua præordinavit atque præparavit, & quæ daret, & quibus daret: ipſe autem prædeſtinando præparavit gratiæ donum, qui, gratiam donando, implet prædeſtinationis effectum.* Et paulò pòſt, *Deus enim, qui hominem condidit, ipſe prædeſtinatione ſuâ & donum illuminationis ad credendum, & donum perſeverantiæ ad proficiendum, atque permanendum, & donum glorificationis ad regnandum, quibus dare voluit, præparavit, quique non aliter perficit in opere, quàm in ſua ſempiterna atque incommutabili habet voluntate diſpoſitum.* Deindè quàm tutum ſit ei doctrinæ reſiſtere, his verbis declarat: *Cuius prædeſtinationis veritatem, quâ nos ante mundi conſtitutionem prædeſtinatos in Chriſto teſtatur Apoſtolus, ſi quis detrectat cordis credulitate recipere vel oris confeſſione proferre, ſi ante ultimum diem vitæ præſentis impietatis ſuæ contumaciam, quâ Deo vivo & vero rebellis obſiſtit, non abjecerit, manifeſtum eſt eum non pertinere ad eorum numerum, quos Deus in Chriſto*

Cap. ſancta Romana Eccleſia Lib. de Incarnat. & Gratia Chriſti .. ult. vide eundem l. 1. ad Monym.

Christo ante mundi constitutionem gratis elegit & prædestinavit ad regnum. Hæc Fulgentius. Sic & auctor hypognosticon planè pronunciat, dicens; *prædestinationem negare, quam apud Deum esse breviter probavimus, immanis blasphemia est.* Quæ cùm ita sint, ut alia multa ad hoc argumentum pertinentia omittamus, non potest non peregrina, & periculosa, & proindè meritò reprobanda videri doctrina, quæ prædestinationem ex operum prævisione definit. Quam quidem & ante 240. annos Facultas Theologica Parisiensis damnasse legitur sub hisce tribus articulis: *Quod propter opera alicuius futura bona Deus prædestinavit aliquem ab æterno. Quod aliquis prædestinatus est ab æterno propter bonum usum liberi arbitrii, quem Deus præscivit eum habiturum. Quod non sic gratis & misericorditer Deus prædestinavit illum, quem prædestinavit, quin & pro omnibus bonis ipsius futuris, vel alterius.*

In fine lib. 6.

Habetur inter errores à Facult. Theolog. Parisiensi damnatos.

ASSERTIO II.

Deus post primum peccatum originale habuit voluntatem dandi Adamo & toti ejus posteritati sufficientia media contrà peccata: & auxilia ad consequendam vitam æternam: Ergò dat illis sufficiens auxilium ut possint reverti.

CENSURA.

Vult hæc assertio à Deo per Christum omnibus omninò hominibus dari sufficiens auxilium, per quod possint converti; idque magis & sequentes aliquot assertiones, præ-

sertim, 7. & 16. declarant. Sufficiens autem Dei auxilium est præter quod ex parte Dei non est aliud necessarium. Adversantur proindè hujus assertionis verba Scripturis & Patribus, imò propriè dictam Christi gratiam, quæ secundùm Augustinum *non est bonis malisque communis, sed bonos discernit à malis*, evertere videtur. Scriptura testatur quod in præteritis quibusdam generationibus *dimisit Deus omnes gentes ingredi vias suas*; quod quibusdam non auxiliatur; quod multi ab eo deseruntur & *dimittuntur secundum desideria cordis sui*. Undè etiam fideles, intelligentes nondum sibi sufficere auxilium quod habent & hoc ipsum substrahi posse, orant cum Psalmista; *Adjutor meus esto, ne derelinquas me*. Deindè, eâdem scripturâ teste, nec pro omnibus Christus orat Patrem, nec omnes Christo dati sunt à Patre. Ait enim, *non pro mundo rogo, sed pro iis quos dedisti mihi*. Non omnes ergò habent sufficiens auxilium ex parte Dei ad salutem consequendam. Nam alioquin, & jam Christo pro iis non orante, & patre eos non dante, salutem consequi possent: quod nemo Catholicus dixerit. Item dici non potest, eos omnes habere sufficiens auxiliũ ad salutem quibus EvangeliumChristi, sine cujus fide nemo potest salvari, non est prædicatum. Nam ut ait Apostolus, *quomodo credent ei quem non audierunt?* &c. *auditus autem per verbum Christi*: quod certum est non omnibus Adæ posteris annuntiatum fuisse. At neque illi, quibus Evangelium prædicatur, credere possunt, nisi Deus *cor*

Lib. de præd. Sanct. c. 5.
Act. 15.
Psalm. 80.
Psalm. 26.
Ioan. 17.
Rom. 10. Vide Aug. lib. 1. de pec. mer. cap. 22. Act. 16. 24. ad Collos. 4. Ad excerpta Genuen. dub. 4. Vide Aug.

eorum

eorum aperiat, ut prædicationi intendant. Quod non in omnibus, sed in quibusdam tãtùm fieri, ex scriptura manifestum est. Undè Prosper, *Nunquid dubium est*, ait, *cùm verbum veritatis prædicatur alios voluntate credere, alios voluntate non credere. Sed cùm illorum cor Deus aperuerit, illorum autem non aperuerit, discernendum est quid veniat de misericordia, & quid de judicio*. Sic ille. Præterea nec debuissent Moyses & David adeò gloriosè prædicare auxilia data uni populo Dei, ut dicerent, *non est alia natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut Deus noster adest cunctis obsecrationibus nostris*; &, *non fecit taliter omni nationi, & judicia sua non manifestavit eis*: Si omnibus omninò sufficienter auxiliatus fuisset Deus ad salutem. Parùm enim interest, quibus modis aut mediis auxilium illud detur, dummodò detur sufficiens. Meritò igitur Augustinus Epistola 107. ad Vitalem inter sententias, quas dicit *ad fidem rectam & Catholicam pertinere*, has posuit: *Scimus gratiam Dei non omnibus hominibus dari, scimus eis, quibus datur, misericordiâ gratuitâ dari: scimus, eis, quibus non datur, justo judicio non dari*. Et idem in Epistola ad Paulinum, 106. refert Pelagium noluisse videri sine gratia Dei defendere liberum arbitrium, cùm possibilitatem volendi ac operandi, sine qua nihil boni velle atque agere valeremus, à Creatore nobis insitam diceret; *Vt hæc intelligatur*, inquit, *doctore ipso, Gratia Christi, quæ Paganis atque Christianis, impiis & piis, fidelibus atque infidelibus communis est*. Quamvis ergò hæc assertio à Pelagii sententia in eo differat,

de præ. sanct. cap. 5. & 9.

Item serm de verb. Apost. cap. 8.

lib. 1. de pecc. mer. cap. 21. vide

etiam de prad. SS. cap 6. & 9. de dono persev. cap 8. tract 26. in Ioan. de gratia & lib. arb. cap 23. vide & Prosp ad excerpta Gen. dub. 4. 5. 6. & 8. & lib. 1. de voca. Gent. cap ult & Fulg de incarnatione Christi.

rat, quod hic Creatori, illa Redemptori gratiam istam acceptam referat; in eo tamen convenit quod uterque eam tantùm in possibilitate constituit, omnibusque facit communem. Quod Augustinus pro absurdo habet. Undè idem & alibi ad inscrutabilia Dei judicia vult pertinere, quod huic detur gratia, huic non detur, gratiã haud dubiè intelligens, auxilium ex parte Dei ad salutẽ necessarium, *Hæc gratia*, inquit, *cur ad illum veniat, ad illum non veniat, occulta causa esse potest, injusta esse non potest.* Aliàs verò parvulorũ sine baptismo decedentium exemplũ producit, quo tanquam invicto argumento ostendat, ex parte Dei omnibus hominibus sufficiens non adesse salutis subsidium. *Quomodo dicitur*, ait in Epistola 107. *omnes homines gratiam Dei fuisse accepturos, si non illi, quibus non donatur, eam suâ voluntate respuerent, cùm multis non detur parvulis?* Etiam eodem argumento, ut suprà diximus, inter Neotericos usus est R. P. Theodorus Peltanus Soc. Jesu Theologus. Quod si sententiam de solis adultis accipiendam quis putet, *jam*, ut ait Augustinus, *intolerabilior sequetur absurditas. Isto enim modo benevolentiorem faciemus Deum omnibus impiissimis & scelestissimis hominibus, quàm innocentissimis & ab omni labe peccati actualis purissimis. Sicque fiet*, inquit, *ut Deus ipse Christianos omnes fieri velit, quorum multi nolunt, non omnes velit, quorum est nemo qui noluit.* Jam qui legerit Prosperi librum utrumque de vocatione gentinm, & alia ejus opuscula contrà Pelagianorum reliquias elaborata, ac præcipuè carmen de ingratis, in

Lib 4. cont. Iul. cap. 8.

quo

quo doctrinam hanc ex professo refellit; itemque Fulgentii & Petri Diaconi de gratia Christi libellos prospiciet quantum ab illorum Patrum sana doctrina discrepet hæc sufficientis auxilii assertio ex Massiliensium & ipsius Fausti (qui contendit gratiam à Deo omnibus offerri & ingeri & argumenti de parvulis solutionem desperans cap. 13. ineptissimè nugatur) doctrina & placitis deprompta, Nec porrò verum est, quod sumit assertor, Deum habuisse voluntatem dandi Adamo ac toti ejus posteritati sufficientia media & auxilia ad consequendam vitam æternam, si de voluntate Dei absoluta, quæ beneplaciti vocatur, loquatur, de qua assertionem loqui ex illatione patet. Eam enim voluntatem si habuisset, qui omnia quæcumque voluit fecit, haud dubiè dedisset omnibus & gratiæ suæ & perseverantiæ donum; quæ ad consequendam vitam sunt necessaria; atque ita omnes salvarentur.

Prosp. & Hilar. in Epi. ad Aug. & Pro. ad . & 8. caput Gall. Faustus libro de lib. arbitr. cap. 3. & aliis & ejusd. cap. 13.

ASSERTIO. III.

Tota Scriptura plena est præceptis, & exhortationibus, ut peccatores convertantur ad Deum: Atqui Deus non præcipit impossibilia: ergò dat illis sufficiens auxilium ut possint converti.

CENSURA.

Inepta est collectio. Qui enim jubet ut faciamus, simul jubet ut petamus quod facere non possumus, sive ad quod sufficiens auxilium nondum habemus. Undè Patres

Sess. 6. c. 11 De natura & gratia c. 43. De grat. & lib. arbit. c. 16. vide etiam cap. 15. & de perf. just. cap. 5. & 10.

Concil. Trid. verbis ex Augustino desumptis; *Deus impossibilia non jubet, sed jubendo monet & facere quod possis, & petere quod non possis.* Ac similiter alibi Augustin. *Magnum aliquid*, ait, *Pelagiani se scire putant, quando dicunt, non juberet Deus quod sciret ab homine non posse fieri. Quis hoc nesciat? sed ideò jubet aliqua quæ non possumus, ut noverimus quid ab illo petere debeamus.* Sic ille. Si autem petentes quidam nondum possunt, quantò minùs possunt non petentes, imò nec petere volentes, nec eum à quo petatur agnoscentes? Nec ob id putandum est aliquid impossibile juberi. Nam pręter liberum arbitrium, quod, hâc vitâ durante, ita potest ad bonum & ad malum flecti, ut nondum in alteram partem sit immobiliter determinatum, sicut in beatis & damnatis, etiam ipsum auxilium sine quo Dei præcepta à libero arbitrio impleri non possunt, & per quod possint, omnibus petentibus est paratum, dicente Domino, petite & accipietis. Non enim præcepta & exhortationes convincunt jam omnibus datum esse, jamque ab omnibus haberi tale auxilium; sed remittunt ad illum qui dare potest, ut ab eo petant quod nondum acceperunt. Quod si omnibus adest, etiam antequam petatur, aufertur nobis magna pars orationis Dominicæ & precum Ecclesiasticarum. *Quid enim stultius*, ait Augustinus, *quàm orare ut facias quod in potestate habes?* Undè ex ipsa orationis necessitate manifesto argumento colligitur, non omnes statim cum præcepto & exhortatione habere sufficiens auxilium ad implenda

Vid. Prosp. ad 6. object. Vinc.

De natura & grat. c. 18

plenda Dei mandata, quandoquidem *legem credendi*, ut Pontifex ait, *Lex statuit supplicandi. Quamvis igitur*, ut idem Augustinus ait, *dicamus Dei Donum esse obedientiam, tamen homines exhortamur ad eam. Sed illis, qui veritatis exhortationes obedienter audiunt, ipsum donum Dei datum est: illis autem qui non sic audiunt, non est datum.*

Ep. ad Celest. Episc. Galliæ Item Aug. de dono pers. cap. 14.

ASSERTIO IV.

Dices, Deum quidem omnes vocare ad pœnitentiam, sed non secundum propositum, aut non illâ vocatione quæ est sine pœnitentia. Resp. hoc videtur alienum à bonitate Dei, quia hoc non esset seriò, sed delusoriè vocare, si vocaret aliquem non ex intentione ut convertatur. Augustinus autem, *ut in scholio additur*, propositum Dei accipere videtur, ut sit idem quod illo modo quo novit illum secuturum.

CENSURA.

Apostoli Pauli doctrina est ad Rom. 8. & 11. non omnes homines, sed solos electos seu prædestinatos vocari secundum propositum, & eâ vocatione quæ est sine pœnitentia. Neque alienum est à Dei bonitate, aut ut assertor post Catharinum cavillatur, delusoria aut derisoria ea vocatio, quâ vocat multos non secundum propositum: quia vocationis divinæ primus finis est hominis conversio, etiamsi illa non sequatur. Quod enim quispiam vocatus non convertatur, propriæ ejus malitiæ imputandum est: quod, autem convertatur, *In resp. 9.*

vocan-

vocantis bonitati & potentiæ adscribendum est. Hinc Prosp. lib. 2. de vocatione gentium capite 13. *Cùm talia ad Cain loqueretur Deus* (Genesis 4.) *nunquid ambiguum est voluisse eum, & (quantum ad illum medendi modum sufficiebat) egisse, ut Cain ab illo impietatis furore resipisceret? sed malitia pertinax indè facta est inexcusabilior, undè debuit esse correctior.* Neque verò Dei intentio frustratur, si qui vocatur, & non convertitur; quia in hominum vocatione non solam hominum conversionem absolutè Deus intendit (semper enim tunc sequeretur) sed alios etiam fines; veluti ut declaretur humanæ vel infirmitatis, vel malitiæ magnitudo quanta sit, cùm non sequitur vocantem. Item, ut excellentiam gratiæ suæ declaret & necessitatem, utpote sine qua nemo credere vel pœnitentiam agere possit, ut ita omne os *obstruatur, & subditus fiat omnis mundus Deo*; nec quisquam *nisi in Domino glorietur.* Sic quamvis nō esse pœnitentiam acturos Judęos Christus probè cognosceret, iis tamen apud Matthæum voluit plurimas virtutes facere: sicut & olim iis legē dederat, quā tamen vel in ipso capite ab iis non semel violatum iri præsciebat. Porrò scholium additum, quo propositum Dei quasi ex mente Augustini exponitur, ut idem sit quod, *eo modo quo novit hominem secuturum*, tam Apostoli quàm Augustini doctrinæ penitùs adversatur; qui prædestinationem non ex prævisio aliquo opere humano, sed ex sola Dei misericordia eligentis, & beneficiorum ejus præparatione, uterque definit: quemadmodum

Rom 9. 1. Cor. 1.

August. in illud ad Gal. lex propter transg. post posita est.

admodùm ad primam assertionem annotavimus pleniùs. Atque hoc intelligi Dei propositum apud Apostolum ad Romanos 8. patet alia cum isto loca ejusdem Apostoli conferenti veluti Rom. 4. 1. Cor. 1. 2. ad Tim. 2. Neque enim ita de speciali auxilio gratiæ sentiendum est, quemadmodum hoc scholio indicatur, Deum sic illud offerre, ut expectet assensum & sequelam voluntatis humanæ, iisque, quos secundum propositum vocat, eo offerre modo, quo præscivit illos secuturos, quasi non & ipsum liberæ voluntatis assensum, & sequelam, tamquam præcipuum quendam suæ prædestinationis effectum, in iis omnibus efficaci virtute gratiæ suæ operetur: aut quasi non etiam rebelles ad se compellere voluntates posset, etiam eorum, quos prævidit, vel si quos saltem prævidisset tam duros & contumaces fore, ut nullâ omninò oblatione moti, nullâ pulsatione excitati, sequi vellent: quod quidem sentire, est à publicis Ecclesiæ vocibus, & ab Augustini aliorumque Patrum doctrina palam dissentire. Testatur enim ille lib. de prædestinatione Sanctorum, gratiam quæ occultè humanis cordibus divinâ largitate tribuitur *à nullo duro corde respui, cum ideò tribuatur ut duritia cordis primitùs auferatur*. Et scribens in Ps. 88. de quibusdam pessimis, *volunt*, inquit, *illi etiam cum desperatione peccare, & stare omninò in peccato, ut offendant oculos Patris: Nonne Deus de lapidibus suscitabit filios Abrahæ?* Et de corrept. & gratia cap. 8. *An audetis dicere, rogante Christo ne deficeret*

Con. Araus. can. 4.

In Sabb. post Do. 4. Quad. & in Dom. 4 post Pentecost & Aug. Epi. 107. cap. 8.

De gra. lib. arb. cap. 12.

ficeret fides Petri, defecturam fuisse, si Petrus enim deficere voluisset? Et cap. 14. *Volenti Deo salvum facere, nullum hominis resistit arbitrium.* Paulò post, *non est dubitandum voluntati Dei humanas voluntates resistere non posse, quominùs faciat ipse quod vult, quandoquidem etiam de ipsis hominum voluntatibus quod vult facit.* Item Epist. 107. *Deus non credentibus, & eius doctrinam voluntate impiâ persequentibus. misericordiam prærogavit, eosque ipsos omnipotentissimâ facilitate convertit, ac volentes ex nolentibus fecit.* Et omnium apertissimè in Enchiridio cap. 18. *Quis*, inquit, *tam impiè desipiat, ut dicat, Deum malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere?* Sic & Prosp. in carm. de ingratis, contrà eos disputans qui gratiæ tantùm excitandi tribuunt officium, ait;

At verò omnipotens hominem cùm Gratia salvat,
Ipsa suum consummat opus, cui tempus agendi
Semper adest quæ gesta velit; non moribus illi
Fit mora, non causis anceps suspenditur ullis.

Et idem alibi. *An dicendum est, voluntati Dei humanas obsistere voluntates? Et tam feros, tamque intractabiles hominum mores, ut Evangelium audiant, & prædicationi impia corda non pateant? Et quis istis corda mutavit, nisi qui finxit sigillatim corda eorum?* Rursumque lib. 1. de vocatione Gentium. *Nunquid virtus Gratiæ, quæ sibi quos voluit subdidit, convertere eos qui inconvertibiles permansere, non potuit?* Undè alibi testatur, *non solum Tyrios & Sydonios, sed etiam Corozain & Beth-*

Ad excepta. Genuens. cap. 8.

Bethsaida potuisse converti, & fideles ex infidelibus fieri, si hæc voluisset in iis Dominus operari. Tale est & illud Ambrosii de Samaritanis Christum recipere nolentibus, *nam si voluisset Christus, ex indevotis fecisset devotos.* Si enim, ut aiebat Hieronymus, *in magnete lapide & succinis hæc est vis, ut annulos, & stipulam, & festucam sibi copulent; quantò magis Dominus omnium creaturarum ad se trahere poterat quos volebat,* & alia ejusmodi multa. Non ergò Deus tempus & locum, vel etiam modum servat, quo prævidit hominem secuturum, sed ipse omninò suâ potentissimâ gratiâ, & nihilominùs salvâ hominis libertate, facit ut infallibiliter sequatur quemcunque secundum propositum vocare dignatur. Si autem, juxtà assertorem, alienum à bonitate Dei reputari non debet, nec ejus quasi delusoria haberi vocatio, si qui homines omnes salvos vult fieri, non tamen vocet omnes eo modo, quo, si vocarentur, scit eos infallibiliter secuturos vocantem (quos proindè nec vocare videtur ex intentione ut convertantur, sciens videlicet eos eo modo non convertendos, qui alio modo vocati converterentur) gratis profectò cavillatur, delusoriam ejusdem fore vocationem, si quosdam vocet non secundum propositum, aut non illâ vocatione quæ est sine pœnitentia.

Lib. 7. in Luc.

Vide etiam Basil. verba ad assert. 2. et Chrys. in illud. Ioan. 6 nisi Pater traxerit eum

ASSERTIO V.

Jubentur omnes baptizari: ergò Deus, quantum in ipso est, vult omnibus dari gratiam Baptismi.

CEN-

CENSURA.

Quidquid Deus præcipit, idem & vult, voluntate signi, quæ in præcepto consistit; non semper autem voluntate absolutâ, quæ beneplaciti est: At neque sic, ut velit omnibus, quibus præcipit aliquid, jam adesse sufficiens auxilium ad id quod præcipit implendum; ut suprà ostensum est. Undè patet, etiamsi quod sumitur, verum esset, efficaciter tamen non indè colligi quod intenditur. At neque hoc verum est. Certum enim est, non omnes obligari præcepto de baptismo suscipiendo; sed eos tantùm, quibus est promulgatum Quod autem ad hanc attinet assertionem, Deus quantum in se est vult omnibus dare gratiam baptismi, ea primùm manifestam in parvulis exceptionem habet. Undè ait Augustinus; quod plerùmque festinantibus parentibus, & paratis ministris ut Baptismus parvulo detur; *Deo tamen nolente non datur*. Et in Ep. ad Vitalem 107. *Multi*, inquit *salvi non fiunt, non quia ipsi, sed quia Deus non vult: quod sine ulla caligine manifestatur in parvulis*. Quare dici non potest Deus quantum in ipso est, ipsis voluisse dare gratiam Baptismi. Deindè nec de adultis verum est, si significetur, uti vult assertor, omnibus adesse sufficiens auxilium, sic ut ex parte Dei nihil amplius requiratur ad gratiam Baptismi consequendam. Eam enim nemo adultus consequitur absque fide & pœnitentia, *fides enim prima datur, ex qua impetrantur cætera*, ait Augustinus. Constat autem

De dono perseu. cap. 12.

De prædest. Sanct. c. 7. 2 Thess. 3. 2. ad Tim. 2. 1. Cor. 2.

autem non omnibus dari fidem & pœnitentiam. *Non enim omnium est fides*; & de quibusdam dicitur, *nequando det illis pœnitentiam*.

ASSERTIO VI.

Hunc locum (*Deus vult omnes homines salvos fieri*) vult omnes salvos fieri qui, salvi fiunt, non videtur exponere Augustinus secundùm intentionem Apostoli, & sex ampliùsque argumentis dicta interpretatio oppugnatur. *Epist. 107. & de prædest. cap. 8.*

CENSURA.

Sic ille, cum nonnulla, ut videtur, trepidatione de bona sanctissimi doctissimique Ecclesiæ Doctoris expositione pronuntiat. Catharinus verò, eandem quam assertor secutus doctrinam, audet & dicit, *talibus glossis lacerari & destrui verbum Dei*. Nec dissimiliter in suo hyperaspiste Erasmus, similia sapiens, sugillat & carpit optimi doctoris sensum, quem in allegandis, pro defensione gratiæ Christi, Scripturarum testimoniis producere solebat contrà Pelagianos. Estque ubi generaliùs pronuntiare ausus fuerit, *Nusquam à veteribus peccatum esse magis, quàm in veris atque germanis divinarum Scripturarum proferendis intelligentiis, quando contrà hæreticos veritatem propugnabant Catholici*. *Lib. 1. de Ratione veræ Theol. versus finem.* Quæ quidem licentia quid aliud quàm petulantibus ingeniis auribusque prurientibus fenestram, ne dicamus patentissimam portam, ac viam aperit, per quam damnatæ olim & subindè exterminatæ hæreses iterùm revocentur in

 orbem?

orbem? Quamvis igitur hujus Apostoli sententiæ reperiantur & aliæ probabiles expositiones, tum apud alios Authores, tum apud Augustinum, probari tamen non potest quod hæc una expositio, quæ non modò Augustino, sed & Prospero, & Fulgentio, aliisque doctis visa est scopo & contexui Apostolico benè congruere, studiosè ad hoc impugnetur, ut illi interpretationi locus fiat, quæ habet, Deum omnibus hominibus sufficiens ad salutem auxilium dedisse: *Vt videlicet intelligamus ideò non omnes salvos fieri, & in agnitionem veritatis venire*, ait contra Iulianum Augustinus, *quia ipsi nolunt petere, cùm Deus velit dare: nolunt quærere, cùm Deus velit ostendere: nolunt pulsare, cùm Deus velit aperire*. Quasi non & ipsum petere, quærere, pulsare divinæ gratiæ virtus in homine operetur. Qui sensus & Massiliensium olim fuit, & à Prospero, Fulgentio, atque ab Augustino rejectus, ac ex professo oppugnatus.

Prosp. Epist. ad Ruf. ad c. 8. Gal. & c. 1. de voc. Gen. cap. 12 Fulgent. de Incarn. & grat. Christi cap. 31. Author hypog. lib. 6. cap ultimo.

Lib. 4. contra Iulian. c. 8. Epist. ad Vit. 107. & prosp. Epist. ad Ruf.

ASSERTIO VII.

Deus voluit dare Christum in redemptionem pro omnibus, nullo excepto: Ergò omnibus præparavit sufficientia media per Christum. Probatur consequentia, quia eatenùs est Christus omnium Redemptor quatenùs per ipsum donantur omnibus sufficientia media, quibus resurgant à peccatis. Si enim non darentur sufficientia, verus non esset eorum Redemptor: quia neque quoad sufficientiam, neque quoad efficaciam.

CEN-

CENSURA.

Huic argumento Massiliensium (quod idem & Fausti fuit) responsum est jam olim à Prospero in hunc modum: „ Quoad magnitudinem & potestatem pretii, & quod „ad unam pertinet causam generis humani, „Sanguis Christi redemptio est totius mundi. Sed qui hoc seculum sine fide Christi, & „ sine regenerationis Sacramento pertranseunt, redemptionis alieni sunt. Cùm itaque „propter unam omnium naturam, & unam omnium causam, in veritate à Domino nostro „ susceptam, rectè dicantur omnes redempti, „& tamen non omnes à captivitate sint eruti: Redemptionis proprietas haud dubiè penes illos est, de quibus princeps mundi missus est foras, & jam non vasa diaboli, sed „ membra sunt Christi. *Et mox*, Poculum „ quippè immortalitatis, quod confectum „est de infirmitate nostra & virtute divina, „ habet quidem in se ut omnibus prosit: sed „ si non bibitur, non medetur" sic ille. Sufficientia ergò, quam postulat generalis redemptio, in pretio sanguinis Christi est, non autem in auxilio omnibus collato, ut prætendit objectio. Nam alioquin etiam parvulis, quibus per Baptismum succurri non potuit, tale auxilium tribuendum erit: aut certè dicere oportebit, non pro illis Christum se dedisse in redemptionem, & ita non pro omnibus. Differens item hac de re R. P. Theodorus Peltanus Societatis Iesu Theologus, *certè statuendum est*, inquit, *Christum Dominum*

Lib. 1. c. 16

Respons. 1. ad object. Vincent. habetur etiam ad cap. Gal. Resp. 9. & sentent. 9. B. quoque Thomas de verit. q. 29. art. 7. ad 4. & part. 3 quest. 18. Art. 11.

Ubi supra

Dominum uno quidem modo Servatorem & Redemptorem esse omnium, alio autem modo non omnium, sed multorum tantùm, vel aliquorum: hoc quidem secundùm efficientiam: prius verò secundùm pretii magnitudinem & sufficientiam. Confirmat utrumque modum ex scripturis: posteriorem quidem his inter cæteras · *Hic est sanguis novi testamenti, qui pro multis effundetur: & filius hominis venit animam suam dare redemptionem pro multis.* Priorem verò his, *ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem*, item, *unus pro omnibus mortuus est.* Quamquam non malè fortassè hæ posteriores scripturæ ita accipiantur, ut sensu congruant cum illis, ubi pro multis Christus dicitur se redemptionem dedisse; cùm insolens non sit in sacris litteris universalitatis notam ad eum modum accipi. Potest autem & alio probabili sensu, quod de omnium redemptione dicitur, accipi, quem indicat venerabilis Beda scribens in illud primæ Epistolæ Joan.cap.2. ,, Ipse est pro-
,, pitiatio pro peccatis nostris, non pro
,, nostris autem tantùm, sed etiam pro to-
,, tius mundi, *quem locum sic interpretatur:* Non
,, pro illis solùm propitiatio est Dominus,
,, quibus tunc in carne viventibus scribebat
,, Ioannes: sed & pro omni Ecclesia, quæ per
,, totam mundi latitudinem diffusa est, à
,, primo nimirum electo usque ad ultimum,
,, qui in fine mundi nasciturus est, porrecta.
Quam expositionem venerabilis Beda à sancto Augustino sumpsit, apud quem ea invenitur in Epist. 48. circa medium.

Marc. 14.
Matth. 20.
ad Hebr. 2.

ASSER-

ASSERTIO VIII.

Ut peccator possit converti, non est necessarium ut recipiat utrùmque auxilium præveniens scilicet & concomitans in actu secundo, sed satis est ut accipiat auxilium præveniens in actu secundo, & tunc verè habet auxilium sufficiens ad actualem conversionem.

CENSURA.

Sententia hæc, quatenùs dicit, per auxilium præveniens acceptum in actu secundo, id est, gratiam excitantem, posse peccatorem converti, ita ut ad actualem ejus conversionem non sit necessaria singularis illa gratiæ Dei cooperatio, qua ex nolente volens, ex averso conversus, & ex malo bonus efficiatur, tam scripturis quàm Augustini doctrinæ repugnat. Ea enim propriè est gratia Christi, & gratia novi testamenti, *quæ aufert cor lapideum, & tribuit cor carneum: quæ operatur ipsum velle & perficere: per quam scribitur lex Dei in cordibus nostris: quæ facit ut faciamus*, non tantùm ut possimus facere, si velimus, quam humiliter petimus in oratione quotidiana dicentes Deo, *Fiat voluntas tua*: quam fideliter agnoscimus; quoties pro omni bona voluntate, & pro omni bono opere, Deo, tanquam vero & proprio authori, gratias agimus. Non enim tantum oramus Deum, ut possimus facere ejus voluntatem (quamquam quid vel hoc opus est, si omnes semper habent auxilium sufficiens ut possint?)

Ezech 36.
ad Philip. 2.
Ierem. 31.

possint?) sed ut faciamus, neque gratias agimus pro eo tantùm, quia dedit posse converti, ac benè operari posse (alioqui nihilo plus gratiarum deberet Deo conversus, quàm non conversus, benè operans, quàm non benè operans) sed quia dedit ipsum converti, ac benè operari: *ut sic in omnibus Deus*
1. pet. 4. 1. *honorificetur, & qui gloriatur, in Domino glorie-*
Cor. 10. Iacob. 1. *tur, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum:* cui nullum bonum nostrum à nobis offerri potest, quod non ab illo accepimus, dicente David: *Tua sunt omnia, &*
1. Paral. 29. *quæ de manu tua accepimus, dedimus tibi.* Quod autem ad B. Augustini doctrinam attinet, quod illi hæc sententia repugnet, & his & similibus, quæ propè sunt infinita, locis patere potest: *Certum est, nos velle cùm volumus,*
De grat. & Lib. Arb. cap. 16. *sed ipse facit ut velimus, de quo dictum est; Deus est qui operatur in vobis & velle, &c. Certum est nos facere, quando facimus: sed ille facit ut faciamus, præbendo vires efficacissimas voluntati, qui dixit, faciam ut in justificationibus meis ambuletis.* De natura & gratia capite 32. *Nullos videtur attendisse, cùm dixit, & ipse faciet, nisi eos qui dicunt, nos facimus, id est, nos ipsi nos ipsos justificamus. Vbi quidem operamur & nos, sed illo operante cooperamur.* Enchiridii 23. *Præcedit bona voluntas hominis multa Dei dona, sed non omnia. Quæ autem non præcedit, in iis est & ipsa.* De gratia Christi cap. 14. *Si omnis qui didicit, venit: profectò quisquis non venit, non didicit.* Et eodem lib. cap.
Similis est locus c. 20 de prædest. sanct. 24. *Legant, & intelligant: intueantur atque fateantur, interna atque occulta, mirabili ac ineffabili potestate operari Deum in cordibus hominum non*
solùm

n *veras revelationes, sed & bonas voluntates.* Eo-
n rursùs cap.25. *Non solùm Deus posse nostrum*
ruit, atque adjuvat, sed & velle & operari ope-
r in nobis. Et omnium apertissimè cap.47.
distinguens hæc tria posse, velle, age-
id est, possibilitatem, voluntatem, actio-
m, id tanquam componendæ controver-
e necessarium exigit à Pelagio, ut con-
ntiat, non solùm possibilitatem in homi-
e, etsi nec velit, nec agat benè, sed ipsam
uoque voluntatem & actionem, id est, ut
enè velimus, & benè agamus (quæ non
int in homine, nisi cùm benè vult, & be-
è agit) divinitùs adjuvari, ut sine illo ad-
utorio benè nihil velimus & agamus: eam-
que esse gratiam Dei per Jesum Christum
Dominum nostrum. Et sanè totus ille liber
hanc B. Augustini doctrinam singulis propè
paginis exprimit & declarat. Jam si ex libro
de correp. & gratia, de prædest. SS. & de do-
no perseverantiæ, & ex Epistolis 105.106.
107. aliisq; ejusdem contrà Pelagianos editis
opusculis producere voluerimus in hanc
causam testimonia, nullus erit citandi finis.
Cæterùm adjiciendus videtur unus ex D.
Bernardo locus item aptissimus: „ Caven-
„ dum, *inquit*, ne cùm hæc invisibiliter intrà *Lib. de Grat. & lib. Arb. sub finem.*
„ nos ac nobiscum actitari sentimus, ea no-
„ stræ voluntati attribuamus, quæ infirma
„ est, aut Dei necessitati, quæ nulla est: sed
„ soli gratiæ, quæ pleniùs ipsum liberum ex-
„ citat arbitrium, cùm seminat cogitatum,
„ sanat, cùm commutat affectum, roborat,
„ ut perducat ad actum, servat, ne sentiat
 defectum

„ defectum, sic autem ista cum libero arbitrio comparatur, ut tantùm illud in primo præveniat, in cæteris comitetur, ita tamen quod à sola gratia cœptum est, pariter ab utroque perficiatur; ut mistim, non sigillatim; simul, non vicissim per singulos profectus operetur, non partim gratia, partim liberum arbitrium, sed totum singula opere individuo peragant, totum quidem hoc, & totum illa; sed totum in illo, & totum ex illa" sic Bernard. Eandem hanc gratiam, ipsum velle tribuentem, humiliter & veraciter agnoscit illa laudatissima, & à multis piis, & religiosis, in iisque nominatim Patribus Societatis nominis Jesu frequentata precatio Sanct Thomæ Aquinatis in qua Deo dicitur, *quod à me requiris ut faciam, tribue ut sciam, possim; & velim; & da exequi, ut opus agnoscis.* Item clarissimè idem sanctus Doctor scribens in cap. 5. Ioan. & ad illud: *Nisi Pater traxerit eum*; & lib. 3. contra Gentiles capite 79. nec non in Summa 1. 2. quæst. 11 art. 3. Cui doctori suo atque ipsi veritati consentanea cùm scripsisset Cardinalis Cajetanus in illud Matth. 4 *Venite post me*, & in illud Luc. cap. 5. *surgens secutus est eum*, virgam iniqui censoris sui Catharini subterfugere non potuit; viri doctorum judicio audentioris quàm doctioris.

Quæ incipit concede mihi quæso.

In annotat. adversus Cajetanum pag. 292 Oleast. in Gen. 31.

ASSERTIO IX.

Concomitans concursus specialis, seu supernaturalis, ita præparatus est peccatori, sicut concursus naturalis & generalis præpara-

paratus est potentiæ Universali, verbi gratia potentiæ videndi, Et infrà Deus non dat ipsa opera bona, nisi quatenùs per gratiam prævenientem dat nobis auxilium sufficiens, & paratus est dare concursum gratiæ concomitantis in actu secundo, si velimus.

CENSURA.

Concursus ille concomitans specialis, sive supernaturalis, quem adinstar concursus generalis, tanquam ab eo distinctum, ponit, & peccatori præparatum esse vult ista assertio, neque necessariò ponitur, neque verè sufficit. Quare in eo quod addit, Deum non aliter dare ipsa bona opera, nisi quatenùs per gratiam prevenientem dat nobis auxilium sufficiens, & paratus est dare concursum gratiæ concomitantis in actu secundo, si velimus, rursum tollit illam *specialem & propriè dictam gratiam Christi*, quæ secundùm Prophetam facit ut operemur, & de qua *Ezech. 36.*
scribens Apostolus, *creatos* nos dicit *in operi-* *Ephes 2.*
bus bonis, quæ præparavit Deus, ut in illis ambulemus: quia secundùm alium Prophetam ip- *Psal. 26.*
se *in nobis omnia operatur*, non quocunque modo, sed propriè & per se, ut Canon Triden- *Can. 6.*
tinus testatur. Quæ proindè gratia, non *si* *Sess. 6.*
velimus, sed *ut velimus* operatur, quomodò
clarè dicitur in Arausicano Concilio. Alio- *Can. 4. & 6*
quin, quod absit, fatendum erit, voluntatem bonam & opera bona magis propriè esse nostra, quàm Dei; & hominem peccatorem magis à se ipso converti, quàm à Deo; & suo arbitrio discerni, non dono

Dei; ideòque in seipso non minus, imò verò & magis, quàm in Deo, de sua conversione posse gloriari, & quod B. Celestini Pontificis verbis dicunt Tridentini Concilii Patres, *Tantam esse erga nos Dei bonitatem, ut nostra velit esse merita, quæ sunt ipsius dona, & pro his quæ largitus est, æterna præmia sit donaturus.* hactenùs tantùm verum esse, quia præter auxilium sufficiens, quod vocant, dat concursum gratiæ concomitantis si velimus; non autem quia dat efficaciter ipsum velle, cùm in ipso voluntatis actu propriè sit ratio meriti. Quid autem de ea conditione, *si velimus*, senserit Augustinus, etiam ante exortam hæresim Pelagii, monstrant hæc ejus verba lib. 1. ad Simplicianum quæst 2. *Illud nescio quomodo dicatur, frustrà Deum misereri, nisi nos velimus. Si enim Deus miseretur, etiam volumus: ad eandem quippè misericordiam pertinet ut velimus; Deus enim est qui operatur in nobis velle & operari.* Idem verò posteà multò clariùs hanc doctrinam asseruit, ut suprà ostendimus. Undè & in libro de prædest. SS ita ratiocinatur: *Quare non eos docet? si dixerimus, quia nolunt discere; respondetur nobis, & ubi est quod ei dicitur, Domine tu convertens vivificabis nos? aut si non facit volentes ex nolentibus Deus, quid orat Ecclesia, secundum præceptum Dei, pro persecutoribus suis?* Fulgentius quoque ad istam quæstionem, Cur non faciat Deus omnes velle, non aliud respondet quàm illud Apostoli: *An non habet potestatem figulus luti*, &c. Igitur *profunditas illius quæstionis*, ait Prosper, *quam, secundùm admirationem Apostoli, impenetra-*

Cap. 8.

Lib. de Incarnat. & Grat. Christi cap. 21.

Lib. 1. de vocat. gent. cap. ult.

penetrabilem confitemur, per liberi arbitrii velle & nolle non solvitur: quia licet insit homini bonum nolle, tamen nisi donatum, non habet bonum velle. Porrò secundum eum intellectum, qui hac assertione exponitur, fatendum erit, quod Deus omnibus dat, etiam pessimis hominibus, & in malitia persistentibus, opera bona, iisque omnibus dat velle & perficere, & omnes omninò ad se attrahit, quia videlicet dat omnibus auxilium sufficiens, & paratus est omnibus dare concursum concomitantis gratiæ in actu secundo, si velint: quomodò Faustus olim Pelagianizans hujusmodi scripturas pervertendo interpretabatur, ut apud eundem videre est lib. 2. de gratia & lib. arb. cap. 17. sed hæc quàm sint absurda & à scripturæ sensu aliena, quis non videt?

ASSERTIO II.

Augustinus, ubicumque dicit, nos non tantùm gratiâ egere, quâ possimus; sed etiam quâ faciamus, intelligendus est de supradicto concomitante concursu, quod scilicet non possimus facere sine auxilio gratiæ concomitantis. Alioquin dictum ejus non esset universaliter verum. Nam ut faciamus non requiritur efficax excitatio, quæ voluntatem infallibiliter determinet, qualis fortè fuit in Paulo, Magdalena, aliisque nonnullis, dum converterentur, sed sufficit multò minor, quæ plenissimam relinquit libertatem.

CEN-

CENSURA.

Hæc glossa prorsùs repugnat sententiæ authoris, quàm præter alia loca declarat apertissimè in libro de correp. & gratia, ubi distinguens inter gratiam ante & post lap-
Cap. 11. sum homini datam: ,, Prima, *inquit*, gratia ,, est, quâ fit ut homo habeat justitiam, si ,, velit: secunda verò plus potest, quâ etiam fit ut velit. *Et infrà*, nec de ipsa perse-
Cap. 12. ,,verantia boni voluit Deus sanctos suos in ,, viribus suis, sed in ipso gloriari, qui iis ,, non solùm dat adjutorium, quale primo ,, homini dedit, sine quo non possint perseverare, si velint, sed in iis operatur & velle, ,,ut, quoniam non perseverabunt, nisi etiam ,,possint, & velint perseverandi iis possibilitas & voluntas divinæ gratiæ largitate donetur. *Et iterùm*: Subventum est igitur infirmitati voluntatis humanę, ut divinâ gratiâ ,,indeclinabiliter & insuperabiliter ageretur, ,, & ideò, quamvis infirma, non tamen deficeret, neque adversitate aliquâ vinceretur. *Et mox*, Fortissimo quippè dimisit ,, atque permisit facere quod vellet: infirmis servavit, ut, ipso donante, invictissimè, quod bonum est, vellent, & hoc ,, deserere invictissimè nollent". Ex quibus aliisque Augustini locis paret, ita efficacem esse gratiam Christi, ut voluntatem hominis infallibiliter, nullam tamen inferendo necessitatem, ad bonum determinet. A qua quidem necessitate, nimirùm metuit assertor, quamquam nihil metuerit B. Augu-

stinus

stinus, tametsi ei objiciente Pelagio, quod libertatem tolleret. At neque metuit S. Thom. dum parte prima quæst. 105. art. 4. docet, *Deum in nostra voluntate operari*, pro fundamento illius doctrinæ collocans illud Apostoli, *Deus operatur in nobis & velle & perficere*. At neque metuendum ab ea necessitate putat inter recentiores R. P. Societatis Jesu Theologus Benedictus Pererius, qui libro 8. de naturalium rerum principiis & affertionibus cap. 8. & 9. in summa, postquam sibi objecisset, si Deus semper actu concurrit effectivè ac determinativè ad quamlibet operationem nostræ voluntatis, videri labefactari, imò funditùs tolli libertatem voluntatis: ita respondet, ut primùm doceat, hunc Dei concursum esse omninò verum, certum, & indubitatum, de quo fas non sit Christiano Philosopho dubitare: deindè dicat. ,, Licet voluntas nihil operetur, nisi mota & determinata à Deo: ,, quia tamen movetur à Deo convenienter ,, naturæ suæ, & ut suapte natura apta est ,, moveri, id est non necessariò, sed liberè: ,, ideò verè dicitur, verèque est libera. Si ,, enim voluntas ita moveretur à Deo, ut ,, ipsa se nullo modo moveret, & ad agen- ,, dum determinaret, omnis profectò me- ,, riti ac demeriti, & libertatis ratio fundi- ,, tùs tolleretur. Sed quia Deus eam sic mo- ,, vet, ut ipsa nihilominùs simul etiam seip- ,, sam moveat, ac per suam deliberationem ,, se determinet ad agendum hoc vel illud ,, quippiam; ob eam causam meritò appel- ,,latur,

Similia leges apud R. P. Francisc. Costerum in Controvers. de lib. arb.

„ latur, & verè est libera. Non enim intel-
„ ligendum est voluntatem esse liberam om-
„ ninò, ita ut à nullo pendeat, nullique sub-
„ jiciatur: quomodò solus Deus liber est.
„ Ratio enim cuiusvis creaturæ necessariam
„ & inseparabilem continet dependentiam
„ ejus à creatore, tam in existentia, quàm
„ in omni operatione. Ergò libertas (*ait*)
„ nostræ voluntatis ea est, quæ potest com-
„ petere creaturæ: nempè quæ distinguit ac
„ separat voluntatem ab agente naturali".
Hæc ille. Quod si autem in Paulo, vel Magdalena, aliisque, dum converterentur, agnoscitur illa efficax & infallibiliter voluntatem determinans per gratiam excitatio, salvâ interim arbitrii libertate, ut agnoscere videtur assertor; quid est, quod in cæteris eam negemus, & Augustini dicta, ut de scripturis taceatur, in diversos sensus adeò torqueamus violenter? Quod faciunt, qui prędictam B. Augustini distinctionem ita conantur salvare, ut dicant, eâ ratione nobis dari velle, quâ primo homini: quia scilicet dantur nobis crebræ excitationes internæ, & externæ & singularis protectio, cura, &c. quasi hæc primo homini defuerint, ad quem interiùs tentandum ne quidem accessum habere diabolus potuit; vel certè omnia hæc in unum collecta, gratiam primi hominis æquent, nedum superent, quod vult Augustinus; vel deniquè his omnibus positis, ipsum velle in nostro prorsùs non relinquatur libero arbitrio, sicut & in primi hominis; aut ipsum velle per hæc tribuatur, cùm esse

August. de Corrept. & Grat. c. 11.

possint

possint etiam in nolente.

ASSERTIO XI.

Quod dicit Augustinus, is, qui non sunt à perditionis massa segregati, non adhiberi dicta vel facta divina, per quæ possent credere, si audirent ea, vel viderent, cum grano salis accipiendum est; ut intelligantur non accipere in actu secundo illa auxilia, cum quibus noverat Deus eos de facto convertendos: quod certissimum est de omnibus qui non convertuntur. *De dono persev. cap. 14*

CENSURA.

Loquitur eo loco Augustinus de auxilliis externis. Ait enim *si congrua suis mentibus vel audiant verba, vel signa conspiciant*. Quod ad sensum audiendi vel videndi pertinet. Non ergò sic accipi potest Augustini sententia, quasi velit ejusmodi auxilia sufficere cuiquam ad conversionem. Quamquam nec assertor sentiat auxilia externa sufficere. At neque divinum illud munus intelligentiæ, cujus ibidem meminit Augustinus, quo videlicet moveantur homines ad fidem, si congrua suis mentibus vel audiant verba, vel signa conspiciant, æstimari potest auxilium ad credendum sufficiens, idque omnibus datum; tum quia naturaliter id inesse hominibus, nec omnibus, sed quibusdam dicit Augustinus; tum quia apertè negat, Tyriis & Sidoniis ut crederent fuisse datum. *Sed quia*, inquit, *ut crederent non erat iis datum, etiam undè crederent est negatum*. Neque vult Augustinus,

nus, id undè crederent, non esse datum, hoc sensu, quia non est ab illis acceptum in actu secundo; sed quia simpliciter verum est, in Tyro & Sidone non fuisse factas virtutes, per quas erant credituri. Quare & proximè sequens Augustini sententia, quâ dicit, quibusdam, qui non sunt à perditionis massa gratiæ prædestinatione discreti, non adhiberi vel dicta, vel facta divina, per quæ possent credere, si audirent talia, vel viderent, similiter debet intelligi. Quam intelligentiam & ipsa verba manifestè requirunt. Quocircà ex hoc loco Augustini, inter cæteros, manifestum est, non omnibus dari sufficiens auxilium ad conversionem. Neque putandum est, omnibus, quibus externa hujusmodi auxilia ad conversionem desunt, adesse occulta, vel interna: quia via ordinaria & regularis, quâ Deus conversionem hominum procurat, est per externa dicta vel facta; ut quibuscunque hæc desint, illis interna adesse, prorsùs sit inopinabile.

ASSERTIO XII.

Ad illud, quod ex cap. 6. de prædestinatione SS. objicitur, ubi Augustinus docet, hunc nolle credere, quia ejus voluntas non præparatur à Domino; quod tamen erat necessarium ut credere vellet; Respondetur, valdè impropriè dici, quod is, cui sufficienter proposita est fides, ideò nolit credere, quia ejus voluntas non præparatur à Domino.

CEN-

CENSURA.

Non dicit eo loco Augustinus, hunc nolle credere, quia ejus voluntas non præparatur à Domino; quamvis verum sit, hoc esse necessarium, nempè voluntatem hominis à Deo præparari, ad hoc ut credere velit, idque eo loco ab Augustino sit significatum. Non enim quia rectè & convenienter dicitur: Hic vult credere, quia voluntas ejus præparatur à Domino; ideò consequens erit, rectè quoque & convenienter dici; Hic non vult credere, quia voluntas ejus non præparatur à Domino. Cùm enim fidei donum sit indebitum, nullo modo causa infidelitatis in eum rejici potest, qui fidem non dedit, etiamsi absque eo haberi non possit. Porrò negari non debet, esse multos, quibus sufficienter proposita est fides quoad externam prædicationem & quascunque internas suasiones, seu excitationes ipsum voluntatis actum præcedentes, quibus tamen ex mente Augustini nondùm præparata est voluntas à Domino. Quod omnes illæ sententiæ Augustini probant, quibus docet, ipsum credendi actum in cordibus hominum Deum operari. *Hoc est opus Dei*, inquit Salvator, *ut credatis in eum, quem misit ille.* Quem locum tractans Augustinus ait; *Non dicit, hoc est opus vestrum; sed, hoc est opus Dei, ut credatis in eum, quem misit ille; ut qui gloriatur, in Domino glorietur.* Item in Epistola ad Vitalem, inter alia scribit in hunc modum; *ut in Deum credamus, & piè vivamus, non volentis, neque*

Ioan. 6.

Tractat. 25. in Ioannem.

Epist. 107.

curren-

currentis, sed miserentis est Dei, non quia velle non debeamus & currere: sed quia ipse in nobis & velle operatur & currere. Vnde & Dominus Iesus credentes à non credentibus, id est, ab iræ vasis vasa misericordiæ discernens, nemo, inquit, venit ad me, nisi fuerit ei datum à patre meo. Et posteà inter eas sententias, quas scire se dicit, ad fidem rectam & Catholicam pertinere, has duas posuit postremas; *Scimus, pro iis, qui nolunt credere, nos qui jam credimus, rectâ fide agere, cùm Deum oramus ut velint.* Et, *Scimus, pro iis, qui ex illis crediderunt, tanquam de beneficiis, rectè & veraciter, & debere nos Deo gratias agere, & solere.* Quod tamen ne libertati voluntatis videatur contrarium, hanc proximè præmiserat sententiam: *Scimus qui proprio corde credunt in Deum, suâ id facere voluntate ac libero arbitrio* Et infrà ex orationibus Ecclesiæ validissimè Vitalem coarguens, *Nunquid*, inquit, *orare prohibebis Ecclesiam pro infidelibus, ut sint fideles: pro iis, qui nolunt credere, ut velint credere: pro iis, qui ab ejus lege doctrinaque dissentiunt, ut ejus legi doctrinæque consentiant: ut det illis Deus quod per Prophetam promisit, cor cognoscendi eum, & aures audiendi? Nunquid, ubi audieris Sacerdotem Dei ad ejus altare populum hortantem ad Deum orandum, vel ipsum clarâ voce orantem, ut incredulas gentes ad fidem suam venire compellat, non respondebis. Amen?* Ideò *nonnunquam*, ut idem subjungit egregius doctor, *per orationem credentium nondum credentes credere facit, ut ostendat quod ipse facit. Nemo enim est tam imperitus, tam carnalis, tam tardus ingenio, qui non videat Deum facere, quod rogari se præcipit, ut faciat.*

tiat. Et mox: *Hoc & gratiarum actio indicat, quod oratio: oratio pro infidelibus, gratiarum actio pro fidelibus. Qui enim est orandus ut faciat, illi gratiarum actio reddenda cùm fecerit.* Verissimè igitur ab eodem alibi dictum est: *Cur ille credat, ille non credat, cùm ambo idem audiant, & si miraculum in illorum conspectu fiat, ambo idem videant, altitudo est divitiarum scientiæ & sapientiæ Dei, cujus inscrutabilia sunt judicia, & apud quem non est iniquitas, dum cujus vult miseretur, & quem vult indurat.* Quam de fidei initio, id est, primo credendi actu atque effectu, doctrinam ad corrigendum Massiliensium errorem etiam pleniùs efficaciùsque probat idem doctor toto ferè libro de prædestinatione SS. *In Epist. ad Sixt. 106.*

ASSERTIO XIII.

Est quoddam perseverantiæ donum consistens in quodam speciali auxilio & protectione, quâ Deus ita protegit & munit quosdam, ut ferè indeclinabiliter & infallibiliter in gratia perseverent usque ad mortem: quod quibusdam conceditur, ut fortè Apostolis post acceptum Spiritum S. & *ut in scholio additur*, iis qui dicuntur confirmati in gratia. Aliud est perseverantiæ donum, quod consistit in quodam auxilio & protectione, quâ Deus ita adest, ut possint in gratia perseverare, si velint. Et hoc donum est necessarium ad salutem, & datur omnibus justis immediatè in actu primo.

CENSURA.

Perseverantiam nec scriptura, nec Concilii Tridentini Patres, nec Augustinus, a-

liique Doctores aliam agnoſcunt, quàm de qua dictum eſt. *Qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit*; nec aliud in homine ipſo perſeverantiæ donum, quàm quo fiat ut uſque in finem perſeveretur. Quod, ut habet Concilium Tridentinum; *aliundè haberi non poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, qui ſtat, ſtatuere, ut perſeveranter ſtet, & eum, qui cadit, reſtituere.* De quo etiam Can. 16. ita pronunciat; *ſi quis magnum illud uſque in finem perſeverantiæ donum ſe certò habiturum abſolutâ & infallibili certitudine dixerit, niſi hoc ex ſpeciali revelatione didicerit, Anathema ſit.* Hoc igitur perſeverantiæ donum omnibus & ſolis electis proprium eſſe conſtat, iis videlicet, qui Chriſto dati ſunt à Patre, & pro quibus orat Patrem; ex quibus nullus omninò perit. Hoc ſingulare donum ſubditis ſuis à Domino ſuppliciter petebat Rex David dicens: *Cuſtodi in æternum hanc voluntatem cordis eorum, & ſemper in veneratione tui mens iſta permaneat.* Hujuſmodi autem nullum agnoſcit hæc aſſertio, quandoquidem non ipſam perſeverantiam, ſeu ipſum perſeverare, ſed tantùm poſſe perſeverare Dei dono adſcribit. Atqui poſſe perſeverare non eſt perſeverare, neque ſi detur poſſe perſeverare, continuò datur & perſeverare; imò ex eo ipſo quo quis non perſeverat, manifeſtum eſt, eum non habuiſſe donum perſeverantiæ, ait Proſper ad c 7. Gallorum, poſt Auguſtinum initio libri de dono perſeverantiæ. Quod ergò integro homini tribuit Auguſtinus perſeverantiæ adjutorium in libro de correp.

Matth. 10.

Seſſione 6. cap. 13

1. Paralip. 29.

correp. & gratia cap. 11. & 12. nimirùm ejuſmodi, ſine quo non poſſet, & per quod perſeverare poſſet, ſi vellet; hæc aſſertio lapſis tribuit, & quidem omnibus juſtis commune facit. Quod autem Auguſtinus ſecundùm Scripturam tribuit hominibus poſt lapſum erectis, atque in ſolis agnoſcit electis, videlicet tale perſeverantiæ donum, per quod non niſi perſeverantes ſint, ut cùm non perſeverabunt, niſi poſſint & velint, perſeverandi iis poſſibilitas ſimul & voluntas divinæ gratiæ largitate donetur, & per quod ita ſubventum eſſe dicit infirmitati voluntatis humanæ, ut *divinâ gratiâ indeclinabiliter & inſuperabiliter ageretur, & ideò, quamvis infirma, non tamen deficeret, neque adverſitate aliquâ vinceretur*; hoc inquam perſeverantiæ donum hîc non agnoſcitur, ſed excluditur potiùs, ſicut id excludere volebant Maſſilienſes, ſupradictam Auguſtini doctrinam carpentes, ut in epiſt. ad Auguſtinum teſtatur Hilarius. Ad quam reſpondens Auguſtinus, idem illud perſeverantiæ donum multò etiam copioſiùs apertiùſque aſſeruit in libro, cui ab eo dono titulum indidit, de quo etiam ita præclarè ſcriptum eſt à S. Thoma Aquin. *Impoſſibile eſt hæc duo ſimul eſſe vera, quod Spiritus Sanctus velit aliquem movere ad actum charitatis, & quod ipſe charitatem amittat peccando. Nam donum perſeverantiæ computatur inter beneficia Dei, quibus certiſſimè liberantur quicumque liberantur, ut dicit Auguſtinus.* Cui ſimile prorsùs eſt illud Auguſtini in Pſalm 84. *Superbire non poteſt, cui Deus oſtendit miſericordiam*

2. 2 q. 42. art. 11.

De dono perſev. c. 14.

diam suam. Videri quidem potest Assertor priori distinctionis membro tale aliquod donum agnoscere: sed reverà posse perseverare etiam ibi donum Dei fatetur, dum ait, illud consistere in quodam speciali auxilio & protectione, quâ Deus ita protegit & munit quosdam, ut ferè indeclinabiliter & infallibiliter in gratia perseverent usque ad mortem. Non enim hìc ipsum perseverare divinæ operationi tribuitur; sed tantùm Deo tribuitur protectio quædam & munitio, quâ quis ita protegitur & munitur, ut ferè indeclinabiliter perseveret. Deindè hoc ipsum non vult Assertor nisi paucis admodùm concedi, cùm alterum justis omnibus commune fecerit. Ubi est ergò illud perseverantiæ donum, quod omnibus & solis electis datur? Apparet autem Assertorem ex Catharini paradoxis hanc duplicis doni perseverantiæ distinctionem sumpsisse. Nam similiter ille duplex genus electorum, seu prædestinatorum commentus est. Et eodem spectare videtur, quod olim Pelagianorum nonnulli prædestinationem absolutam in solis Apostolis accipiendam esse dicebant, cæteris prædestinationem ex operum prævisione tribuentes, ut significatur in fine operis Hypognosticon apud Augustinum. Porrò confirmatos in gratia, sic ut cadere non possint, hâc mortalitate durante (nisi fortè alicui, quod non negamus, tale quid speciali privilegio datum fuerit) nullos esse, satis ostendit illud Apostoli: *Castigo corpus meum, & in servitutem redigo, ne fortè, cùm aliis prædi-*

Lib. de præd. & alterò de duabus scientia clavibus sub finem.

S. Thom. 1. p. q. 100. & in quæst. disp

prædicavero, ipse reprobus efficiar : & illud, quod omnes orare jubentur, *Ne nos inducas in tentationem*. Quamvis enim quibusdam fortè sua prædestinatio fuerit revelata, non tamen per hoc à tentationum periculis fuerunt exempti : quales profectò nullos agnoscere se Prosper apertè declarat de vocatione gentium, ubi exceptione de Christo factâ. ,,In ,,cæteris, *inquit*, hominibus, donec caro con-,,cupiscit adversus Spiritum, & Spiritus ad-,,versus carnem, & donec Spiritus quidem ,,promptus est, caro autem infirma, in-,,commutabilis animæ fortitudo non potest ,,reperiri; cùm non hujus; sed alterius vi-,,tæ sit veræ pacis perfecta & secura fœli-,,citas. In præsentis ergò agonis incerto, ,,ubi tota vita tentatio est, & ab insidianti ,,superbia nec ipsa tuta est victoria, muta-,,bilitatis periculo non caretur. Et licet in-,,numeris sanctis suis donet virtutem per-,,severandi usque in finem divina protectio, ,,à nullis tamen aufert quod ipsis repugnat ,,ex ipsis. *Et infrà*, Meritò igitur ab incipien-,,tibus non solùm, verùm etiam à provectis-,,simis sanctis uniformiter Domino suppli-,,catur, & dicitur, Ne nos inducas in tenta-,,tionem, sed libera nos à malo. *Sic ille*.

quæst. de lib. arb. Item Durandus in 3. dist. 3 q. 4. & alii alibi.

ASSERTIO XIV.

Indurati & excæcati habent sufficiens auxilium ex parte Dei, ut convertantur. *Et infrà* : Omnes infideles semper & ubique habent sufficiens auxilium ad salutem ex parte Dei.

CENSURA.

Rejicienda penitùs tota hæc assertio est, velut beneficio singularis illius gratiæ Christi, quæ non omnibus est communis, & tamen omnibus ad conversionem & salutem est necessaria; plurimum detrahens. Nam neque induratus converti potest, nisi per gratiam auferentem cor lapideum, & tribuentem cor carneum, quam utique quamdiu induratum est, non habet, neque excæcatus aspicere potest lumen veritatis, nisi per gratiam tenebras ejus illuminantem, & velamen de corde ejus auferentem: quam similiter, quamdiu excæcatus est, non habet. Neque infidelis quisquam credere potest, nisi per gratiam, quâ cor ejus ex infidelitate ad fidem mutetur. Quam gratiam eum non habere, dum infidelis manet, perspicuum est. Si ergò donum Dei nondùm habet infidelis, quomodò dicendus est habere sufficiens auxilium ad salutem ex parte Dei, cùm absque dono fidei non possit esse fidelis? Quantùm autem tota hæc doctrina à sensu scripturæ dissonet, satis ostendunt ea loca, in quibus legitur, quosdam non tantùm deseri à Deo, ac *dimitti secundum vias suas, & secundùm desiderium cordis sui*: verùm etiam *obdurari, & excæcari*, ideòque, quod ad præsentem eorum attinet dispositionem, credere & benefacere non posse: quosdam item *traditos in passiones ignominiæ, & in reprobum sensum*. Quibus quidem omnibus adhuc velle tribuere auxilium sufficiens ad controversionem

Ezech. 36. Psal. 17.

2. Cor. 3.

Ioan. 12. & 5 Hierem. 13.

Rom. 1.

sionem & ad salutem ex parte Dei, nimis absurdum est, cùm ejusmodi dimissio, desertio, obduratio, excæcatio, & traditio, significent auxilii necessarii negationem, vel substractionem. Deindè quomodò sufficiens ad salutem auxilium ex parte Dei, ne tum quidem deesse dicitur, quando, ut aliæ scripturæ testantur, ablatâ sæpè ac dirutâ materiâ protectionis divinæ & inhibitis ad Dei mandatum nubibus gratiæ cælestis, pluit super peccatores laqueos: cùm mensa eorum sit iis in laqueum, & in scandalum: cùm dorsum eorum, ut fiant contra Dominum, ipse semper incurvat: cùm denique fiunt viæ illorum tenebræ & lubricum, & Angelus Domini persequens eos. Quî enim poterit quis & in tenebris, & in lubrico, hoste à tergo prosequente, rectè ambulare? Rursùm si omnes semper & ubique habent hoc auxilium: ergò Adam & Eva præceptum Domini transgredientes, ne momento quidem caruerant beneficio Christi, &, quod absurdiùs, nullo contemptu Christi & beneficiorum ejus poterit hoc ejus gratiæ beneficium à quopiam excludi, aut repelli. Ergò quotquot Christum & discipulos ejus extremo odio & malitiâ sunt persecuti, beneficiorum incarnationis & redemptionis ejus fuerunt participes, eò usque ut hoc, quod ex parte Dei haberent jam, eis ad salutem sufficeret. Quomodò è contrario testatur Synodus Tridentina, quod etsi pro omnibus mortuus est Christus, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt,

Isaia 59. *Psalm. 10.* *Psalm. 68.* *Psalm. 108.* *Psalm. 34.* *August. & Remigius in Psalm. 39.* *Sess. 6. cap. 3.*

ſed ii dumtaxat, quibus meritum paſſionis communicatur; Deniquè rursùm verbis Arauſicani Concilii uſa, anathema in eum pronuntiat, qui dixerit, hominem ſine præveniente Spiritus Sancti inſpiratione, atque ejus adjutorio, credere, ſperare, diligere, aut pœnitere poſſe, ſicut oportet, ut ei juſtificationis gratia conferatur. Quæ quidem Spiritus Sancti præveniens inſpiratio, ſi putatur omnibus ubique & ſemper eſſe communis, jam non ubi, & cum vult, ſed ſemper & ubique ſpirat Spiritus Sanctus. Neque orandus erit Deus, ut Spiritus ſui inſpiratione præveniat, moveat, & emolliat infidelium & induratorum corda, ſed illi tantùm erunt monendi, ut divinæ inſpirationi conſentiant, & cooperentur: quandoquidem jam ſatis habent ex parte Dei undè credant, & convertantur. Fallitur profectò qui talem imaginatur ſtatum cujuſcunque peccatoris, qui, ut ait Proſper, *priuſquam à dominatione diaboli per gratiam Dei liberetur, in illo profundo jacet, in quod ſe ſuâ libertate demerſit, amans interim languores ſuos, & pro ſanitate habens quod ægrotare ſe neſcit; donec prima hæc medela conferatur ægroto, ut incipiat noſſe quod langueat, & poſſit opem medici deſiderare, quâ ſurgat.*

Seſſ. 6. can. 3

Arauſ. can. 6.

Hypognoſ. lib. 6. c. 4.

Ad cap. 6. Gallor.

ASSERTIO XV.

Omnia loca Scripturæ ſacræ, quæ ſignificant impoſſibile eſſe quoſdam converti, intelligenda ſunt, ut impoſſibile accipiatur pro eo, quod eſt valdè difficile.

CENSURA.

Non est negandum; quin possint converti ad Deum omnes peccatores durante hâc vitâ; sed simul quoque fatendum est, nullum peccatorem converti posse, nisi per specialem Dei gratiam, seu speciale auxilium, quo voluntas ejus in bonum mutetur: quod auxilium non habet, nisi cum actu convertitur. Nihil ergò repugnat, imò sanctorum Patrum expositioni congruit planè, impossibile in scripturis propriè accipi, cum dicitur; impossibile esse quosdam converti aut corrigi; sed ita ut consideretur homo secundum dispositionem & vires præsentes: quomodò ab Augustino dictum est, *Iustus implet legem Christi per dilectionem, quam injustus implere non potest*. Et à Patribus Concilii Trident. *Iubendo monet Deus & facere quod possis, & petere quod non possis*. Quo fit ut perperam asseratur omnia Scripturæ loca, quæ significant esse impossibile quosdam converti, sic esse intelligenda, ut impossibile accipiatur pro eo, quod est valdè difficile; cùm præsertim Salvator in Evangelio potiùs contrà difficile pro impossibili videatur interpretatus; ubi, quod difficile dixerat, quærentibus & admirantibus discipulis, ita exponit, ut impossibile esse pronuntiet. *Dives*, inquiebat, *difficile intrabit in regnum cælorum*; &, *quàm difficile, qui pecunias habent, intrabunt in regnum cælorum*! Deindè verò ait, faciliùs esse camelum per foramen acus transire, quàm divitem intrare in regnum cælorum. Et mox, *Apud homines*

Lib 3. contra Cresc. cap 4.

Sess. 6. c. 11

Ex Aug. de nat & grat. cap 43. vide & Hier. in Epist ad Cresiph c. 4.

Matt. 19. Marci 10.

Luc. 18. Vide Hieron. lib. 2. contr. Pelag. c. 5. *homines hoc impossibile est, apud Deum autem omnia possibilia sunt.* Quo loco quin impossibile propriè accipiatur, nullum est dubium. Sed ita dixit Dominus impossibile apud homines, Rom. 8. quomodò dixit Apostolus; *impossibile legi*: quia hoc, quod utrobique impossibile dicitur, nisi Deo specialiter adjuvante, fieri ab homine non potest, quemadmodùm satis uterque locus declarat.

ASSERTIO XVI.

Parvuli ex parte Dei habent sufficiens remedium contra peccatum, præsertim in nova lege. Nam Christus pro omnibus mortuus est, & pro omnibus instituit sacramentum in remedium peccatorum, nemine excepto. Atque id, *quod in scholio additur*, ex epistola Cypriani 59. satis apertè colligitur.

CENSURA.

Mors Christi, & Sacramentum Baptismi, remedia sunt, quæ sufficiunt saluti omnium parvulorum, nemine excepto. Sed non indè consequens est, omnes parvulos habere sufficiens remedium contra peccatum ex parte Dei. Quamvis enim paratum ac propositum sit tale remedium, non tamen ab eo rectè dicitur haberi, cui impossibile est illud applicari; impossibile, inquam studio & industriâ humanâ. Multa enim tam ex parte Dei, quàm ex parte hominum requiruntur, eaque in parvulorum potestate non sunt posita, ut parvuli ipsi Christo commoriantur, & consepeliantur per Baptismum. Et

tamen

tamen nisi hoc modo commortui & consepulti ei fuerint, nec Baptismus, nec mors Christi illis sunt remedio. Cyprianus autem in epistola ad Fidum, non significat omnes parvulos habere sufficiens remedium salutis sed dicit, neminem, cujuscunque ætatis hominem per nos à Baptismo & gratia Dei, qui omnibus & misericors, & benignus, & pius est, debere prohiberi. Hoc enim quod dicit, *omnibus*, ad eam ætatem, non autem ad omnes in universum homines, videtur referendum esse. Aut certè eâ ratione ait B. Cyprianus esse apud omnes unam divini muneris æqualitatem, & Deum se omnibus ad cælestis gratiæ consequutionem æqualitate libratâ præbere parem; quod, ut dictum est, Sacramentum instituerit Baptismi omnium saluti, etiam parvulorum, nemine excepto, sufficiens; quodque ministris jusserit baptizare omnes. Illa enim est Cypriani in illa epistola intentio, ut ipse etiam B. Augustinus declarat, scribens ad sanctum Hieronymum in hæc verba: *B. Cyprianus non aliquod decretum condens novum; sed Ecclesiæ fidem firmissimam servans, ad corrigendos eos, qui putabant, ante octavum diem nativitatis non esse parvulum baptizandum; mox natum ritè baptizari posse cum suis quibusdam Coepiscopis censuit.*

Vide Prosp. ad 8. cap. Gallorum. Et ad cap. 4. in fine.

Matth. 28.

Epist. 28.

ASSERTIO XVII.

Quod applicatio talis remedii Baptismi vel his, vel illis ob aliqua impedimenta occurrentia fiat impossibilis, non est Deo imputandum; quia non ordinat, ut non possit

appli-

applicari, vel ut talia impedimenta occurrant, sed tantùm permittit secundùm communem cursum rerum, sicut permittit peccata.

CENSURA.

Non rectè dicitur, Deum tantùm permittere, sicut permittit peccata, non autem verè ac propriè producere ea impedimenta, per quæ parvulis aliquibus impossibilis fiat applicatio talis remedii, v. g. Baptismi: præsertim cùm absque omni culpa humana talia impedimenta eveniunt, ut fit in iis qui antequam nascantur, in utero moriuntur. Nam sicut, Deo volente, de absoluta ejus voluntate loquimur, alius baptizatur; ita, nolente eo, alius non baptizatur. Quod in parvulis sine Baptismo morientibus, evidenter patet: quos non baptizari, & proindè non salvari dicit Augustinus, *non quia ipsi nolunt; sed quia Deus non vult*. *Neque enim*, ut idem ait, lib. de dono perseverantiæ, *res humanas in parvulis non divinâ providentiâ, sed fortuitis agi casibus, opinandum est, cùm rationales vel damnandæ, vel liberandæ sunt animæ; quandoquidem nec passer cadit in terram sine patris voluntate, qui in cælis est: aut parentum negligentiæ sic tribuendum est, ut nihil ibi agant superna judicia*. Quæ ipsa Dei judicia agnoscens inter recentiores R. P. Peltanus ita scribit: *Aliam hyperphysicam causam (nam physicæ & liberæ itidem multæ existere possunt) assignare non possumus, cur infantium alii suscepto Baptismi Sacramento extincti, cælesti beatitudine potiantur: alii ejusdem Sacramenti*

Epist. 107. ad Vit. c. 12. Vide & Aug Epist. 105. & Prosp. lib. 1. de voc. gent. cap. 22 & l. 2. c. 22.

Lib. de satisf. parte 10.

menti gratiâ frustrati in æternum exilium à Christi regno proscribantur, quàm diversum Dei optimi maximi de his & illis consilium, diversumque in hos & illos studium. Sic ille. Constat autem & alibi sæpè parvulorum exemplum ad probanda inscrutabilia Dei judicia circa salutem & prædestinationem hominum ab Augustino, & post eum à Prospero & Fulgentio adduci, reclamantibus licet primùm Pelagianis, deindè Massiliensibus, dum vel rationem reddere conati sunt, cur è parvulis unus assumatur, alter relinquatur, vel ut ait Hilarius Arelatensis in Epistola ad Augustinum, *causam parvulorum ad exemplum majorum afferri non patiebantur.* Et sanè periculosa est admodùm ea opinio, utpotè multùm Scripturæ dissona, & perfectissimæ causalitati ac sapientiæ divinæ non parum derogans, quam hic assertor sequi videtur, Dei scilicet providentiam non immediatè extendi ad omnia & singula quæcumque in rerum natura existunt & fiunt, peccato dumtaxat excepto: quasi hâc tantùm ratione Deus omnia agat, omnibusque provideat, quòd rebus à se conditis indidit vires ac proprietates, per quas illæ deindè se moveant, suasque operationes exerceant, accedente tantummodò ipsius generali Dei concursu, quo res, ne in nihilum concidant, sustentet ac conservet. Aliud nobis divinæ Scripturæ loquuntur, in quibus legimus, quod *Deo cura est de omnibus*: quodque sapientia Dei *omnia prospicit, attingens à fine usque ad finem fortiter, & disponens omnia suaviter*: & *omnia in mensura, numero*

Vid. Prosp. in Epist. ad August. & Faust. lib. 1. de Lib. Arb. cap. 13.

Sap. 6.7. 8. & 11. 1. Cor. 12. & 15.

mero, ac pondere disposuit, & omnia operatur in omnibus, quod Deus ei quod è semine nascitur, dat corpus, sicut voluit, id est, sicut jam ante disposuit, & *unicuique seminum proprium corpus*. Quæ rursùm ita nobis commendant Dei providentiam, ut doceant nec volatilia, nec lilia horti, nec fœnum agri, nec pilos capitis ab ea exceptos esse. Undè Augustinus lib. 5. de Gen. ad lit. *Quod ait Salvator*, inquit, *unum passerem non cadere in terram sine Dei voluntate; & quod fœnum agri post paululum mittendum in clibanum, ipse tamen vestiat: nonne confirmat non solùm istam totam mundi partem rebus mortalibus & corruptibilibus deputatam; verùm etiam vilissimas abjectissimasque ejus particulas divinâ providentiâ regi?* Et Cyrillus in Thesauro, *Quod si putatis*, ait, *indecens ad minima quæque providentiam descendere, erubescatis aliquantulum, quæso, audientes Christum: nonne duo passeres*, &c. Qui & alibi proprium id naturæ Deitatis esse affirmat, *ut providentia suâ omnia contineat atque gubernet; res etiam dejectas atque minimas.* Dionysii quoque generalis est doctrina in libro de divinis nominibus, ubi agens de eo, quod rerum omnium in Deo præexistant paradigmata, sive ideæ, asserit in Sacris Litteris, *ista paradigmata vocari prædestinationes, & Divinas ac bonas voluntates*: dicitque quod eædem *illæ prædestinationes sint decretivæ, definitivæ, ac distinctivæ, atque etiam factivæ, secundum quas Deus omnia quæ sunt, prædefinivit, atque in esse produxit*. Deindè, ut perspicuâ ratione concludamus, quomodò non est dicendum Deum omnia immediatè operari, qui non tantùm per

Matt. 6. & 10. 21. &c.

Vid. & l. 5. de Civit. Dei cap. 11. & Epist. 106. ad Paulin.

Lib. 5. c. 2.

Lib. 12. cap. 14.

Cap. 5.

per essentiam & præsentiam, verùm etiam per potentiam omnibus intimè inest? aut quomodo non omnia in particulari præordinavit, si omnia immediatè operatur?

ASSERTIO XVIII.

Omnes infideles semper & ubique habent sufficiens auxilium ex parte Dei, seu in actu primo. Si enim facerent quod in ipsis est, & quantum possent secundùm præsentem dispositionem naturalem vel supernaturalem, quam habent, Deus illuminaret eos, ut credere possent vel converti.

CENSURA.

De priori parte assertionis suprà dictum est. Quod autem attinet ad illud, *facere quod in se est*, si sic intelligitur, ut sit facere quod quis potest solis naturæ viribus sine gratia Dei: eo sensu non rectè dicitur, si homo faciat quod in se est, illum à Deo illuminandum, ut credere possit vel converti. Nam sic gratia Dei homini secundum quod conatur, facitque quod naturæ viribus potest, & aliquo saltem modo secundum merita daretur (quod olim reprobatum est) nec ad occulta Dei judicia pertineret, cur hic credat, ille non credat: hunc Deus liberet, illum non liberet: quod vult Augustinus in Epist. 105. ad Sixtum & alibi: *a* sed ipse se homo aliquo modo discerneret per id quod non accepit; quod negat Apostolus 1. Cor. 4. Notum quoque est illud *b* Prosp. quod *sine Dei gratia nemo currit ad gratiam*. Si verò dicitur

a Vide Aug. lib. 1. de pecc. merit. c. 22. lib. de Grat. & lib. Arbit. c. 14. in Epist. 105 lib. 1. ad Simpl. in fin. Item Prosp. contra Collat. cap. 4. 8. & seq. Et in carm. de ingrat. c. 17. S. Gregor. hom. 19. in Ezech. A. Tiletanus p. 1. cont. Kemnitum fol. 250.

b Prosp. ad c. 6. Gal. &

citur homo facere quod in se est, dum facit quod est in ipsius potestate, secundum quod motus est a Deo, quemadmodum eam locutionem exponit D. c Thomas in Summa, rectè dicitur hoc pacto homini facienti quod in se est, Deum suâ gratiâ non defuturum; & omnis qui petit, accipit, & qui quærit, invenit; & pulsanti aperietur. Neque eo modo sine gratia itur ad gratiam; quamquam petere, quærere, pulsare, atque omninò conari ad bonum salutare nemo potest, nisi per Dei gratiam hæc eadem in homine fiant, quemadmodum clarè definitum est in Concilio Arausicano can. 6.

in carm. de ingrat. c. 25. c. D. Thom. 1. 2. q. 106 art. 6. Vide etiam Catech. Paroch. in Titul. de Grad. orationis.

Matth. 7.

ASSERTIO XIX.

Qui invincibiliter ignorat fidem, tenetur ad præcepta naturalia, id est, ad Decalogum; ergò habet auxilium morale sufficiens ad illa explenda: quia Deus neminem obligat ad impossibile. Alioquin videremur accedere ad sententiam hæreticorum, qui dicunt, per peccatum originale amissum arbitrium ad bonum.

CENSURA.

Habere infideles auxilium sufficiens morale ad impletionem Decalogi, usquè adeò verum non est, ut nec fideles omnes id habere dicendum sit. Nam si haberent omnes peccatores, & fideles, non esset necessaria oratio, quâ peterent à Deo adjutorium ad ejus mandata implenda. Frustrà enim petitur, ut habeatur, quod jam sufficienter habetur.

betur. Neque propterea quemquam ad impossibile obligari consequens est, quandoquidem auxilium illud ita in divina bonitate præparatum est, ut nemini, sicut oportet petenti, denegetur. Undè Prosper Cassiano similia objicienti repondens, dicit: *homini dari præceptum, ut divinum quærat auxilium.* Et alio loco; *Imperantur*, inquit, *ista homini, ut ex præcepto Dei quo ei hoc quod accepit, indicitur, agnoscat id se suo vitio perdidisse, & non iniquam esse exactionem, quia ad reddendum quod debet idoneus non est; sed à litera occidente refugiat ad Spiritum vivificantem, & facultatem, quam ante non invenit in natura, quærat ex gratia.* Quare neque consequens, per peccatum originale amissum esse arbitrium ad bonum. Mansit enim in homine post peccatum naturalis arbitrii facultas & ad bonum & ad malum flexilis. Nam si ad bonum flecti non posset, nunquam se, Deo adjuvante, ad bonum inflecteret. Quod enim insanabile est, non sanatur: quale est liberum arbitrium in dæmonibus. At de hominibus dicitur à Sapiente Sap. 1. *Sanabiles fecit Deus nationes orbis terrarum.* Verumtamen si nullo sensu dici posset amissum esse liberum arbitrium ad bonum, non de eo post Augustinum dicerent Patres Arausicani Concilii, *Quod amissum, nisi à quo potuit dari, non potest reddi.* Undè ipsa veritas dicit: *si vos filius liberaverit, tunc verè liberi eritis.* Cæterùm videat assertor quomodò non magis ex ipsius doctrina sit consequens, per peccatum originale amissum esse liberum arbitrium ad bonum, quæ putat, liberta-

Cap. 6.
In Epist. ad Demetriad. & c. 23 cont. Collat.
Fulgent. de Incarnat. & Grat. Christi c. 22. 23 & 24 Prosp. ad object. 6. Vincent.
Can. 13.
Lib. 14. de Civitate Dei cap. 11.

tem ad bonum in homine lapso salvari non posse, nisi perpetuò ei dicatur adesse sufficiens auxilium, quo adjutus bonum eligere
Assert. 27. & 16. possit. Ex ea enim hypothesi manifestè sequitur, quod præveniendo beneficium redemptoris (ad quod pertinere vult sufficiens illud auxilium) perierit homini per peccatum originis liberum arbitrium ad bonum. Bonum autem intelligimus quod ad pieta-
can. 7. tem, sive, ut Canon Arausicanus loquitur, *ad salutem pertinet vita æterna.*

ASSERTIO XX.

Sententia, quæ dicit, eos qui salvantur, non efficaciter electos ad gloriam ante prævisionem bonorum operum, vel applicationis meriti contra peccatum, videtur maximè probabilis. Tenent autem hanc sententiam omnes Patres Græci, adeò ut communiter dicatur sententia Græcorum, *Et in scholio*, Quamquam diversa sententia Augustino tribuatur, non puto tamen esse Augustini. Nam ubi hac de re loquitur, non exprimit utrùm loquatur de immediata electione ad gloriam, an de mediata, quæ est ad gratiam. Item an loquatur de electione absoluta & efficaci, an de conditionata, id est, si gratiæ fuerint cooperati: quomodò intelligendas esse promissiones divinas docet Trid. Concilium sess. 6. Quod si tamen contraria sententia est D. Augustini, non admodum referret.

CEN-

CENSURA.

Doctrina illa, quæ negat efficacem electionem ad gloriam ante prævisionem operum, prorsùs improbabilis est, & noxii erroris periculo non caret: ut quâ beneficium gratiæ & redemptionis Christi non parùm obscuretur, quemadmodum ad primam assertionem declaratum est. Porrò hæc de Græcis Patribus, quasi ad hunc modum sentientibus, objectio & à Massiliensibus olim mota est, qui, uti Prosper scribit ad Augustinum, *ea quæ de epistola Pauli Romanis scribentis ad manifestationem divinæ gratiæ prævenientis electorum merita, proferebantur, à nullo unquam Ecclesiasticorum esse ita intellecta* affirmabant. Cui objectioni quia in libro de dono perseverantiæ satisfecit Augustinus, ostendens & alios insignes Ecclesiæ Doctores & in iis Cap. 11 & græcum Gregorium Nazianzenum, tametsi 19. sub aliis verbis ante exortam Pelagianam hæresim, eadem secum sensisse & scripsisse, nobis quoque satis id meritò esse debet, præsertim hâc tanti doloris, alioquin in definiendo modestissimi tardissimique, auditâ sententiâ, quâ eodem loco sic indubitanter & intrepidè pronunciat; *Hoc scio, neminem* Cap. 18. *contra istam prædestinationem, quam secundum Scripturas sanctas defendimus, nisi errando, disputare potuisse.* Quod si Græcorum doctrina (qualis primâ facie legentibus apparet) hac in parte sequenda est, dicere quoque oportebit à libero arbitrio gratiam Dei præveniri; quod hæreticum esse constat. Cui tamen

sententiæ in speciem admodùm faventia apud Græcos, præsertim Chrysostomum, loca reperiuntur, ut videre est apud Sixtum Senensem in Bibliotheca sancta. Certè non dissimili exemplo Julianus Pelagianus, cùm de peccato originis quæstio versaretur, ad Orientales, id est, Græcos provocabat Episcopos, quod apud eos quæstione nondùm motâ, non ita expressa hujus dogmatis extare testimonia conspiceret. Sed eum doctè refellit Augustinus libro 1. eorum, quos adversus eum conscripsit. Quo tamen de sententia Orientalis Ecclesiæ circa mysterium prædestinationis & gratiæ Christi non relinquatur dubitandi locus, primo adscribemus verba Petri Diaconi, qui cum aliis quibusdam in causa fidei ex Oriente Romam missus fuit circa annum Domini 500. in libello de Incarnatione & Gratia Christi hoc ipsum gratiæ Christi argumentum tractans, suæque & suorum fidei rationem exponens, inter alia ita scribit; ,, tunc etiam B. Basilius ,, Cæsariensis Episcopus in oratione sacri ,, altaris, quam penè universus frequentat ,, Oriens, inter cætera: dona, inquit, Domine, virtutem ac tutamentum; malos, quæsumus, bonos facito; bonos in bonitate conserva. Omnia enim potes, & non est qui contradicat tibi. Cùm enim volueris, salvas, & nullus resistit voluntati tuæ. ,, Ecce quàm breviter, quàmque succinctè ,, Doctor egregius olim huic controversiæ ,, finem posuit, docens per hanc precem, ,, non à seipsis, sed à Deo malos homines

Lib. 5. annot. 101. & lib. 6. annot. 184. 251. 257. & 333

Petrus Diac. lib. de Incar. & grat. c. 8.

bonos

,, bonos fieri, nec suâ virtute, sed divinæ ,, gratiæ adjutorio in ipsa bonitate perseve-,, rare. Hactenùs ille. Quid autem aliud sibi volunt hæc Basilii verba, quàm prædestinari hominem absoluto decreto voluntatis Dei, & non ex prævisione operum? Quod autem penè universus Oriens in oratione sacri altaris frequentabat, hoc ipsum indubiè etiam credebat. Quam fidem satis evidenter ipse quoque Chrysostomus hom. 12. in Epistolam primam ad Cor. tractans illud Apostoli, *quid habes quod non accepisti*; & ante eum Gregorius Nazianzenus (præter locum ab Augustino citatum) Oratione in novam Dominicam. Jam verò quid hac de re senserit Augustinus, velle adhuc in dubium revocare, profectò nimium est pugnaciter agere. Quamquam hoc ipsum quod ait Assertor, eam sententiam, quæ prædestinationem tradit ex præscientia, communiter dici sententiam Græcorum, satis eum monere debuerit de Augustini sententia. Nam si illa peculiariter sententia Græcorum vocatur; ergò diversa sententia Latinorum est. Si autem Latinorum; ergò vel maximè Augustini, cujus inter Latinos in hoc argumento studium citra controversiam excelluit. Quod ad extremum addit assertor, *non admodum referre, etsi contraria sit Augustini*, non diceret, si cum universa Ecclesia agnosceret quàm tum alibi, tum maximè in hoc argumento de gratia & prædestinatione deferendum sit Augustino, utpotè gratiæ Christi contra hostes ejus Pelagianos defensori præcipuo.

Vide eundem hom. 8. in 2 ep. ad Tim & Dionys lib. de Divin. Nom. c. 5.

cipuo. Cujus hanc ipsam de gratia Christi doctrinã adversus querelas Presbyterorum quorundam Augustino, tanquam isnecessarium in disputando modum excessisset, obloquentium, Celestinus Pontifex publico scripto commendare & approbare non dubitavit, *evidenter pronuncians* inquit Prosper, *quam sibi istius præsumptionis novitas displiceret; quia auderent quidam adversus antiquos magistros insolenter insurgere, & indisciplinata calumnia prædicationi Veritatis obstrepere.* Qui tamen ipsi (ut idem Prosper scribit ad Ruffinum,) *non ignorabant Romanam, Africanamque Ecclesiam, & per omnes mundi partes universos promissionis filios, cum doctrina illius tanti viri, sicut in tota fide, ita in confessione gratiæ congruere.* Quocircà rectissimè in eadem epistola monet, Augustini libros legendos, *ut in confitenda Dei gratia defœcatissimam ac saluberrimam Evangelicæ atque Apostolicæ doctrinæ intelligentiam consequamur.* Cæterùm, quod habet Assertio, Tridentinum Concilium dicere, cum conditione esse intelligendas promissiones divinas, nusquam id dicit, neque sentit Concilium de hac promissione novæ legis, de qua dictum est, *Dabo legem meam in visceribus eorum: & dabo vobis cor novum*: &, *faciam ut in præceptis meis ambuletis*: & hujusmodi, non quod cooperatio liberi arbitrii non requiratur: sed quod hanc cooperationem ipsa etiam divina promissio comprehendit. Facit enim Deus per gratiam suam ut faciamus. Undè de hoc promissionum genere apertissima est hæc Prosperi sententia libro primo de vocatione Gentium

Epistol. ad Episc. Gall. contra Collatorem in fine.

Hierem. 31.

Ezech. 36.

capite

capite nono : *Manet prorsùs, & quotidiè impletur, quod Abrahæ Dominus sine conditione promisit, sine lege donavit : quia etsi quidam, quibus hæc prædicata sunt, non crediderunt ; incredulitas tamen eorum fidem Dei non evacuavit.* *Cap. 4.*

ASSERTIO XXI.

Deindè probatur aliis pluribus testimoniis *Tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam.* *Apocal. 3.* Ergò corona potest amitti. Cui respondet Augustinus cap. 13. de correp. & gratia, scripturam ita loqui, non quod possit amitti, sed ut homines sint in timore.

CENSURA.

Coronam amitti posse rectè ostenditur illo loco Apocal. 3. Intelligitur enim de ea, quæ debetur presenti justitiæ, non quæ electis est ab æterno præparata. Non enim potest mutari æternum decretum prædestinationis divinæ. Rectè tamen Augustinus etiam perseveraturis, & proindè electis, hoc dici quod est in Apocal. significat, non quia perseverantię donum semel acceptum amitti, aut electio mutari queat, sed *ut omnes qui benè currunt, timeant, dum occultum est quò perveniant.* *Sic August. de Correpț. & Grat. cap. 13*

ASSERTIO XXII.

In statu innocentiæ sufficiebat homini ad salutem gratia, quâ poterat perseverare, si vellet : Ergò & nunc.

CENSURA.

Idem hoc volebant Massilienses, quibus non placuit discrimen illud gratiæ, quod in-

ter hominem lapſum & integrum poſuerat Auguſtinus in libro de correp. & gratia capite 12. ut eſt in Epiſtola Hilarii ad Auguſtinum. Infirmitatem autem hujus argumenti proſpiciet, qui legerit caput 11. & 12. libri memorati. Certè bonum argumentum hoc ei videbitur fortè, qui ſtatus utriuſque diſtantiam, & ortam ex peccato noſtræ naturæ corruptionem non ſatis perpenderit. At non ita Sanctus Auguſtinus, cujus ut unum ex multis teſtimonium ponamus, hæc apertiſſima verba ſunt dicti operis cap. 12 Primo „ homini, qui in eo bono, quo factus fue- „ rat rectus, acceperat, poſſe non peccare, „ poſſe non mori, poſſe ipſum bonum non „ deſerere, datum eſt adjutorium perſeve- „ rantiæ, non quo fieret ut perſeveraret, „ ſed ſine quo per liberum arbitrium perſe- „ verare non poſſet. Nunc verò ſanctis in „ regnum Dei per gratiam prædeſtinatis, „ non tantùm tale adjutorium perſeveran- „ tiæ datur, ſed tale, ut iis perſeverantia „ ipſa donetur, non ſolùm ut ſine iſto dono „ perſeverantes eſſe non poſſint, verùm e- „ tiam ut per hoc donum non niſi perſeve- „ rantes ſint.

Cap. 12.

ASSERTIO XXIII.

Si electio eſt ad certum gloriæ gradum, igitur omnia opera juſtorum debent abſolutâ Dei voluntate eſſe præordinata, nec poterunt aliter, nec aliud operari quàm ſit à Deo præordinatum: quod eſt contra libertatem.

CEN-

CENSURA.

Bona justorum opera, per quæ gloriam & certum gloriæ gradum consequuntur, absolutâ Dei voluntate esse præordinata, non debet negari; quandoquidem sicut finem, id est, vitam æternam, ita & omnia media ad finem, cujusmodi sunt opera bona, Deus æterno suæ prædestinationis decreto, nullâ interpositâ conditione prævisi operis, electis suis præparavit, ut initio ostendimus; & aperta est Apostoli sententia, quâ creatos nos esse dicit in operibus bonis, quæ præparavit Deus ut in iis ambulemus. Ex qua doctrina nequaquam consequens est, justos non posse aliter, nec aliud operari, quàm sit à Deo præordinatum, si verba hæc capiantur in sensu diviso. Undè nec ullo modo tollitur, aut minuitur per hanc absolutam & certissimam Dei prædestinationem humani libertas arbitrii, nihilo magis quàm divini. Quis enim negaverit, Deum sua ipsius opera absolutâ voluntate præordinasse, velut mundi creationem & gubernationem? Et tamen fatendum est, juxtà Catholicam fidem, eum summâ libertate operari quæcumque operatur. Nec verò nova hæc est à parte liberi arbitrii sumpta objectio. Nam etiam Pelagiani gratiam & Massilienses ex libero arbitrio oppugnarunt. Et Faustus prætextu defendendi liberi arbitrii contra electorum prædestinationem disputavit. Quibus abundè ab Augustino, Prospero, & Fulgentio, aliisque responsum est.

Petr. Diaconus in fine libri de Incar. & Grat. Christi.

„Nimium

In Epist. ad Ruff. vide etiam Fulg. de incarn. c. 20.

,, Nimium verò ineptè, *ait Prosper*, nimiumque inconsideratè ab istis adversantibus dicitur, quod per hanc Dei gratiam libero nihil relinquatur arbitrio. *Et infrà.* Nunc autem idem arbitrium conversum est, non eversum; & donatum est ei aliter sapere, aliter agere, & incolumitatem suam, non in se, sed in Medico collocare. Proindè homo, qui in libero arbitrio fuit malus, in ipso libero arbitrio factus est bonus; sed per se malus, per Deum bonus, qui illum ita in initialem illum honorem alio initio reformavit, ut ei non solùm culpam malæ voluntatis & actionis remitteret, sed etiam benè velle, benè agere, atque in his permanere donaret". *Idem alibi libertatem quoad malum per gratiam in hac vita non tolli sic breviter ostendit.* ,, Quia Deus ad obediendum sibi ipsum velle sic donat, ut etiam à perseveraturis illam mutabilitatem, quæ potest nolle, non auferat". Et Augustinus, ita, inquit, *sine gratia Christi non potest vivi, ut & mors ea in potestate sit liberi arbitrii.* Porrò sicut verissimè dictum est ab eodem Augustino, paucos esse qui valeant intellectu penetrare, quomodò Deus per gratiam homines attrahat, & nihilominùs dimittat illos libero suo arbitrio: quem operationis divinæ modum alibi *mirabilem & ineffabilem* vocat: ita pauci sunt, qui capere possint, quomodò Deus ea quæ sunt in tempore, ab æterno præordinaverit, nec tamen libertatem humanis actibus, nec contingentiam adimat cæteris quibuscumque effectis.

Lib 2. de vocatione gent. c 28.

Tract. 22. in Ioan.

Lib. 2. cont. lit. Pet. c. 24

Lib. de grat. Christi c. 24. & de præd. Sanct. c. 20.

ASSER-

ASSERTIO. XXIV.

Martyria & afflictiones Sanctorum, quas patiuntur ab impiis, sunt excellentissima media salutis ipsorum: ergò etiam hæc ante omnem prævisionem erant præordinata: quod falsum est, quia Deus non erat author peccati.

CENSURA

Ex eo quod Martyria & afflictiones Sanctorum, quas patiuntur ab impiis, ante omnem prævisionem dicantur præordinata à Deo, nullo modo consequens est, Deum esse peccati authorem. Neque interest, ut author alicujus dicatur, utrùm ante prævisionem, vel post, intelligatur id à Deo esse præordinatum. Excepto ergò peccato, omnia in Deum authorem referenda sunt, etiam passiones & mortes Sanctorum. Nam *Dominus mortificat & vivificat*: Et, *vita & mors à Deo sunt*, &, *si erit malum in civitate, quod non fecerit Dominus*. Undè Augustinus in lib. 83. quæstionum q. 21. *Deus*, inquit, *omnium quæ sunt, author est, quæ in quantum sunt, bona sunt*. Et Anselmus in libro de concordia prædestinationis & præscientiæ, *Omnis qualitas & omnis actio, & quidquid habet aliquam essentiam, à Deo est, à quo est omnis justitia, & nulla injustitia. Facit igitur omnia Deus, quæ justâ, vel injustâ voluntate fiunt, id est, bona opera & mala. In bonis quidem facit quod sunt, & quod bona sunt, in malis quod sunt, sed non quod mala sunt*, & quæ sequuntur, Quibus planè consentanea scribit

Aug. tract. 1 in Ioan. ad illud sine ipso factum est nihil.
1. Reg. 2.
Eccles. 11.
Amos 3.
Parte 1. sub fine.

bit inter hodiernos R.P. Franciscus Costerus ex Societate Nominis Jesu Theologus in Enchiridio suo Controversiarum. Speciatim autem de traditione Christi in mortem, ejusque & Martyrum passionibus. Similia tradit Augustinns, scribens in Psal. 93. Notandum autem, simili ferè argumento Faustum olim conatum ostendere, quod non ex sola Dei destinatione parvuli, quos Herodes occidit, tam beatam mortem fuerint consecuti.

De lib. arb. ad 1. objectionem Vide & Bonavent. in Dist. 37. Vide & August in Psalm. 63 & tract. 7 in Joan. & Leon serm. 1. de Epiph. Domini Faus 2. de lib. arb. c. 3.

ASSERTIO XXV.

Ad illud Ezechielis, *Faciam ut in praeceptis meis ambuletis*, &c. Dico ibi significari Deum daturum abundatiorem gratiam in nova lege, quàm in veteri; quâ fiet ut re ipsâ plures ambulent in lege Dei, quàm in lege veteri. Non ergò illud, *faciam ut ambuletis*, significat illum providentię modum per quem omnes infallibiliter servarent præceptum Dei.

Ezech. 36.

CENSURA.

Nova & non ferenda interpretatio. Manifestè enim continet hæc scriptura, promissionem novæ legis, sicut & illa Hierem. 25. *Dabo legem meam*, &c. Discrimen autem inter legem veterem & novam per se, non in eo est, quod sub veteri pauciores, sub nova verò plures ambulent in lege Dei (accidit enim legi veteri quod sub ea aliqui ambulent in lege Domini, quandoquidem *nihil ad perfectum adducit lex*, neque ex lege justitia) sed quod lex vetus tantùm *in tabulis scripta fuerit*,

ad Heb. 7. ad Gal. 2. & 3.

vit, lex nova *in cordibus* scribatur. Undè dicitur eodem loco apud Prophetam, *Auferam à vobis cor lapideum, & dabo vobis cor carneum.* Hæc Prophetæ mens est, juxtà B. Augustini & aliorum Patrum fidelem & constantem interpretationem. Quorum unus Fulgentius: *Quid est*, inquit, *faciam ut faciatis, nisi mei erit operis omne bonum quod operati fueritis? Ipse ergò facit ut faciamus, quo in nobis operante, fit omne bonum quod facimus.* Sic Fulgent. Quod autem ex sua interpretatione concludit assertor, *Non ergò illud, faciam ut ambuletis, significat illum providentiæ modum, per quem omnes*, (hoc est, ad quos illa promissio pertinet) *infallibiter servarent præceptum Dei.* Quod enim promisit Deus se facturum, infallibiliter fiet: atque ut Prosper ait tractans locum Hierem. 31. *Deus electos suos credituros promisit, perseveraturos promisit. Fient ergò hæc infallibiliter, & quidem ab eo qui promisit, qui hæc omnia in electis suis operatur.*

2. Cor. 3.

Lib. 1. ad Monim. cap 14.

Lib 1. de vocat. gent. cap. 9.

ASSERTIO XXVI.

Non est voluntas absoluta Patris, ut omnes, quos ipse dat filio, absolutè salventur; ut patet Joannis 17. ubi dicit, quod ex illis quos dedit illi Pater, perierit filius perditionis, qui seipsum perdere voluit. Sed voluntas Patris est, ut omnes habeant sufficientia auxilia, & non stet per ipsum quominùs salventur.

CENSURA.

Ex ignorantia Phrasis Scripturæ procedit hæc objectio. Non enim sensus est, ex iis

qui

qui dati sunt unum periisse; sed potiùs hoc sermone significatum est, eum qui periit, datum non esse. Ita 4. Reg. 5. dicit Naaman Syrus ad Elizeum. *Non faciet servus tuus holocaustum aut victimam Diis alienis, nisi Domino*, id est, sed tantùm Domino; qui utique Diis alienis non erat connumerandus. Sic Matth. 12. *quos non licebat ei* (David scilicet) *edere, neque his qui cum eo erant, nisi solis Sacerdotibus.* Item actor. 24. *Si quid invenerint in me iniquitatis, nisi de una hac voce*, &c. Et ad Gal. 2. *Non justificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Jesu Christi.* Et Apocal. 21. *Non intrabit aliquid in eum coinquinatum, aut abominationem faciens & mendacium, nisi qui scripti sunt in libro vitæ Agni.* Certè alia loca satis ostendunt, absolutè & sine exemptione hunc locum intelligi debere; ut Joannis 6. *omne quod dat mihi Pater, ad me veniet.* Et Rursùm, *hæc est voluntas ejus, qui misit me, Patris, ut omne quod dedit mihi, non perdam ex eo.* Ac denique c. 18. id quod c. 17. dictum ab Evangelista, repetitur, nullâ vel specie exceptionis additâ: „Ut impleretur sermo quem dixit, quia quos dedisti mihi, non perdidi ex iis quemquam. *Non enim, ut ait Augustinus*, periit filius promissionis, sed filius perditionis. Hi ergò Christo intelliguntur dati, qui ordinati sunt in vitam æternam. Ipsi sunt illi prædestinati, & secundum propositum vocati. Quorum nullus perit, ac per hoc nullus eorum ex bono in malum mutatus, finit hanc vitam, quandoquidem sic est ordinatus, & ideò Christo datus, ut non pereat,

Lib. de Correption. & Grat. cap. 9. Similiter Prosp. lib. 1 de vocat. gent. c. 14.

,, reat, sed habeat vitam æternam. *Et idem* ,, *alibi*, Ex prædestinatis & electis nemo ,, perit; quâcumque ætate moriatur. Absit ,, enim, ut prædestinatus ad vitam sine Sacra- ,, mento mediatoris finire permittatur hanc ,, vitam. Propter hoc Dominus ait: hæc est ,, autem voluntas ejus, qui misit me, Pa- ,, tris, ut omne quod dedit mihi, non per- ,, dam ex eo". Sic Augustinus. Mirum au- tem in his Assertionibus tam levia & futilia & nonnulla penè puerilia argumenta pro seriis & ponderosis afferri, quæ probatissimæ fundatissimæque summis ac gravissimis de rebus doctrinæ B. Augustini opponantur, & improbabilibus, ut ne dicam periculosis opinionibus locum faciant, & firmamentum addant.

Lib. 5. contra Iul. c. 4.

ASSERTIO XXVII.

Hæc sententia Apostoli: *Omnia cooperantur in bonum his qui secundum propositum vocati sunt Sancti*, loquitur in genere de omnibus diligentibus Deum, non autem tantùm de illis qui erant prædestinati.

Rom. 8.

CENSURA

Ex toto contextu Apostoli perspicuum est, eum de electis loqui. Augustinus quoque vocatos secundum propositum non alios intelligit, quàm prædestinatos; de quibus ita scribit in lib. de corrept. & gratia: *Talibus Deus, diligentibus eum, omnia cooperantur in bonum: usquè adeò prorsùs omnia, ut etiamsi qui eorum deviant, atque exorbitant, etiam hoc ipsum*

Cap. 9.

iis faciat proficere in bonum, quia humiliores redeunt atque doctiores. Quæ eadem ex Augustino verba Venerabilis Beda dicti loci Apostoli commentarium fecit, ut & post eum B. Anselmus. Hæc autem de reprobis, Deum ad tempus diligentibus, dici non posse perspicuum est. Undè rursùs eodem loco Augustinus, *Sciens Apostolus nonnullos diligere Deum, & in eo bono non permanere usque ad finem, mox addidit; his qui secundum propositum Dei vocati sunt. Hi enim in eo quod diligunt, permanent usque in finem: & qui ad tempus indè deviant, revertuntur ut usque in finem perducant, quod in bono esse cœperunt.* Constans verò est in hac expositione D. Augustinus, ut patet operis citati cap. 7. lib. 2. contra duas Epistolas Pelag. cap. 2. & alibi.

ASSERTIO XXVIII.

In his verbis, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui*, per dilectionem non significatur efficax ordinatio ad gloriam, sed ad majora dona gratiæ, quæ non erant ex prævisis meritis. Quia enim ex Jacob nasciturus erat Christus, voluit illi Deus & ejus posteritati maxima signa dilectionis ostendere, quæ non ostendit fratri ejus Esau; ita ut comparatione Iacob & populi Israelitici, Esau & Idumæi possint videri odio habiti.

ad Rom. 9.

CENSURA.

Manifestum est, Apostolum Prophetæ testimonium adducere, ut ostendat non ex prævisis operibus, sed ex solo suæ voluntatis

tis beneplacito Deum alios præ aliis ad salutem elegisse. Id quod verba ejus perspicuè docent. *Cum enim*, inquit, *nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent, aut mali, ut secundum electionem propositum Dei maneret, non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei, quia major serviet minori; sicut scriptum est, Iacob dilexi, Esau autem odio habui*. Et mox: *igitur non volentis, neque currentis, sed miserentis est Dei*. Et rursùm, *Ergò cujus vult, miseretur: & quem vult, indurat*. Quod probat subjectâ figuli comparatione; *An non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?* Hunc autem sensum verborum Apostoli non uno loco tradit Augustinus, qui eadem illa verba tractans in Enchir. sic ait; *Qua in re si futura opera, vel bona hujus, vel mala illius qua Deus utique præsciebat, vellet intelligi, nequaquam diceret, non ex operibus; sed diceret, ex futuris operibus, eoque modo istam solveret quæstionem*. Idem retractans libros ad Simplician. in quorum priore hunc totum Apostoli locum, qui est de vocatione secundum propositum, exposuerat; Cap. 98.
,, In ejus, *inquit*,
,, quæstionis solutione laboratum est quidem pro libero arbitrio voluntatis humanæ, sed vicit Dei gratia: nec nisi ad illud potuit perveniri, ut liquidissimâ veritate dixisse intelligatur Apostolus, quis te discernit? quid habes, quod non accepisti? Si autem acceperis, quid gloriaris quasi non acceperis? Quod volens etiam martyr Cyprianus ostendere, hoc totum ipso titulo definivit, dicens, in nullo glorian-

„ dum, quia nostrum nihil est. Sic Augustinus, apud quem videre quoque est dicti loci Apostolici exactam tractationem, in Epistola ad Sixtum Romanę Ecclesię tunc Presbyterum, posteà Pontificem. Porrò notandum, quod eundem hunc locum Faustus etiam lib. 1. de libero arbit. capite 6. dum gratuitæ prædestinationis doctrinam obscurare, imò evertere nititur, alio prorsùs violentè detorsit, sensum afferens ex diametro cum scopo Pauli pugnantem.

Epist 105. ad Sixtum. Lib. 2. de Lib. Arb. cap. 6.

ASSERTIO XXIX.

Si Deus, prævisо originali peccato, absolutâ voluntate constituit hunc hominem excludere à regno, vel admittere ad regnum, ante omnem prævisionem operum: ergò nullis operibus bonis, vel malis poterit averti quod decretum est. Nam hæc suppositio divinæ voluntatis facta est independenter à voluntate humana: ergò absolutè necessarium est, hominem damnari, posito quod Deus illum reprobaverit, & speciali providentia procurare debebit, ut in peccatis moriatur.

CENSURA.

Distinguendum est inter prædestinationem, & ejus executionem. Undè quamvis in divina prædestinatione prior sit gloria, quàm actus humani arbitrii, ideòque præordinatio gloriæ facta sit independenter à libertate humana: in executione tamen actus humani arbitrii prior est gloria: quæ proindè

proindè ab illo dependet, juxtà illud; *si vis ad vitam ingredi, serva mandata.* Sed tamen hoc ipsum quod est servare mandata, cùm sit homini eâdem prædestinatione à Deo præparatum ac provisum, ut medium ad salutem, non fit à libero arbitrio, nisi eo operante, qui fecit in tempore quidquid præordinavit ab æterno. Reprobatio verò fit propter prævisum peccatum: quod quia per se sit sufficiens medium ad damnationem non hîc quæri debet specialis Dei providentia, quâ tale medium procuretur. Attamen non erit consequens, etiamsi salus aut damnatio hominis quoad executionem non dependeret ab ejus voluntate; ob id absolutà necessitate eventuram. Cujusmodi consequentiæ vitium manifestè patet in parvulis.

ASSERTIO XXX.

Numerus prædestinationis non est certus ex præordinatione quæ antecedit omnem præscientiam operum.

CENSURA.

Certum esse apud Deum numerum prædestinatorum neque ait, neque negat assertor. Quod autem certum sit ex præordinatione omnem præscientiam operum antecedente, sátis initio, quantum censuræ brevitas patitur, ostendimus. Et verò quid aliud quàm ex mera Dei præordinatione & voluntate pendere certitudinem numeri electorum (cui nec addi quisquam possit, nec auferri) significant hæ & similes Scripturæ;

Matth. 24. *ut in errorem inducantur, si fieri potest, electi.* Om-
Ioan. 6. *ne quod dat mihi Pater, ad me veniet. Hac est vo-*
Ioan 10. *luntas Patris, ut omne quod dedit mihi non perdam*
Ioan. 17. *ex eo.* Et rursùm, *Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum.* Et infrà. *Propterea dixi vobis, quia nemo potest venire ad me, nisi fuerit ei datum à Patre meo.* Item, Oves meas *nemo potest rapere de manu Patris mei.* Et, *vos non creditis, quia non estis ex ovibus meis.* Et alibi, *Non pro mundo rogo, sed pro his quos dedisti mihi, quia tui sunt.* Et apud Apostolum, *Si Deus est*
Rom. 8. *pro nobis, quis contra nos? Quis accusabit adversus electos Dei? Certus sum quia neque mors, neque vita, poterit nos separare à Charitate Dei.* Et alio
2. Tim. 2. loco, *firmum fundamentum Dei stat, habens signaculum hoc, cognovit Dominus qui sunt ejus.* Certitudinis igitur hujus ratio est, non in præscientia operis humani, sed in decreto & in promissione divina; quia quæcumque Deus absolutè decrevit & promisit, potens est & facere, & certissimè faciet. Undè illa esta-
Lib. 18. de Civitate Dei cap. 51. perta Augustini sententia: *quoniam immutabilia sunt divina promissa,* ideò *prædestinatorum neminem perire posse.* Quocircà non potest non peregrina, atque à Scripturarum & sanctorum Patrum, Augustini maximè, sensu aliena judicari hæc doctrina, quæ prædestinationem ejusque certitudinem pendere vult ex operum prævisione. Quam doctrinam, sicut & illam de sufficienti, quod omnibus adsit, auxilio, continent quidem apertissimè duo libri, quos Faustus edidit
Lib. 1. c. 3. quondam de libero arbitrio. Ubi inter alia multa legitur illud huic assertioni planè

con-

congruens; *Nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit*. Sed eos libros, ut sanæ doctrinæ contrarios, anathematizarunt olim Orientales, à quibus in causa fidei Romam missus fuerat Petrus Diaconus; & cum aliis ejusdem Authoris reprobavit Gelasius Pontifex. Eosdem refutavit B. Fulgentius in eo opere, de quo Isidorus; *Legimus*, inquit, *ejus de gratia & libero arbitrio libros responsionum septem, in quibus Fausto Galliæ Regiensis urbis Episcopo Pelagianæ pravitati consentienti respondens, obnititur ejus profundam destruere calliditatem*. De quo & in vita ejus sic legitur, *duobus libris, quos Faustus Galliarum subdolo sermone composuit, favens occultè Pelagianis, sed Catholicus tamen volens videri, ne occultum serperet virus, septem libris ipse respondit, plus laborans exponere, quàm convincere quia dubios ejus sermones exponere, hoc erat delirantis argumenta convincere*. Schismaticum autem & hæreticum simul authoris Spiritum indicat Epistola operi præfixa ad Lucidum Presbyterum, in cujus statim initio *summos Antistites*, id est, Romanos Pontifices taxat, *quasi magis à bonitate suspendere, quàm curare velint errantes*. Quare etiam atque etiam videant, qui novas istiusmodi Assertiones proferunt, quosnam & quales suæ doctrinæ patronos venerentur. Nam in illis duobus Fausti libris tota ferè harum Assertionum doctrina ex professo traditur ac defenditur. Imposuit quidem nonnullis, etiam hoc sæculo, viris doctis Fausti profunda calliditas: sed id priusquam eis, quis & qualis fuerit Faustus, innotesceret. Et visa fuit Erasmo, Pighio, Catharino ad conciliandum cum

Petrus Diaconus in fine lib. de Incar. & Grat. Christi c. 5. Rom. Ecclesiæ.

De viris illust. ca. c. 13.

Cap. 26. Vide etiam Ioan. Maxentium in resp. sua pro Monachis. cap. 18. Vbi libros illos Fausti hæreticos pronunciat. Et Adonem in Chronico ad ann. 492. Et Vincent. in Speculo Historiali lib 20. cap 106 Et Sixtum Senensem 6. Biblioth. Sanct annot. 251. ubi dicit Faustum tacito nomine scripsisse contra August.

gratia liberum arbitrium commodissima via quam Faustus commonstrat; sed horum vel authoritas, vel doctrina, quanti in hoc genere sit facienda, non est obscurum, quia & alibi non leviter impegerunt.

ASSERTIO XXXI.

Quæ totius materiæ conclusio dicitur.

Hæc sententia de prædestinatione & reprobatione, maximè consentanea est Divinæ Bonitati, scripturarum authoritati, Patrum testimoniis, & naturalis rationis æquitati, in nulla re omninò Pelagio favens, & quàm longissimè à sententia Lutheri & Calvini, & reliquorum hæreticorum nostræ tempestatis recedens, à quorum sententia & argumentis difficile est alteram sententiam vindicare.

Maximè est consentanea Divinæ Bonitati.

CENSURA.

Hoc quidem primâ facie videri cuipiam potest, sed penitùs rem consideranti contrarium magis apparet, videlicet hâc doctrinâ bonitatem Dei multipliciter obscurari. Primùm, quia sub occasionem sufficientis auxilii, quod omnibus, etiam induratis & excæcatis semper & ubique adesse fingitur, gratiæ illius Christi, quæ propria est bonis, & doni perseverantiæ, quod proprium est electis, dignitas graviter læditur & minuitur. Deindè quia per eam excellentissimum & potentissimum divinæ bonitatis opus, quod est peccatoris conversio, non nisi

nisi secundum auxilium illud omnibus commune, & nonnullas fortè prævias excitationes, Deo tribuitur authori: sic ut actualis ipsa, quæ fit in voluntate, mutatio, non sit dextræ Excelsi, sed liberi tantùm arbitrii. Tertiò, quia orationes, laudes, gratiarum actiones, quibus maximè Dei erga nos bonitas agnoscitur & commendatur, magna ex parte evacuat atque evertit, docens hominem bonam, quâ coram Deo justificetur ac salvetur, voluntatem à seipso potissimè sperare, sibi gratiam habere, in seipso gloriari. Postremò, quia cùm è tanto numero infidelium, quibus Evangelium non fuit annunciatum, non nisi paucissimos, aut vix ullos, per solum hoc, quod vocatur, sufficiens auxilium, ad justitiam & salutem dici queat pervenire: sequitur, illius occasione graviorem omnes eos qui non salvantur incurrere damnationem, propterea quod auxilio sufficienti oblato atque concesso non fuerint usi; qui profectò minùs punirentur, si tale auxilium nunquam habuissent. Qua in re non jam bonitas Dei, sed magna severitas apparet.

Scripturarum authoritas.

Imò Scripturas in alienos, ineptos, Patribus incognitos, & Catholicæ doctrinæ parùm consentaneos sensus detorquet.

Patrum testimoniis.

Imò Patrum testimoniis, illorum maximè qui contra Pelagianos atque eorum reliquias de gratia & prædestinatione clariùs &

accuratiùs ſcripſerunt, admodùm diſſentanea eſt.

Naturalis rationis æquitati.

Ad Rom. 1. August. serm. 11. de Verb. Apostol. & serm. 38. de Verb. Domini.

Fallit humana ratio, ſi non authoritate diuinâ fulciatur; eademque Pelagium feſellit; & hujus ſæculi Philoſophis perſuaſit, ut dicerent ſe eſſe ſapientes, & quoniam negare non poterant ſe non à ſeipſis factos homines, crederent ſaltem ac dicerent ſe à ſeipſis, non autem à Deo, fieri bonos. Sic enim Philoſophus & Orator Romanus quaſi communi Philoſophorum ore; *virtutem*, inquit, *nemo unquam Deo acceptam retulit. Nimirum rectè. Propter virtutem enim jure laudamur, & in virtute rectè gloriamur. Quod non contingeret, ſi id donum à Deo, non à nobis haberemus.* En rationem humanam. Et mox; *Num quis, quod bonus vir eſſet, gratias diis egit unquam? At quod dives, quod honoratus, quod incolumis. Iovemque optimum maximum ob eas res appellant, non quod nos juſtos, temperantes, ſapientes efficiat, ſed quod ſalvos, incolumes, opulentos.* Et iterùm; *Iudicium hoc omnium mortalium eſt, fortunam à Deo petendam, à ſeipſo ſumendam eſſe ſapientiam.* Sic Iſocrates Philoſophus & Orator Græcus præſtantiſſimus, *Quod à Deo datur, eſſe bonam fortunam dixit; quod à nobis ipſis, bonum conſilium.* Sic & moralis ille Poëta cecinit;

Cic. lib. 3. de Natura Deorum.

In Oratione ad Demonic.

Horatius in Epiſtola ad Lollium.

Sed ſatis eſt orare Iovem, qui donat & aufert,
Det vitam, det opus, æquum mi animum ipſe parabo.

En quod perſuadet, & quò perducit humana ratio lumine fidei deſtituta. Quare mirum non eſt, ſi & ſecretum illud gratuitæ prædeſtinationis divinæ myſterium eidem corrup-

corruptę rationi humanę videatur iniquum. De quo Philosophus si interrogaretur, non aliud ex sua Philosophia responderet, quàm prædestinari à Deo debuisse ad fælicitatem eos, quos benè justèque per suum liberum arbitrium victuros prævidisset tantùm, non etiam præordinasset; ac prædestinationis illius causam hanc esse prævisionem; ita enim naturalis rationis æquitatem postulare. Verùm huic corruptæ rationis æquitati ex adverso restitit Paulus inquiens; *Nunquid iniquitas est apud Deum? O homo, tu quis es, qui respondeas Deo? nunquid dicit figmentum ei, qui se finxit, quid me fecisti sic?* Et alibi; *O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei, quàm incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viæ ejus! Quis enim cognovit sensum Domini? aut quis consiliarius ejus fuit? aut quis prior dedit illi & retribuetur ei?* Resistit & cælestis Pater familias in Evangelio, cùm ait cuidam; *Amice, non facio tibi injuriam: an non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam est, quia ego bonus sum;* Sicut enim in diversa causa non fuit iniquum idem judicium; sic nec in una atque eadem causa iniquum est judicium tam diversum, ut unus assumatur, álter relinquatur; unus misericorditer liberetur, alius justè damnetur.

Rom. 9.

Ibid. 11.

Matth. 20.

August. de dono persev. cap. 8. & Prosp lib. 1. de vocatione gentium cap. 17.

In nulla re omninò Pelagio favens.

Imò sanè metuendum ne harum assertionum parens cum Massiliensibus & Fausto (quibuscum adeò multa sunt ei communia) *quamvis Pelagium anathematizare non dubitet,* damna-

Cælestinus Papa in Epistol. ad Episc. Galliæ cap. 3

damnatis tamen ejus sensibus plus satis appropinquet.

Longissimè à sententia Lutheri & Calvini, &c.

Et olim Pelagiani quàm longissimè à Manichæis recedere voluerunt, & à Sabellianis Ariani, & à Nestorianis Eutychiani, ac Monothelitæ. Sic videlicet *dum vitant stulti vitia, in contraria currunt*: cùm potiùs audiendum esset illud Hilarii, *Ne damnemus Patres, ne annuamus hæreticis, ne dum hæresim expellimus, hæresim nutriamus.*

In fine libri de Synod.

A quorum sententiis & argumentis, &c.

Si beati Augustini de gratia & prædestinatione sententia in eam vocetur suspicionem, quasi doctrinæ Lutheri, & Calvini, & reliquorum nostræ tempestatis hęreticorum faveat, aut certè difficile sit etiam doctis ab illorum sententia & argumentis ejus doctrinam vindicare: non ergò rectè Augustinum tanquam *clarissimum & præcipuum Ecclesiæ lumen* eumdemque *gratiæ Christi præcipuum atque optimum defensorem, semper venerata est atque etiam nunc veneratur Ecclesia.* Quin potiùs si ita res habeat, ab ejus librorum electione, tanquam periculosâ, procul arceri deberent fideles. Ita enim Massilienses olim de ejus opusculis quibusdam, ut apud Prosperum est, *a* verè sentiebant. Sed si indignum & prorsùs intollerabile est de tanto Doctore, præsertim post tam industria sedis Apostolicæ de eo, ac totius Ecclesiæ testimonia, *b* tam malè suspicare: videatur etiam atque etiam quo loco sint habendæ, quæ ab ejus probatissima doctrina tam longè dissident, assertiones.

Rom. brev. in Ambros. Et Sixtus V. Papa in Bulla contra Genebrardum edita.

a Contra Collator. in principio & in fine, & in Epist. ad Ruff. & præfatione ad Capitula Gallorum & responsione ultimâ ad excerpta Genuens.

b Cælestinus in Epist. ad Episcop. Gal. Gregor. l. 8. Epist. 37.

tiones. Illud etiam cogitetur, non semper veritati vicinius esse, quod est in doctrina facilius. Alioquin enim in mysterio Sacrosanctæ Trinitatis Arius, vel Sabellius: & in mysterio Incarnationis Nestorius: & in mysterio Sacri Altaris explicando Berengarius, Zuinglius, Calvinus, nobis potiùs sequendi essent, quàm Ecclesia Christi catholica. Sanè difficultatem in materia gratiæ & prædestinationis semper Patres agnoverunt, eamque *vix paucis penetrabilem.* c Quæ tamen ab ipsis, dum contra Pelagium, ejusque sequaces scriberent, Deo juvante, non indoctè, neque infeliciter, cùm res tulit, explicata est. Quod si ergò putat hujus novitiæ doctrinæ Assertor, vel quisquis similia cum ipso sapit, se rationem invenisse, quâ adeò facilè & ad captum multitudinis possit hæc gratiæ cum libero arbitrio concordia explicari, vel indè intelligat quàm non eâdem doctrinæ viâ cum illis in hoc gratiæ & prædestinationis mysterio tradendo procedat.

Hieron. in Epist. ad August. qua incipit, Omni quidem tempore.

c *Aug. 2. contra lit. Petili. c. 84 de Grat. Christi c. 24. & 47. l. 4. contra Iul. c. 8. l. 2. de Peccat. Meritis cap. 18. de Prædest. Sanct. c. 8. & 20.*

De Mandato Decani & Magistrorum Facultatis S. Theol. Vniversitatis Duacensis, subscripsi Donatus Bansoit *ejusdem Facultatis S. Theol. Bedellus & Notarius publicus. Anno* 1588. *die* 20. *Iannuarii.*

Subsignatum D. BANSOIT Notarius publicus & S. Facultatis Theologiæ Bedellus.

